

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és előtérben 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 22.
TELEFON-SZÁM.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 790.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

Az új házszabály

Budapest, január 16.

Teljes és hiteles szövegben előttünk fekszik a napok óta folyó bizalmas tanácskozások hétepcsétes lakat alatt őrzött titka: az egy paragrafusba foglalt házszabályrevízió. Ez az egy szakasz — amint már a tervezések intenczióiból is nyilvánvaló volt — csupa olyan intézkedést tartalmaz, ami alkalmas arra, hogy az obstrukciós kard élet vegye. Ha törvény lesz a tervezetből, minden rangu és rendű obstrukció fölött meg lehet húzni a lélekharangot, a magyar képviselőházban egyszersmindkorra lehetetlenné lesz téve a kisebbség parlamenti forradalma.

Alkalmunk volt kifejtetni, hogy ebben nem látunk semmi veszedelmet. Arra, hogy alkalomadtán egy hazafias kisebbség rendkívüli eszközök alkalmazása árán ellenőrizhesse a többségi abszolutizmust, szükség volt addig, amíg a parlament többsége nem a nemzet, hanem a hatalom akaratának volt letéteményese. Az új választási törvény azonban garanciája annak, hogy ezután a parlament

és országos közvélemény közt állandó lesz az egyensúly s ilyen körülmények közt szükséges rosszból feleslegessé és káros ártalomná válik mindenfajta obstrukció. A megváltozott helyzetben újra kell mérlegelni s újra kell megállapítani minden jelenség értékét és ebben az új értékelésben az obstrukció lehetősége — dacára annak, hogy még nemrégiben is az alkotmánygarancia szerepét játszotta — veszedelmesnek látszik. A hazafias pártok ezután nem szorulnak arra, hogy ezt a fegyvert használják, hiszen az új törvény uralma alatt szabadon foglalhatják el a parlamentben az őket megillető pozíciót s az általános választói jog alapján összeülő népparlament egycsepp vizben hű tükre lesz a nemzet egészében mérkőző és viaskodó áramlatoknak. Semmi veszedelem sincsen abban, hogyha ilyen körülmények között a pártok szabadon majorizálhatják egymást, hiszen az így kikerülő votum ugyanis a mindenkori nemzeti akarat valódi megnyilatkozása lesz. Sőt, a horvát és nemzetiségi obstrukciók közel fekvő tanúságai szerint az új népparlamentben biztosítani is kell ennek az akaratnak akadálytalan érvényesülését, nehogy hazafiatlan destruktív elemek hatalmába kerülve, alkotmánygaranciájából nemzetellenes, országrontó metely legyen az obstrukcióból. Bányász, vagy szakavatott mérnök kezében a dinamit is hasz-

nos portéka, az alkotó munka s a kulturacsinalás alkalmas eszköze, gyerek vagy vakmerő terrorista kezében azonban kész pusztulás és veszedelem.

Ebből a szempontból a tervezett házszabályrevízióval rendben volnánk, ez a szempont azonban a megítélésnek csak egyik oldala. Az obstrukciót valóban ki kell irtani, a többségi akarat szabad megnyilatkozását valóban biztosítani kell, de úgy, hogy más, fontos érdekek ne szenvedjenek sérelmet. Ha az új házszabályok csak a legkevésbé is csorbítják a parlamenti szólásszabadság elvét s bármi kis mértékben csáfolói lehetnek a képviselők normális föl-szólalási és vitatkozási jogának, akkor többet ártanak, mint amennyit használnak s magukkal szemben kell, hogy találják a nemzet egész közvéleményét.

Ítteni kell, hogy a tervezett revízió normális körülmények között egyáltalában nem érinti a ma érvényben levő házszabályokat. Addig, amíg minden képviselő jóhiszeműen érvekké és kontra-érvekké vesz részt a tanácskozásban, a vita éppen olyan szabad, mint ma, kivételes intézkedésekre csak kivételes esetekben kerül sor: akkor, hogyha egy lázadó kisebbség a maga parlamenti forradalmát szegezi a nyilvánvaló többségi akarat ellenébe. Ilyen esetben százötven képviselő kívánhatja az illető javaslatra a sürgősség kimondását, ami azt teszi, hogy az ülésidő napi tíz órára

Pique dáma.

Írta: Hevesi József.

(Utánnyomás tilos.)

I.

Massot urat és családját, helyesebben mondva: bájos, szép feleségét Monte-Carloban ismertem meg, egy operai előadáson, a casino színházában. A véletlen is nagyon közre játszott ahhoz, hogy egymással megismerkedjünk. Már Nizzából egy és ugyanabban a kocsiszakkaszban utaztunk ide és utközben holmi apró figyelmességek: ajtóbecsukás, ablaknyitás révén tudomást szereztünk egymásnak létezéséről. Sőt tán néhány szót is váltottunk egymással. A monte-carlo-i pályaudvarban elvesztettük egymást, de annál kedvesebb volt a meglepetés, mikor a színházban kiderült, hogy nekem madam Massot mellett került helyem. Ez a meglepetés tudniillik nekem volt igen kellemes, mert Massotné önagysága igazi délfrancia szépség. Magas, sugár növéssű. Akár egy pálmafa. A szemei feketék és a tekintetük lángja szivetperzselő. Az arca hamvas-piros, mint . . . de minnek arra hasonlatot keresni, amihez fogható úgy sincs a teremtésben: egy bájos, szép nő arczhoz.

Én tehát nagyon örültem ennek a kedves véletlennek és Massot ur is mosolyogva bólintott a fejével, amikor mellettük helyet foglaltam. Ugy látszott: neki is inyére volt ez a viszontlátás.

Egyébként pedig nagy műélvezetben volt részünk.

Calvé asszony, ez a csodálatos hangu éne-

keső Santuzzát játszotta. Énekével — ezzel a csodás színű hanggal — és játékaival egyaránt elragadta a közönséget és mindannyian a gyönyörűség bűvölete alatt állottunk.

A felvonás végén mindenki perczekig tartó tapssal hódolt a páratlan művésznőnek, aki nem győzte köszönetni az előkelő közönség zajos elismerését.

A szinte tüntetészamba menő ováció után az atriumba tódult a közönség, abba a nagy előcsarnokba, melyből a játékterembe lehet belépni.

És ez a ragyogóan fényes közönség, mely csak az imént állott egy nagy művésznő varázslatos bűvölete alatt, bizony lerázta magáról a művészet igézetét és sietett egy másik izgalomnak, a játéknak karjai közé.

Én is szívesen engedtem a sodró áradatnak és bementem a játéktermekbe. Alig foglaltam azonban állást az egyik roulette-asztalnál és nézegettem a játék folyását, az én utitársam, illetve színházi szomszédom lépett hozzám.

— Kedvez a szerencse? — kérdezé barát-ságos mosolylyal.

— Még nem tettem próbára, — válaszoltam. Bemutatta magát: Lucien Massot.

Én is bemutatkoztam, aztán együtt barangoltunk a játékszobákban. Meg-megállottunk egyik-másik asztal mellett, ahol éppen valami szenzációs, magas tétet, vagy nagy aranyhalmokat pillantottunk meg, ahol lélekzetet visszafojtva lesték a játékosok a golyó perdülését, vagy a kártya pointjeit: de a játékban egyikünk sem vett részt.

— Ön nem szokott játszani? — kérdezém Massot urtól.

— Most már nem játszom, — szölt ő bizonyos fölénynyel.

— Most már . . . eszerint hát régebben . . .

— Régebben játszottam. De egy év óta egyetlen piécet sem kockáztattam a játékon.

— Nagy oka lehet reá és erős akarat, hogy így meg tudja állani . . .

— Mindakettő.

Monsieur Massot most az órára pillantott.

— Hopp, már kezdik a balletet. Méltóztatik visszajönni.

— Hogyne.

Együtt mentünk vissza a színházba, hol Massot ur — minthogy még az előadás meg nem kezdődött — bemutatót a feleségének.

Előadás után kiderült, hogy nekik is ugyanaz a programjuk volt, mint nekem. Egy félórát tölteni a szomszédos Café de Parisban, egy bok pilseni mellett hallgatni a cigányzenét és azután a 12 óra 20 perczkor induló vonattal vissza menni Nizzába.

És ezt a programot fényesen be is váltottuk.

Átmentünk a kávéházba. Megrendeltük a söröket, de a zenére nem igen vetettünk ügyet. Igen érdekesen elbeszélgettünk és annyira megbarátkoztunk egymással, hogy Massot ur és párázsszemű szép felesége kijelentette, hogy számomra mindennap délutánján 5—6 óra között otthon vannak.

Massot-ékkal másnap a Promenade des Anglais-n találkoztam, este pedig a cercleben fenn, a Casino Municipálban.

Itt is nagyban folyt a játék.

De Massot ur csak nézte, nézte. De egyetlen sout sem tett fel a játékra.

meghosszabbodik vagy ha ez sem elegendő, kérheti szakadatlan, permanens ülések tartását. Ha a százötven képviselő akaratahoz a maga diskreczionális jogával az elnök is csatlakozik, akkor a Ház kimondhatja a sürgősséget, a permanens ülések elrendeléséhez azonban még ez sem elegendő, mert az is szükséges, hogy ahhoz még a Ház kétharmad többsége is hozzájáruljon. Ilyen rendkívüli esetekben azután érvénybe lép az egy paragrafusba sürített rendkívüli házszabály és többé sem a rendes vitában, sem azonkívül napirend előtti személyes vagy más egyéb fölszólalásban nem találhat rést semmiféle obstrukció.

Kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy ezek a rendkívüli intézkedések kissé túlszigorúak s valószínűnek is tartjuk, hogy a Ház plenuma talál májd rajtuk egy s más enyhíteni valót. De maga az, hogy a tervezett reform a rendkívüli intézkedéseknek még csak javaslatba hozatalát is az összes megválasztott képviselők egy harmadának belátásától teszi függővé, megnyugtatólag hat, mert nyilvánvalóvá teszi, hogy a revízió csak egy törpe minoritás ellentállását akarja lehetlenné tenni, az indokolt ellenzéki kritikát ellenben nem kívánja korlátozni. Hogy ez az intenzio még nyilvánvalóbbá váljék, szeretnők, ha a százötven indítványozó számát legalább kétszázra fölemelnék, ami lényegesen szaporítaná a törvényben rejlő garancia értékét.

És még egy garanciát látnánk itt szükségesnek. Mondják ki, hogy a kivételes házszabályok érvénye sem az ujonczmegajánlási jog gyakorlására, sem az Ausztriával való közös ügyek tárgyalására nem terjed ki.

A házszabályrevízió ezzel érné el tulajdonképeni célját, mert amíg egyfelől lehetlenné tenné a horvátok és nemzetiségek obstrukciós garázdálkodását, másfelől — hogyha az új néppar-

lament daczára is szükség lenne rá — nem zárna ki egy újabb komoly nemzeti ellenállás lehetőségét.

A horvát kérdés.

Budapest, január 16.

A horvát kérdés kezd a magyar politikai élet legégetőbb és legsúlyosabb kérdésévé fajulni. Minthogy kezdettől fogva azt az álláspontot foglaltuk el, hogy a magyar kormánynek őrizkednie kell minden abszolutisztikus rendszabályoktól s minthogy a nyers erőszakoskodásnak még csak kísérletébe sem szabad bocsátkozni, mi látjuk azokat a nehézségeket, amelyek a horvát kérdés megoldása elé tornyosulnak s türellemmel és a kormányba vetett bizalommal várjuk az események fejlődését, melyeknek nem szabad, hogy más végük legyen, mint a magyar álláspont győzelme.

Báró Rauch, az új horvát bán, ma délelőtt mondta el a zágrábi báni palota nagytermében az osztályfőnökök és az összes hivatalnokok előtt programbeszédét. Tulajdonképen mellékes kérdés az, hogy mi van abban a programban. Mert a legszebb program sem jelent semmit, ha az lenn Horvátországban megnyugvást nem tud okozni s ha nincs elegendő ereje a bánnak, hogy a programját keresztül is hajtsa. Ez a véleményünk akkor, ha azt a programot horvát szempontból vizsgáljuk. Ha magyar szempontból nézzük, akkor az a program reánk magyarokra nézve egyáltalán nem kedvező, sőt nem egyéb, mint betetőzése annak a helytelen politikának, melyet kormányaink Horvátországgal szemben negyven év óta folytatnak. Teoretikus kérdésekben fentartja a magyar álláspontot, minden egyéb kérdésben azonban olyan engedelmeket tesz, amelyek fölünk nagyon súlyos áldozatokat követelnek.

Az minden esetre helyes, hogy a nyelvkérdésnek egyoldalú rendezését megengedhetetlennek tartja s hogy teljesen elfogadja

a magyar kormánynek azt az álláspontját, hogy a nyelvkérdés rendezése csakis regnikoláris deputáció útján történhetik.

De mindenesetre nagy engedménynek tartjuk a horvát önállóságra való törekvések felé azt, hogy bizonyos tekintetben ezen túl Horvátország a pénzügyi téren is olyan jogokat kap, amelyek a pénzügyi önállóság útját egyengetik. Arról van ugyanis szó, hogy beruházásokra önálló pótdókat szabhat meg a horvát országgyűlés, sőt a pénzügyminiszter és a bán közös beleegyezésével Horvátország önálló kölcsönöket is vehet föl. Maga Rauch is koncedálta, hogy ez nem egyéb, mint az 1868:XXX. törvény-cikknek, azaz az ugynevezett magyar-horvát kiegyezésnek revíziója. S hiába magyarázza Rauch, hogy ez a közjogi alapon nem változtat semmit, ez nem igaz. És ha még sem tiltakozunk ez ellen az engedmény ellen, tesszük ezt azért, mert nem vagyunk hívei annak, hogy két olyan nagy ország, mint amekkora Horvátország és Szlavónia, a saját anyagi sorsának rendezésében ne kapjon szabad kezet, még pedig olyan szabad kezet, amelynél csakis arról van szó, hogy az önmegadóztatáshoz bizonyos mértékig jogot adjunk neki s hogy bizonyos előre limitált határig megengedjük neki beruházási kölcsönök felvételét akkor, mikor erre a magyar pénzügyminiszter engedélye külön is kikérendő, felügyeleti joga tehát ezen a téren is fenn van tartva.

Rakodczay programjából ezek az engedmények hiányoztak s kérdés, hogy ezek elégségesek lesznek-e arra, hogy azokat a züllött állapotokat, amelyeket a rezolució-nálisták előidéztek, orvosolni tudják. Ha igen, ugy nekünk nem szabad ellenük tiltakozni, mert a béke sokkal becsesebb, hogysen érte áldozatokat hozni érdemes ne volna. De ezek az engedmények aztán a végsők, amelyeket hozunk szabad, mert sem azt nem engedhetjük meg, hogy a magyar államvasutak horvát vonalai még jobban elhorvátosítsanak, sem pedig azt,

— Hát ön csakugyan nem játszik? — kérdésem csodálkozva.

— Most már nem, — ismétli a minapi válaszát.

Aztán némi gondolkodás után folytatta:

— Valamikor nagyon is sokat játszottam, szenvedélyesen játszottam, valamikor egész sorsom kockára volt téve a játékasztalon: de — aztán — egy nagyon izgalmas küzdelem után, fogadást tettem, hogy többé szerencsejátékhoz nem nyulok.

— És?

— És ezt a fogadásomat, mint tapasztalta, vitézül álom. Ha egyszer megszerencséltem látogatásával, majd elmondom önnek az esetemet.

Most már a szép, parázsszemű Massotné asszonyon kívül ez az érdekesnek ígérkező történet is siettetve elhatározásomat, hogy Massot-ékat meglátogassam.

Megtudtam róluk, hogy Massot ur valahol Toulon körül prefectus volt. Innen nősült Nizzából, igen előkelő családból. A farsangi ünnepekkel itthon szokták volt tölteni és Massot ur addig járt át Monte-Carloba, míg a játékszenvedélynek rabságába nem esett.

Azt beszélték róla, hogy tehetségén jóval felül játszott és igen sokat veszített. Sőt teljes vagyoni romlását is rebesgették. Egyszer aztán abbahagyta a játékot. Lemondott hivataláról és visszavonult a magánéletbe. És fényes jólétben él meg — tőkájének kamataiból.

Igen meleg szívélyességgel láttak maguknál Massot ur és a felesége. Pompás kis villában laktak a Boulevard Victor Hugon. Nagy fényvel berendezett lakásuk teli volt műkinccsekkel. Különösen sok festmény díszítette a falakat, legnagyobb részt modern művészekről. Massot nagy előszeretettel ciceroneskodott

képtárában és szegről-végre megmagyarázott minden egyes festményt.

Mikor az ő dolgozószobájába értünk, a sok látnivaló között különösen szemembe ötlött egy kis képecske, mely az íróasztal fölött lógott.

Eleinte nem akartam hinni a szemeimnek.

Megnéztem közelebről. Hát csakugyan nem tévedtem.

Pique dáma volt.

Egy barokk-rámába szorított pique-dáma.

A háziur mosolyogva nézte meglepetésemet.

— Ön nem csalódik, uram, az a kép bizony a pique dámát ábrázolja. Mindjárt elmondom a jelentőségét is ennek a bizarrnak látszó ötletnek.

Leültünk egy nagy és kényelmes pamlagra és Massot ur ezeket beszélte:

— Ön két ízben is kérdezte már tőlem, hogy nem szoktam-e szerencsémeket a játékok próbára tenni. Én mindkét esetben azt válaszoltam önnek: „Most már nem játszom...” Mert régebben csakugyan játszottam. Nagyon is játszottam. Szenvedélyesen játszottam. Kicsi hűja, hogy egész vagyonomat, boldogságomat, életemet el nem játszottam. A pique-dámának, ennek a pique-dámának köszönhetem, hogy tönkre nem mentem, hogy még élek, hogy boldog vagyok.

— Ez igazán kezd érdekes lenni!

— Ugy-e? Pedig nem valami nagyon összehogozott, kuszált história. Sőt meglehetősen egyszerű történet. Én innen nősültem Nizzából. Minden esztendőben, farsang idején haza jöttem a feleségemmel egy pár hétre. Nizzához pedig olyan közel van Monte-Carlo! Gyakran átrándultam. Eleinte a feleségemmel, későbbben egyedül. Későbbben, mikor már erőt vett rajtam a játék öröge. Mert hiszen csak természetesnek fogja ta-

lálni, hogy én, aki egész esztendőn át a prefektúrán ültem és intéztem polgártársaim ügyes-bajos dolgait, ahogy itt belekóstoltam ebbe a henye életbe és a játék izalmaiba, bizony megragadtam ebben a veszedelmes hálóban. Valóságos szenvedélyvel üztem a játékokat és annyira megfeledkeztem magamról, hogy szinte tönkretettem magamat. Mert ész nélkül játszottam. Szenvedélyvel játszottam. És az egész vagyonomat prédául dobtam örült játékszenvedélyemnek.

— Ez rettenetes!

— Ugy-e? Az ember nem hinné. Nos hát már a végső stációnál voltam. A lét és nemlét küszöbén. A nizzai cercelban adtam a baccarat-asztalnál bankot. Végső erőfeszítés volt ez a részemről. Egész megmaradt vagyonomat küldtem harcra, hogy megmentsem magamat. A szerencse felém látszott mosolyogni. Bankár voltam és igen sok chance-szal játszottam. Nyertem, szépen nyertem. De mi volt ez a nyereség eddigi szédületes veszteségemhez képest, melyeket pedig vissza kellett szerezni. Érti, uram, kellett?

— Értem, Massot ur.

— A bankom gyönyörűen szaporodott és igen nagy, mondhatnám tekintélyes nagy összeg volt már benne. Oly nagy összeg, hogy már azzal az ideával foglalkoztam, jó volna talán megretírálni. De fölületes számolgatásra beláttam, hogy nagy veszteségeim még nincsenek pótolva. Va banque-ot kell játszanom. Életre-halálra szóló va banque-t. Leadtam tehát a kártyát és rábíztam magamat végzetemre. Szédületes nagy összegről volt szó. A játékdűh már karmai között tartotta a játékokat. Megtartották az egész bankot. Egy szédületes nagy vagyont. Ön ismeri bizonyára — ki ne ismerné? — a baccarat-játékokat. Két tableaura adtam le. Megnéztem a kártyámat. Nekem mindössze négy pointem volt. Mind a két

hogor Horvátország olyan állami önállóságra emelkedjék, amely az 1868:XXX., illetőleg a horvát autonóm 1868:I. t.-cikkkel ellenkezik. Ha a horvátok minden áron harcot akarnak, nem szabad attól visszarettennie a magyar kormánynak, főleg azért, mert ennek a harcnak kimenetele kétségtelen.

Hogy a kormány minden eshetőségre készen van, abban nem kételkedünk. Van sokan, akik erélytelennek és határozatlannak tartják a Wekerle-kormány horvát politikáját, mi ezt az elítélő kritikát nem osztjuk. Nem mondjuk ugyan, hogy huszárosabban nem lehetett volna eljárni s már májusban, vagy júniusban rátaposni a hydra fejére, de nem hiszszük, hogy ennek az erőszakos politikának maradandó sikere lehetett volna. Már pedig a horvát kérdés olyan fontos, hogy ideiglenes megoldásokkal meg nem elégedhetünk.

Hogy abszolutisztikus rendszabályokra a kormány nem gondol, azt abból látjuk, hogy a horvát országgyűlés összehívása meg fog történni. És ez helyes is. A magyar államnak joga, sőt kötelessége éreztetni a horvátokkal szemben gazdasági és kulturális fölényét s ezt a gazdasági harcot a végletekig lehet és kell is folytatnunk, ha ez lesz az egyetlen eszköz a horvát ellenállás megtörésére, de a horvát országgyűlés nélkül a béke meg nem köthető, tehát a horvát országgyűlést működésében megakasztani nem szabad. Ezt nagy és fontos kérdésnek tartjuk már csak azért is, mert Rauch programjában vannak olyan reformpontok, amelyek teljesen intern ügyei Horvátországnak s amelyeknek megvalósításában a horvát országgyűlést megakasztani jogunk nincs. Azt a politikát, amelyet a Fejérváry-kormány velünk szemben folytatott s amely ellen annyit joggal tiltakoztunk, nekünk nem szabad most Horvátországgal szemben megpróbálnunk, mert ahogy az velünk szemben sikerre nem vezethetett, nem vezetne sikerre Horvátországgal szemben sem.

Hogy szükséges volt-e ezt a válságot

tableaun kértek. Az egyiket hatot vettek, a másikon hetet. Be kellett vágnom és . . . már láttam fejem fölött a sötét végzetet. Hogyne, mikor az egyik hatot vesz, a másik meg hetet. Én pedig levettem ezt a pique-dámát. Meg voltam győződve róla, hogy minden odaveszett. És ime az történt, hogy aki hatot vásárolt, az 4-re vágott, tehát baccara volt. A másik pedig ötre vásárolt hetet. Ez a pique-dáma tehát volt az én megmentőm. Megnyertem mind a két tableaut és visszanyertem nagy veszteségeimet.

— No, ez nagy szerencse volt!

— Ugy-e? És tudja mit csináltam ezután? Haza mentem és felköltöttem már alvó feleségemet.

— Mit akarsz? — szólt az ijedten.

— Add ide, kérlek, azt a kis gyémánt kerszetet, amit tőlem nászajándékkul kaptál.

— Minek?

— Majd meglátod!

A kis kereszt ott volt az éjjeli-szekrénye fiókjában. Azalatt, amíg keresgélte, én elővettem a pique-dámát, azt a bizonyos pique-dámát, mely megmentőm volt és melyet elhoztam magammal.

A nőm azt hitte, hogy tán meg vagyok boldolulva.

Mikor átnyújtotta a kis keresztet, én rátettem a kezemet és így szóltam:

— Lásd, édes drágám, ennek a pique-dámának köszönhetem én életemet, mindenemet. A Megváltó szent nevére esküszöm ime itt neked, hogy soha, soha többé semmiféle szerencsejátékokat játszani nem fogok.

Ime, uram, azt a pique-dámát berámáztattam és most tudja már, miért mondtam önnek, hogy most már nem játszom.

Soha, soha többé nem játszom.

felidézni, az más kérdés, de ezt most időszerűtlen volna feszegetni. Az adott helyzet konzekvenciáit le kell vonnunk s félre nem tekintve haladnunk azon az uton, amelyet az államraison számunkra előir. Hogy az-e a helyes ut, melyet Rauch választott, azt a jövő fogja megmutatni. A tegnapi tüntetésnek nem tulajdonítunk nagy fontosságot, mert tudjuk azt, hogy a zágrábi utca mindig kapható a tüntetésekre Magyarország ellen. De Rauch állást foglalt annak idején Rakodczay ellen, most az ő kötelessége megmutatni, hogy ezt joggal tette, mert jobban ismerte a horvát népet s meg kell mutatnia, hogy meglepő önbizalma minő forrásból fakadt.

A házszabályrevízió.

— Közzétették a tervezet szövegét. —

Budapest, január 16.

A koalíciós pártok végrehajtó-, illetve intéző-bizottságai ma délután öt órakor Justh Gyula képviselőházi elnök meghívására a képviselőház elnöki fogadótermében együttes értekezletet tartottak, hogy állást foglaljanak az a házszabályrevízió-tervezettel szemben, amelyet a szövetség pártok elnökségei a kormánnyal egyetértve megszerkesztettek. A tervezetet, amelynek tartalma nagyjából földi mindazokat az értesítéseket, amelyeket az előkészítő tárgyalások folyamán adtunk, a mai értekezletből hivatalosan közzé is tettek.

Érdekes volt az a fölszólalás, amely a módosítást már a mostani országgyűlés harmadik ülészakájában egész terjedelmében kívánta életbeléptetni, valamint figyelmet keltettek azok a kívánságok, amelyek a katonai kérdéseket és a közös ügyeket e módosítás hatálya alól kivételnek kérték. A felszólalók nagy része ma csak annak a kijelentésére szorított, hogy a tervezetet általánosságban elfogadják, de a részleteknél majd kifejtik aggályait.

A mai tanácskozáson még az általános eszmecserét sem fejezték be. Ezért holnap folytatják a tárgyalást és így a holnapra hirdett pártközi értekezlet, valamint a függetlenségi pártnak értekezlete egyelőre elmarad.

A mai nap nevezetes eseményéről a következőkben számolunk be:

Értekezlet az elnöknel.

Justh Gyulának, a képviselőház elnökének meghívására ma délután öt órakor a szövetség pártok intéző-, illetve végrehajtó bizottságai együttes értekezletre gyűltek össze a képviselőház elnöki fogadótermében, hogy tárgyalás alá vegyék azt a házszabálymódosítási tervezetet, amelyet a szövetség pártok elnökségei és a házelnök közreműködésével készítettek.

A kormány részéről az elnöki értekezleten megjelentek: dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferencz, gróf Andrássy Gyula, Darányi Ignác, Günther Antal, gróf Apponyi Albert, gróf Zichy Aladár, Jekelfalussy Lajos miniszterek, továbbá gróf Hadik János, Mezőssy Béla, Tóth János, Bolgár Ferencz, Meskó László, Décsy Zoltán államtitkárok. A képviselőház elnöksége részéről Justh Gyulán kívül Návay Lajos alelnök volt jelen. A függetlenségi pártot Leszkay Gyula, Szentiványi Árpád, gróf Teleky Arvéd, Szatmári Mór, Visontai Soma, Kmety Károly, Gaál Gaszton, Sáhgy Gyula, gróf Bethlen István, Ugron Gábor, Holló Lajos, Hoitsy Pál, Rátkay László és Bizony Ákos; — az alkotmánypártot Széll Kálmán, Nagy Ferencz és Szivák Imre; végül a néppártot Csernoch János, Giesswein Sándor, Hencz Károly, Ernst Sándor és Szmracsányi György képviselték.

Justh Gyula elnök nyitotta meg az értekezletet, bejelentve, hogy a tanácskozás tárgya az a házszabálymódosítási tervezet, amelyet a koalícióhoz tartozó pártok elnökségei a képviselőház elnökségével és a kormánnyal egyetértőleg állapítottak meg. Ezt a javaslatot most a szövetség pártok intéző- és végrehajtó-bizottságainak tagjai elé terjesztik és fölkéri Návay Lajos alelnököt, hogy a tervezetet olvassa fel.

Návay Lajos alelnök felolvassa a tervezetet, amely egész szövegében így hangzik:

A házszabályrevízió tervezete.

„Százötven jelenlevő képviselő írásban benyújtott kérelmére, ha ahhoz az elnök is hozzájárul, a Ház az elnök indítványára elrendelheti valamely tárgynak sürgős tárgyalását és az ülések tartamának meghosszabbítását. A sürgős tárgyalás elrendelésére vonatkozó indítványnak a tanácskozási idő tartamára is ki kell terjednie. Az indítvány akkor is előterjeszhető, ha az illető tárgy felett a tanácskozás már megkezdődött. Az indítvány felett a Ház legközelebbi ülésének kezdetén hoz határozatot. E szavazásnak másnapra való elhalasztása nem kérelmezhető. Az indítványhoz legfeljebb négy képviselő szólhat és az ülés addig nem osztható el, amíg a határozat meg nem hozott.

A tanácskozás ideje megszakítható és a megszakítást nem számítva napi tíz órára terjedhet. Ezt meghaladó tanácskozási idő csak később, ugyancsak 150 jelenlevő képviselő írásban beadott kérelmére az elnök hozzájárulásával és ennek indítványára újabb határozattal és a beadott szavazatok legalább kétharmadával rendelhető el. Az ülések tanácskozási idejére vonatkozó határozatok a határozat hozatalát követő üléstől kezdve lépnek hatályba. Sürgős tárgyalások esetén a házszabályok a következő változásokkal nyernek alkalmazást:

Elnök előterjesztéseit, így a kérvények és irományok bemutatását is, a napirend tárgyalására szánt idő eltelte után teszi meg. Ugyiszintén a napirend tárgyalására szánt idő elteltevel tételnek meg az indítványok és interpellációk, terjesztetnek elő a bizottsági jelentések és hitelesítették az aznapi jegyzőkönyv is.

Az elnök megengedheti, hogy indokolt esetekben napirend előtti felszólalások tésenek, vagy sürgős interpellációk terjesztésenek elő. Amennyiben az elnök az e tárgyalásban hozzá intézett kérelemhez hozzá nem járul, a kérdés feletti döntés az elnök bejelentése alapján ugyancsak a napirend tárgyalására szánt idő eltelte után történhetik meg. Zárt ülés is, amennyiben annak tartásához az elnök nem járult, csupán a napirendre szánt idő után tartható meg.

A tárgytól való eltérésnek sürgős tárgyalás esetében nincs helye és ily kérelem elő sem terjeszthető; szavazás előtt a kérdések mikénti feltevése felett a Ház egyszerű szavazással dönt.

A napirendre tűzött tárgy általános tárgyalása befejeztetvén és a javaslat általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadtatván, a javaslat részletei felett, szintúgy a javaslattal kapcsolatos minden indítvány, ellenindítvány és módosítvány felett is névszerinti szavazásnak csak akkor van helye, ha ennek elrendelését 100 jelenlevő képviselő írásban kívánja. Ezekben az esetekben csak az elnök által vagy 100 jelenlevő képviselő benyújtott kívánatára rendelhető el a szavazásnak másnapra való áttétele is. Egyszerű szavazásnál a szavazatok megszámlálását 100 tag kívánhatja. Egyszerű szavazásnál a szá-

vazás előtt 5 perces szünet kivánásának nincs helye. A szavazás megkezdése előtt az indítványok és módosítványok újrafelolvasásának szükségessége felett az elnök saját hatáskörében dönt.

Az elnök jogosult, ha azt tapasztalja, hogy a házszabályok 215. §. a), b), c) pontjaiban körülírt felszólalási jog a képviselők részéről csakis a tárgyalás menetének megakasztása céljából vétetik igénybe, a Házhoz kérdést intézni az iránt, vajjon nem látná-e szükségesnek az elnököt arra felhatalmazni, hogy a sürgősnek minősített tárgyalás tartama alatt, annak megszakításával, a szót a házszabályok 215. §. a), b), c) pontjai alapján csak azon esetben adja meg, ha a felszólalás szükségét a maga részéről is indokoltan látja. Az elnök ezen kérdése felett a Ház vita nélkül egyszerű szavazással dönt. Az egyszer megadott felhatalmazás a sürgősnek minősített tárgyalás befejezéséig érvényben marad és ezen idő alatt a házszabályok 215. §. a), b) és c) pontjaiban körülírt felszólalások, amennyiben az elnök a napirendre szánt idő alatt az engedélyt meg nem adta, csakis a napirend tárgyalására szánt idő eltelte után történhetnek meg.

Ennek a szakasznak intézkedései csakis a jelen országgyűlés alatt megalkotandó általános választói jogról szóló törvény alapján egybehangzó új országgyűlésen lépnek életbe. Azt megelőzőleg a jelen országgyűlés tartama alatt egyedül a költségvetési, illetőleg a költségvetési-felhatalmazási javaslatok, továbbá az általános választói jogra vonatkozó törvényjavaslatok tárgyalásánál bírnak érvénnyel.

Ekként a házszabályok módosítása egy új szakasz beillesztésével van kontemplálva.

A tervezet kinyomatják.

A javaslat szövegének felolvasása után Szentiványi Gábor szólalt fel és a konferencia több tagja részéről azon kívánságnak adott kifejezést, hogy a javaslatot nyomassák ki és osszák szét a tanácskozási meghívottak között, hogy mindenki nyugodtan átolvasva azt és nemcsak hallomás alapján ítélve meg, foglalhasson állást és fejtse ki nézetét.

Wekerle Sándor miniszterelnök ezt a kívánságot méltányosnak tartja.

Justh Gyula pedig bejelenti, hogy nyomban intézkedik a javaslat kinyomatása iránt, amelyet holnap már szétosztanak.

Wekerle Sándor miniszterelnök kéri, hogy amíg a javaslatot kinyomatják, az általános eszmecsere indítsák meg.

A vita megindul.

A miniszterelnök indítványára az általános vita megindult, amelyben a jelenlevők valamennyien résztvettek.

Bizony Ákos az első felszólaló, aki a függetlenségi párt részéről szükségesnek tartja a revíziót. A beterjesztett javaslatot igen liberálisnak látja és azt elfogadja.

Gróf Andrássy Gyula kimutatja, hogy a mostani tervezetben sokkal kevesebb van, mint a mennyit a függetlenségi párt Tisza idejében már hajlandó volt elfogadni az általános választói jog ellenében.

Sághy Gyula elvben elfogadja a javaslatot, de vannak aggályai, amelyeket a részleteknél fog kifejezni.

Aggályok merülnek föl.

Visontai Soma elfogadja a javaslatot, de a permanens ülések elrendelése körül aggodalmi vannak. A tervezet ugyan kétharmad többséget kíván, de azt nem mondja, hogy a határozatot csak az egész Ház kétharmadrésze hozhatja meg. Ily értelemben pótlást ajánl.

Gaal Gaszton helyesli a revíziót, de megköveteli, hogy a katonai kérdéseket és a közösligeket e módosítások hatálya alól vegyék ki. A módosításra vonatkozólag egyértelmű megállapodást kíván. Ma-

gorizálásról hallott beszélni és ezért kijelenti, hogy ez ellen küzdeni fog, még ha egészen magára marad is.

Holló Lajos intézkedést kér, hogy a permanens ülésekkel ne lehessen visszaélni.

Gróf Teleki Arvéd és Hencz Károly a részleteknél terjesztik elő kifogásaikat, míg Rátkay László a függetlenségi párt végrehajtó bizottságának állásfoglalásától teszi függővé a maga elhatározását.

Megnyugtatók.

Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter válaszol az aggodalmaskodóknak. Statisztikai adatokkal adja képét az új választási törvény alapján összeülő parlamentnek és kimutatja, hogy abban a nemzetiségeknek nagy szerepük lesz. A nemzet ellenségeivel szemben szükséges a revízió.

Gróf Apponyi kultuszminiszter hosszú beszédben bizonyította, hogy a költségvetés tárgyalása nálunk olyan nehézkes, hogy már e miatt is meg kellett volna változtatni a házszabályokat. Ez a javaslat olyan liberális, hogy az új parlamentben bizonyára újra meg kell majd szigorítani a házszabályokat, nevezetesen a büntető határozatokat, amelyeket most nem is érintettek.

Gróf Bethlen István nem helyesli, hogy ebben az országgyűlésben csak két törvényjavaslatra terjesztik ki a módosított házszabályokat és különösen kifogásolja azt, hogy ezek egyike éppen a választói reform. A nemzetiségek ezt a körülményt nagyon kihasználhatják ellenünk és Európa előtt csakugyan úgy tűnnék fel, mintha a nemzetiségek jogát eltörpítik. Sokkal helyesebbnek tartaná, ha a módosítást már a mostani országgyűlésen egész terjedelmében életbeléptetnék.

Szell Kálmán a javaslatot elfogadja és elfogadását sürgősnek tartja.

Szivák Imre általánosságban elfogadja a tervezetet.

Ugron Gábor hosszú beszédben ajánlotta a javaslat változatlan elfogadását. A nemzeti hatalom minden erőforrását föl kell használni a nemzet elleneségei ellen, akik ellen minden eszköz jogos.

A tanácskozást este nyolcz órakor félbeszakították és folytatását holnap délutánra halasztották. Erre való tekintettel a holnapra összehívott pártközi értekezlet elmarad és összehívása iránt az elnök később fog intézkedni.

A függetlenségi párt végrehajtó-bizottsága.

Az elnöki értekezletet megelőzőleg a függetlenségi párt végrehajtó bizottsága Kossuth Ferencz elnöklété alatt a képviselőházban rövid tanácskozást tartott, amelynek tárgyát a házszabályok módosítására vonatkozó konkrétan megállapított szövegű javaslat képezte. Mintegy félórás eszmecsere után, amelyben a pártnak alelnökei és a párt végrehajtó bizottságának számos tagja részt vett, az elnöki elfogadó terembe mentek, ahova csakhamar összegyűltek az alkotmánypárt és a néppárt intézőségének tagjai is. A végrehajtó bizottság ma nem határozott, hanem holnap ismét tart ülést.

Justh Gyula nyilatkozata.

Justh Gyula házelnök ma este a tanácskozás után az újságírók kérdéseire így nyilatkozott:

— Ma csak általánosságban folyt az eszmecsere, amelynek folyamán azonban mindenki a javaslat mellett nyilatkozott. Holnap folytatjuk a tanácskozást és jobban belemegyünk az érdeembe, mert holnapig már mindenki áttanulmányozta a tervezetet.

— Egy magyar ellenzék hogyan tudna obstructálni e mellett a házszabályok mellett? — kérdezték az újságírók.

— Én meg tudnám mondani, de nem mondom — felelte Justh mosolyogva.

A revízió a Házban.

A házszabályrevízió dolgát természetesen kapcsolatba kell hozni a Ház munkarendjével is. A szándék az, hogy a holnapi napirendre tűzött tárgyak letárgyalása után, amelyben benne foglaltatnak az újonczjavaslatok is, a Ház a házszabályrevízió kérdésére térjen át. Hogy ez megtörténhessék, vissza kell vonni valamennyi beterjesztett javaslatot és így a költségvetést is. Ez alighanem hamarosan meg is történik. Ha a Ház a házszabály revíziójával vé-

gez, berekesztik az ülészakot, de nem hamarabb, míg a delegátusok befejezték munkájukat Bécsben, mert az ő megbízásuk egy ülészakra szól csupán. Magát a házszabályrevízióra vonatkozó indítványt Ugron Gábor jegyzi be a Ház indítványkönyvébe.

A házszabályrevízió javaslata hír szerint, gróf Andrássy Gyula tervezete alapján készült. Előzetesen egy albizottság vitatta meg a részleteket, amelyben résztvettek: Justh Gyula, gróf Apponyi Albert, gróf Andrássy Gyula, Návay Lajos, gróf Zichy Aladár, Holló Lajos és Ugron Gábor.

Budapest, január 16.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek napirendjén a cukor-surtaxról szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása, továbbá az újonczlétszám megajánlásáról és az erdélyi birtokrendezésről szóló törvényjavaslatok szerepelnek.

A képviselőház ülése. A brüsszeli czukoregymény pótegyezségéről szóló törvényjavaslat volt a képviselőház mai napirendjére kitzve. Ezt megelőzőleg azonban Justh Gyula elnök bemutatta az összeférhetlenségi jury ítéletét Szentiványi Gábor összeférhetlenségi ügyében. Moskovitz Iván, a véderőbizottság előadója pedig bejelentette, hogy a bizottság az 1908. évi újonczmegajánlásra és újonczállásra vonatkozó javaslatokat letárgyalta. Beterjeszti a bizottsági jelentéseket és kéri, hogy azok szétosztassanak és a javaslatok napirendre tűzessenek.

Wekerle Sándor miniszterelnök, tekintettel arra, hogy ezek a javaslatok szóról-szóra a régebbi törvényekkel megegyeznek s tekintettel továbbá arra, hogy kívánatos volna, hogy a javaslatok sürgösen és a főrendház által is, még a delegációk előtt letárgyaltassanak, indítványozza, hogy a házszabályok 140. szakaszában foglalt rendelkezésektől eltekintve, a javaslatot sürgösen, esetleg már a holnapi napra tűzzék ki. (A Ház a miniszterelnök javaslatához hozzájárult.)

Ezután a czukoregyményre vonatkozó pótegyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalják.

Bernáth István ismertette a javaslat előzményeit s miután az Angliához és Oroszországhoz való vonatkozásokat kiemelte, a javaslatot, miután előnyösnek mutatkozott, elfogadásra ajánlotta. (A javaslatot általánosságban és felszólalás nélkül elfogadták.) A részleteknél az előadónak volt egy kisebb stílusos módosítása. Bozoky Árpád pedig a negyedik cikkelynél közjogilag helytelennek tartja ezt az aláírást „Ausztia-Magyarország”, de különben is a czukorra vonatkozó szerződés nem intézendő el közös szervekkel. A cikkelyt nem fogadja el. Wekerle Sándor miniszterelnök kijelentette, hogy egy pótegyezményről van szó, amely egy iratott alá, mint a régié. A szövegben helyesen van Ausztia és Magyarország külön feltüntetve. Csak az aláírásoknál van így „Ausztia-Magyarország”, de külföldön mi így vagyunk notifikálva.

A miniszterelnök magyarázata után a Ház többsége a cikkelyt tudomásul vette.

A javaslatot végül részleteiben is elfogadták és megállapították a holnapi ülés napirendjét, amelyre kitzítették az újonczjavaslatokat és az erdélyi birtokrendezési törvényjavaslatot. Az ülés tizenegy órakor véget ért.

A nyilvános tengeri jog. Bécsből jelentik féllivaltalanosan: A pénzügyminiszteriumban pár nap óta tanácskozás folyik, amelyen a tengeri hatóságok kiküldöttjei is részt vesznek és amelyeknek czélja a nyilvános tengeri jog kodifikálása. E tanácskozás alapján fogják a tengerészeti hatóságok által eddig végzett előmunkákat felhasználásával és a hajózási körök folytonos figyelembevételével a törvényjavaslatot elkészíteni.

A kivándorlási bizottság értekezlete. A függetlenségi és 48-as párt kivándorlási bizottsága e hónap 22-én, szerdán délután 5 órakor a függetlenségi párt helyiségeiben értekezletet tart.

A t. Házból.

I. Bátor Rauch operát.

A képviselőház olvasótermében elszörnyűködve betűzgették a nyomtatástudók amaz értesítéseket, amelyek báró Rauch Pál zágrábi fogadtatásáról és bevonulásáról szövegezték. Olyan nagy volt a mozgalom, hogy kő kövön nem maradt, hanem a zágrábiak inkább lemondtak a kövezetről, csak hogy a magyar uralom iránt érzett gondolataikat röpülő kövekkel dokumentálhassák. Szörnyűség vala ez. Miként ha ama tudósítást kopirozták volna le, amelyik annak idején gróf Tisza István marosvásárhelyi bevonulásáról szólott, hogy a Kovács Gusztáv debreczeni felmagasztalását ne is említsük. Csak hogy akkor a székelység és a hortobágyi magyarság hangulatának adtak kifejezést, most ellenben a fellázított horvátok romboló kedve jelentkezett. Milyen idők . . . milyen idők . . . A horvátok abban reménykednek, hogy a végén ők is ranghoz és módhoz jutnak s már jön is telefonon és telegráfon a pótló tudósítás, hogy az új bán marad Horvátország bánja, de nem bánja az utcai merényleteket, hanem szűkebb körben, ahol a hivatalnoki alázatosság miatt hajlítják le a fejeket és nem a feljük dobált kövek miatt, ott elmondja a programot és ígér előnyöket, javakat, jómódokat a derék horvátok részére. Aki téged követ dob meg, azt dob vissza kenyérral. Ez hozzátartozik a kormányzati elvekhez és így talán nem is hiú a reményük, hogy kapnak valamit.

Az olvasgató honatyák csak busulnak, busulnak. Szó sincs arról, hogy fegyveres erő beavatkozzék és rendet csináljon a lázadó horvátok közt. Még megvárják a nagyobb veszedelmeket. Még igen szépen megkonstruált mondatokat és szavallatokat adnak elő. Még apellálnak ember szeretetre, lelkiismeretre. Még azt hiszik, hogy Horvátországban nagyon busulnak amiatt, hogy a magyarok és a horvátok közt nincs egyetértés.

És szép remények hajnalszavánál a jövő tündérkert gyanánt áll. Amikor a zágrábi utcai macskazenét reprodukálják és a diszharmónia dühöng: ugyanakkor rendkívüli örömmel konstataják, hogy báró Rauch Pál, a horvát bán egy operát fejezett be, melynek címe Gudrun és szövege egy német hőskölteményből való. A hősköltemény ez idő szerint stilszerű, az opera pedig azt jelenti, hogy báró Rauch harmóniát is tud csinálni.

És talán nem is lesz érdektelen, hogy ha előkelő interviuolók összetévesztik a dolgokat és eképpen szólnak:

— Hallottuk, hogy excellenziáddal nevezetes dolog történt . . .

— Igen . . . Egy kissé kellemetlen.

— Lehetetlen? Ennyire skeptikus lenne excellenziád a saját műve iránt?

— Az én művem? Kérem, ne tessék gnyolódni.

— Hogyan? Tehát csak úgy „szerezni“ méltóztatott?

— A köveket? . . .

— De kegyelmes uram, ki beszél a kövekről?

— Pardon, pardon. Tehát ön az operára gondol?

— Természetesen, excellenziás uram. Mert hogyha, mint bán esetleg meg is bukik, még megmarad a reménye, hogy az operája nem bukik meg.

II. Notifikálva . . .

A házszabályrevíziót ma bejegyezték. Miként a városházán az anyakönyvvezető táblájára az esküvőpárok hirdetéseit szokás. Kihirdették. Most már biztosan tudja mindenki, hogy házszabályrevízió lesz. Még az is, akinek fogalma sincs róla, hogy mi a házszabályrevízió. Valamikor hallottak harangozni róla valamit, hogy ha a házszabályok revidálva volnának, akkor nem lehetne névszerint szavazni afelől, hogy „folyó hó“ a helyes, avagy „e hó“ a korrekt. Meg hogy kevesebb lenne a „visoki sabore“, ha az történnék a parlamentben, amit a magyarok akarnak és nem az, ami a Dusánoknak és a Supilóknak tetszik.

Hanem hogy egyszerre itt legyen a házszabályrevízió ilyen hirtelen és ilyen váratlan, hogy ezt melengették volna karácsonykor a jászolban: még sem hitték. A jövőidőlesekben nem volt benne s az állatok beleiből se lehetett kiolvasni.

És ime, már ma pozitívum. Sőt annyira valóság, hogy amikor az ujonczjavaslatokról a véderő-bizottság jelentését benyújtották, Wekerle miniszterelnök javasolta, hogy ne várjanak vele három napig, ne várják be azt az időt, amit a házszabályok rendelkeznek, hogy ennyinek el kell tenni a bizottsági jelentéstől a napirendre tüzésig, hanem jelentsék ki sürgősnek és már holnap tárgyalják a plénumban a Ház nyilvános ülésén. Merthogy ez sürgős amiatt, hogy a házszabályrevíziót aztán nyomban tárgyalhassák, sürgős amiatt, mert a delegációk előtt kell elintézni és sürgős, mert semmi kétség sincs felőle, hogy meg fogják szavazni, tehát miért várjanak vele. Beleegyezett mindenki s a néma légbe nem vegyült legkisebbké jaja, sőt a néppárton örömteli kedv keletkezett. Ők tudják miért. Az ő programjukban benne van a revízió, tudniillik az egyházpolitikai. De a választóknak csak annyit izennek, hogy itt van a revízió és ha meg lesz az egyik, jöhet a másik is.

Más kérdés volt a czukoregyezmény dolga, melyet Bernáth István referált. Ennél Bozóky Árpád kifogásolta, hogy „Ausztia-Magyarország“ van alájegyezve a szerződésen. Wekerle azonban megmagyarázta, hogy bévül a szövegben külön van szó Magyarországról s az aláírás csak azért „Ausztia-Magyarország“, mert így vagyunk notifikálva a külföldön.

Ez a czéjegyezés. Ezen csak katasztrófa változtathat. Mint amilyen a nevezetes Kohnnak az esete volt, akit a kávéházban megütött a guta és a barátját megbízták, hogy a szerencsétlen Kohn feleségét kiméletesen értesítse. El is ment és eképen állított be az asszonyhoz:

— Ez az özvegy Kohnné üzlete? . . .

— Nem. Itt Kohn van jegyezve a firmán — feleli az asszony.

— Fogadjunk, hogy ez özvegy Kohnné üzlete — folytatja az.

— Hát, hogy mer efélebe fogadni, amikor ott van a firma és láthatja, hogy nem igaz . . .

— De én jobban tudom, hogy igaz — végezi a kiméletes értesítő — mert Kohn az imént a kávéházban megütötte a guta.

Mi is körülbelül csak akkor szabadulunk meg a notifikálástól, hogy ha Ausztriát megüti a guta.

III. Ülve maradtak.

Ujabbán megtörténik, hogy egyes miniszteri nyilatkozatok után a függetlenségi párt egy-egy tagja ülve marad. Tegnap ülve maradt Rátkay László, amikor Wekerle a házszabályrevízióról szólott és szavazni kellett. Ma többen maradtak ülve, amidőn Wekerle a külföldi szerződések dolgában a notifikálásról beszélt.

Am ma ülve maradt Ugron Gábor is. Ez pedig annyit jelent, hogy nem is nagy baj az, ha a notifikálással nem vagyunk megelégedve.

Éppen most adott ki a külügyminiszter egy rendeletet a magyar kormány sürgetése folytán, hogy a konzulátusok kötelesek legyenek a „magyar“ jelleget is notifikálni. Tehát kétsége-

len, hogy a kormány arra törekszik, hogy helyesebb legyen a notifikálás.

Ebben az esetben aztán minél többen maradnak ülve, annál valószínűbb, hogy a kormányt nem fogják felültetni.

A bán programja.

— Tisztelgés báró Rauch Pálnál. —

Budapest, január 16.

Báró Rauch Pál horvát bán ma hozta nyilvánosságra programját, amelynek megvalósításával akarja Horvátországban a rendet helyreállítani. A horvát országos kormány tisztviselőinek tisztelgése alkalmából fejtette ki ezt a programot, amely körülbelül valamennyi engedélyt tartalmazza, amelyek már Rakodczay programjában bennefoglaltak. Ezenkívül vannak újabb reformtervei gazdasági, adminisztratív, kulturális és ipari téren is. A legfontosabb pont a horvát kiegyezés revíziója, amelyet a regnikoláris bizottságok fognak tárgyalni és amely meg fogja oldani a vitás nyelvkérdést is. A horvát országgyűlés jogai meg fognak tágítani és megalkotják az általános választói jogot is. Egyebekben pedig a bán arra fog törekedni, hogy az állam tekintélyét megszilárdítsa és e munkájában nem fogja őt megfélemlíteni semmiféle terrorizmus, hanem czéltudatosan meg fogja valósítani a programját.

A bán programbeszédéről Zágrábból a következőket jelentik:

Báró Rauch programbeszède.

Báró Rauch Pál, az új horvát bán ma délelőtt fogadta a kormány, Zágráb vármegye és a zágrábi járás tisztikarának hódolatát. A fogadtatás a báni palota fehér-teremben történt. A kormányhivatalnokok Jaksics, Zorltics és Smodics eddigi helyettes osztályfőnökök, Zágráb vármegye tisztikara pedig Vucsetics Sándor főispán vezetése alatt jelentek meg. Báró Rauch horvát bán Crnkovics, Mixich és Aranický osztályfőnökök kíséretében pontban 11 órakor léptek be a terembe, ahol az említettek kivül báró Fragacsics, dr. Gavranics és Junkovics János újonnan kinevezett főispánok vártak rá.

A bán mindenekelőtt Jaksics Nikodem báni tanácsos üdvözölte s az egész tisztikar nevében biztosította, hogy a haza boldogítására irányuló tevékenységét minden erővel és ambícióval támogatni fogja. Kéri a bán, hogy a hivatalnoki kar érdekeit jóakarattal pártfogolja. (Élénk zsvio-kiáltások.)

Báró Rauch Pál a tisztikar üdvözlése után elmondotta nagykoncepziójú programbeszédét, amelyet a következőkben ismertetünk:

Ő felsége kegyelméből és bizalmából Horvát-Szlavon- és Dalmátország bánjává nevezetve ki, biztosítom önöket, hogy ezen magas méltóságot csak nehéz szívvvel fogadtam el, mert jól látom, hogy feladatokat nehéz körülmények közt vállaltam el. A szenvedélyek fel vannak izzgatva, de nekünk nyugalomra van szükségünk, hogy erőnket a nemzet szellemi és anyagi fejlődésének szentelhessük.

Mindenek előtt ki kell jelentenem, hogy miképp gondolkodom azon akadémikus vitás kérdéstről, mely a Dráván innen és túl támadt, vajjon a Szt István koronájához tartozó országok egységes államot képeznek-e? Én e kérdésben szigorúan ragaszkodom az 1868. évi I. t.-czikkhez, mely vagy hetvenszer „közösség“-nek nevezi azokat. Nekünk van saját politikai területünk, mi külön politikai nemzet vagyunk, van széles saját autonómiánk, de minden harmadikkal szemben egy elválaszthatatlan egységet képezünk úgy a pragmatika szankció, úgy az 1868. évi I. törvényczikk szerint.

Meghatározván tehát e részben álláspontomat, áttérek most azon félreértésekre, melyek a kiegyezési törvények téves felfogásából származtak. Vanak e tekintetben esetek, melyek adminisztratív uton intézhetők el, mint ezt a közös hivatalok épületein lévő czimerek bizonyítják, melyek horvát felirattal el vannak látva s tegnap óta ismét használatban vannak nálunk. Vanak azonban oly esetek is, melyek ily módon nem rendezhetők, hanem a regnikoláris bizottságok által, más szavakkal a kiegyezési

törvény revíziójával intézendők el, melynek azonban pontosan körülírt keretben kell mozognia és pedig 1. a nyelvkérdés annak legapróbb részleteig rendezendő, hogy jövőre vitás kérdések ne támadhassanak, mint amilyenek, fájdalom, még mai napon is léteznek. 2. A zászlókérdés tisztázandó. 3. Financziális tekintetben országgyűlésünk egyik új joga életbeléptetendő.

A nyelvkérdésnél csak rövidesen akarok rámutatni a horvát nyelvnek a közös hivataloknak a központi levelezésnek való használatára, hogy azonnal rátérhessek az államvasutak pragmatikájának kérdésére. Az új pragmatika és az ennek alapján kiadott rendeletek az eddigi visszacsúszásokat két irányban javították meg. Elsősorban is azért, hogy a nyilvánosságban általában a horvát nyelv használata követeljen meg, továbbá azért, hogy megköveteljen a horvát íjjak alkalmazását. Hogy azonban alkalmazásuk lehetővé tétessék és biztosítottassék, vasuti iskolák fog Horvátországban felállítani, a központi vasuti iskolában pedig a horvát növendékek száma 12-ről 30-ra fog szaporítani. Ezen intézkedések által nincs meghatározva, milyen legyen a vasutaknál a szolgálati nyelv, annál kevésbé, mert ez egyoldalul nem határozható meg. A horvát álláspont az, hogy Horvátország és Szlavónia területén a horvát nyelv a kormányzati közegek hivatalos nyelve tekintet nélkül arra, hol és mily minőségben vannak alkalmazva, míg a magyar felfogás azon van, hogy a kiegyezési törvénynek a nyelvre vonatkozó intézkedései az állami vállalatokra nem vonatkoznak, tehát a vasutakra sem. Ez tehát nyílt kérdés maradt.

Ehhez ragaszkodom én is és óhajtom, hogy ezen ügy a regnikoláris bizottságok elé utaltassék és hogy a kiegyezési törvény elvi rendelkezéseire képest meggyezés létesíttessék.

Áttérek ezzel a második, a pénzügyi kérdéssel illető pontra. Minthogy pedig autonóm hatáskörükben vannak sokszor oly ügyek, melyek a rendes költségvetés keretén belül a legjobb akaratú sem vihetők keresztül és mégis sürgősek, beruházásokra van szükség, de hiányoznak a hozzá megkívántó eszközök.

E felette szomorú állapotok több ízben lebegtek szemem előtt s megállapodásra jutottam a minisztertanácsnál az iránt, hogy vele együtt a regnikoláris bizottságok elé terjesztjük majd azon javaslatot, hogy országgyűlésünk e részbeni jogköre az irányban terjesztessék ki, hogy azon jogosultságot nyerjen, hogy a kir. országos kormány javaslatára pótdókat vehessen ki az országos adókra. Továbbá kiterjesztendő országgyűlésünk hatásköre azon irányban is, hogy azon jogosultság adassék meg neki, hogy a hánt meghatalmazhassa, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértőleg országos kölcsönök iránt szerződhessek.

Az a nézetem, uraim, hogy programom ezen pontja a legfontosabb, mert megmutattam az utat, amelyen a kiegyezés revidálható, anélkül, hogy államjogi alapja megrendítessék, melyet mindenkorra megváltoztathatlannak tartok.

A regnikoláris bizottságoknak végül foglalkozniok kell a zászló-kérdésnek rendezésével is, mert éppenséggel türelmetlen állapot, hogy eddigelé autoritativ elintézés és rendezést nem nyert azon kérdés, mikor, hol és mely feltételek alatt a horvát és a magyar zászlók használandók.

Ezzel befejezem azon tárgyakat, melyek körül forgolódnia kellene a kiegyezés revíziójának és most áttérek a többi közös autonóm kérdésekre.

Mindenekelőtt fel kell említenem, hogy egész terjedelemben magamévá teszem elődöm, nagyméltóságú dr. Rakodczay Sándor urnak programját, ki nek ez alkalommal a leghálásabb köszönetet fejezem ki alapos munkájáért és előrelátásáért, mert ezáltal sok utat tört nekem és sok becses utmutatást adott is arra nézve, mily irányban kell haladnunk.

Mielőtt az autonóm hatáskörünkre vonatkozó, elődöm keretét meghaladó reformokat felemlíteném, fontosságuk miatt most egynehány ebben foglalt ponttal kell, hogy foglalkozzam. Elsősorban is a választási reformra gondolok, mely égető szükséglet, mert a mai államéletnek követelménye, hogy a választói jog minél szélesebb körre kiterjesztessék: hogy általánossá legyen. Erre nézve ma azt ígérhetem meg, hogy az előmunkálatokat lehetőleg meg fogom gyorsítani, úgy, hogy a legrövidebb idő alatt azon kellemes helyzetben leszek, hogy a horvát országgyűlésnek az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot benyújthassam.

A kongrua kérdését hasonlóképp rendezni fogom minél előbb s a lehetőség szerint az összes érdekeltek melegegésztésére.

Városi és falusi községeink autonómiaja tulságosan szűk és hogy ezt ki kell egészíteni.

Polgári és büntető törvényünk szintén nem felelnek meg többé a modern élet követelményeinek.

Minden erőmmel oda fogok törekedni, hogy az egész lakosságnak jólétét előmozdítsam úgy intellektuális, mint anyagi tekintetben. A legnagyobb fon-

tosságot annak fogok tulajdonítani, hogy a népis-kolák száma szaporíttassék, hogy azon szomorú állapotoknak, hogy annyi legyen közöttünk az analifabéta, véget vessünk; nagy gondot szentelek majd középiskolánk reformjának, hol is manap nagyon sokat tanulnak, de nagyon keveset tanulnak meg. Kiváló energiával buzgólkodni fogok nemzeti jólétünk előmozdítása körül. Különös körülményeinkhez képest igyekeznünk kell, hogy mezőgazdaságunk minden ága felvirágozzék, hogy a kisipart előmozdítsuk, hogy gyárak felépíttessenek és hogy ez alapon élénk kereskedelem felvirágoztassék.

A kormányzásra irányított munkálkodásomban nem fogok különbséget tenni sem vallások, sem nemzetiségek közt: hangsúlyozom azt, hogy szerb testvéreink jogosult s megvalósítható kívánságait mindenkor támogatni fogom.

Jelszavam: „Pro rege et patria!” és ezért kiáltom: „Éljen szeretett horvát hazánk! Éljen legkegyelmesebb uralkodónk, I. Ferencz József!”

Mielőtt befejezném beszédemet, azon esetleges kérdésekre kell válaszolnom, minő garanciákkal rendelkezem arra nézve, hogy fennebb vázolt programom meg fog-e valósulni és nem marad-e üres ígérlet csupán. Első sorban említem a koronának azon óhaját, hogy az összes nemzetek kölcsönös egyetértésben boldoguljanak. Másodszor a mérvadó köröknek, nevezetesen a magyar kormánynak jóakarátát, harmadszor a horvát nemzet rendíthetetlen egyetértését és végül az én saját személyemet. Mert intenczióimat mindenkor erős igyekezettel valószínűsítom meg.

A bán ezután kezét szorított Jaksics-csal, aki a báni és kormánytanácsosokat mutatta be. Báró Rauch ezután hosszabb ideig szívélyesen társalgott a hivatalnokokkal s e közben annak a reményének adott kifejezést, hogy az együttműködés közte és kártársai között kölcsönös rokonszenvet fog eredményezni.

A bemutatkozások után dr. Mixics kultuszügyi osztályfőnök intézett beszédet az új bánhoz.

— Feladatunkat — ugymond — azon intézciók felügyeletet alkotja, amelyek a fiatalságnak viselik gondját. Mi vagyunk felelősek azért, hogy milyen magvakat hintenek a fiatal szívekbe, hogy megerősödjenek és a lét harcra képesek legyenek. Eszerint hazánk jövő sorsának nagy része kezünkben van. Az ifjúságot nemcsak tanítani, hanem nevelni is kell.

Tiltakozás a tüntetések ellen.

Az a csunya tüntetés, amelyet tegnap a bán megérkezésekor rendezett az elbolondított tömeg, nagy visszatetszést kelt. Báró Rauch több helyről táviratot kapott, amelyben elítélik a zavargást és tiszteletet fejeznek ki a bán iránt. Eszék város több unionista érzelmi polgára még tegnap este a következő táviratot küldte a bánnak:

Miután tudomásunkra jutott, hogy Nagyméltóságodnak és a törvényes kormánynak Zágrábba való bevonulását utcai zavargás kísérte, kifejezést adunk e fölött érzett méltatlankodásunknak és Nagyméltóságod iránt mély tiszteletünknek és kívánjuk, hogy hazafias törekvéseit a legszebb siker koronázza.

A bánhelyettes nyilatkozata.

Crnkovic bánhelyettes ma nyilatkozott a tegnapi tüntetésekről.

— A tüntetésre — ugymond — számítottunk, de azt nem hittük, hogy annyira elfajulnak. Ismerjük különben a felbujtókat. Az is bebizonyult tegnap, hogy a zágrábi rendőrség felette gyengén van szervezve, miért is 100 emberrel szaporítják a legénység létszámát. Mindeme zavargások azonban nem fognak megátolni bennünket, különösen pedig nem engem abban, hogy feladatainkat teljesítsük. A választások elé szép reményekkel megyünk és különösen a szlavyon-megyéből kedvező jelentéseket kaptunk.

Választási mozgalmak.

A szlavinai kerületben Markovits Miklóst jelölték, akit az ottani magyarok és a szerb radikális pártiak fognak támogatni. A jelöltség felajánlásakor Markovits kijelentette, hogy csak úgy lép fel, ha az unionista programot függetlenségi pártállásával összeegyeztetheti. Az ő felfogása szerint Horvátország függetlensége és boldogulása csak egy független és nagy Magyarország keretében képzelhető. A ve-

zetőemberek és a jelölt között ebben az értelemben jött létre megállapodás.

A bánhelyettes üdvözlése.

Crnkovic Miklós belügyi osztályfőnök délelőtt féltizenegy órakor fogadta az alája rendelt tisztviselőket. Jaksics báni tanácsos beszéde után az osztályfőnök köszönetet mondott az üdvözlésért, majd a következőket fejtette: Helyzetünk ma igen nehéz el voltam határozva, hogy csak az esetben vállalom el állásomat, ha erre meglesznek a szükséges előfeltételek. Ezeket szóló a bán azon ígérétében látja, mely szerint a kiegyezés revízió alá kerül. Azután áttér a szolgálati pragmatikára, majd a munkáskérdésre és megígéri, hogy minden meg fog történni a munkások jogos kívánságainak kielégítésére. (Zsivió-kiáltások!) Szavait zárva kijelenti az osztályfőnök, hogy legfőbb feladatának tartja, magasra tartani a horvátság zászlaját, hogy tisztán adhassa azt át majd utódjának. (Zsivió-kiáltások.) Ugyanezen időben Miksics és Aramicki osztályfőnökök is fogadták a reszortjukba tartozó hivatalnokok tisztelgését, mely alkalommal tárgyalták ama szakkérdéseket, amelyeket megoldani kívánnak.

Tüntetés.

A múlt éjjel tüntető diákok gyűltek a Narodni Novine hivatalos lap szerkesztősége elé és kövel dobálták be az ablakokat. Arra ment három tiszt, akiket a tüntetők felszólítottak, hogy csatlakozzanak hozzájuk. A tisztek rendreutasították a diákokat, akik aztán kövekkel és botokkal támadták meg a három tisztet. A tisztek kardot rántottak és a Színház-téren át kergették a diákokat a színház mellett lévő kávéházig. A nagy lármára a kávéházból kifutott a közönség s a diákoknak kelt védelmére. Már-már veszedelmes volt a három tiszt helyzete, amikor a rendőrség vonult ki és szíjjel oszlatta a tömeget. Több diákot letartóztattak. A tisztek a ködobálásoktól könnyebben megsebesültek.

Budapest, január 16.

Az óbudai választás. A Botzenhard-párt tegnap, szerdán, a vörösvári-uti korcsmákat szállta meg. A jelölt Zlinszky István orsz. képviselő kíséretében tette meg körútját. Tegnap Ujlakon bizalmas értekezlet volt a választók élénk részvétele mellett, amelyen a környékről sokan bejelentették csatlakozásukat. A III. kerületi egyesült ellenzék csütörtökön este 8 órakor a Korona-vendéglő helyiségeiben rendkívül látogatott értekezletet tartott, amelyen az óbudai és ujlaki választópolgárok nagy számban jelentek meg, élükön az egyesült ellenzéki párt elnökeivel: Holtspach Nándor, Szilágyi Károly és Pászty László fővárosi bizottsági tagokkal. A gyűlésen Komjáthy Béla nagy figyelem közben rövid beszédet tartott. Ezután általánosan megnyilvánuló kíváncsolomnak engedve, szólalt fel Barta Ödön, aki visszapillantást vetett a közelmúlt politikai küzdelmekre. Beszéltek még dr. Rác Dezső, dr. Pető Sándor és dr. Benedek Dezső.

Jelentések az unjoncjavaslatról. Moskovits Iván, a véderőbizottság előadója, a képviselőház mai ülésén beterjesztette jelentését az 1908. évre szóló unjonclétszám megállapítási és unjoncmegajánlási törvényjavaslatokról. Az unjonclétszám megállapításáról szóló törvényjavaslatra vonatkozó jelentésében hangoztatja a bizottság most is, hogy az a tény, amely szerint a mai politikai helyzetnek alapjául szolgáló és a nemzet részéről helybenhagyott megállapodásokhoz híven a véderőnek eddigi létszám szerint való fentartását javasolja, nem szolgálhat a képviselőház 1905. május 12-én elfogadott föllíratában foglalt elvi álláspont sérelmére. Ugyancsak ragaszkodik a bizottság ahhoz az ismételtlen kifejezést, most különös nyomatékosan hangoztatott óhajátáshoz, hogy jövőre a törvény szövegében az 1867. XII. t.-cikkben foglalt és főnállaló közjogi helyzetnek megfelelő kitejezések visszaállíttassanak. Sajnálattal tapasztalja a bizottság, hogy ez a törvényes kívánsága a jelen törvényjavaslat szövegében még nem érvényesült, és óhajátának azonnal, már a jelen javaslatnál való teljesítését egyedül azért nem követeli meg, mert megbizik a honvédelmi miniszter ama kijelentésében, hogy ő igyekezni fog arra is, hogy a jövő 1909. évtől kezdve az unjoncmegállapítási és megajánlási törvényekben az 1867. XII. törvényben használt és a magyar közjognak megfelelő helyes kifejezések alkalmaztassanak. — Az unjonclétszám megajánlásáról szóló törvényjavaslatot a bizottság az

ujonclétszám megállapításáról szóló törvényjavaslatra vonatkozó jelentésben kifejezett álláspontjának következményeképpen, — az ott hangoztatott elvi fontartásra való hivatkozással, — valamint az ott kifejtett kívánásokhoz és közjogi álláspontjához való ragaszkodással, — mind általánosságban, mind részleteiben elfogadásra ajánlja.

A marokkói bonyodalom.

Budapest, január 16.

Az észak-afrikai zavarok közvetlenül nem érintik ugyan érdekeinket, de azért még sem tagadhatjuk meg tőlük politikai érdeklődésünket, mert az ottani események az algezirászi diplomáciai értekezletnek következményei. Ezen az értekezleten résztvett a bécsi külügyi hivatal is, sőt Vilmos császár sürgönyt is küldött a volt külügyminiszterünknek, amelyben megköszönte ennek üdvös közreműködését az algezirászi értekezleten a béke érdekében, mely azonban csak nagyon rövid életű volt. A diplomatai kongresszusai, nagygyűlései és értekezletei a világtörténelem során nem sokat használtak az emberiségnek. A bécsi kongresszus határozmányai mélyökben rejtették a forradalmi veszélynek állandóságát. Ez a veszély lappangó maradt, hely-lyel-közzel apróbb lobbót is vetett, míg végre 1848-ban az egész szárazföldi Európát lángba borította. A párisi kongresszus 1856-ban előütőja volt az osztrák-olasz-francia háborúnak, a berlini kongresszus 1878-ban meg állandóvá tette az orosz háború veszedelmét, amelyet nem hártott el a magyar-osztrák-német szövetség sem. E szövetségi fegyverkezés volt Oroszország ellen, hogy ilyenmü fegyverkezésre egyáltalában szükség volt, ez bizonyítja legjobban, hogy a veszély valóban nagy és fenyegető volt. Csak Oroszországnak ázsiai kalandjai, amelyek a japán háborúban fejeződtek be egyelőre elég szerencsétlenül, ezek hártották el tőlünk (nem tudni mennyi időre) az orosz háború veszélyét. A diplomata uraknak nincs okuk sokat kérkedni kongresszusaikkal és értekezleteikkel. De a mult század számos diplomáciai nagygyűlése közül egy sem mérkőzhetik azzal, amit az algezirászi értekezlet produkált — ügyetlenkedésben és ferdeségekben. Ez az értekezlet ugyanis kimondotta Marokkó szuverénitását, de a rendőri szolgálattal európai csapatokra bízta, ami valósággal nem egyéb, a fából való vaskarikánál.

A kör négyesgősítésének eme diplomáciai boszorkánykonyhájában szerencsésen megcsiráztak a mostani zavarok magvai és ki is keltek röviddel az algezirászi értekezlet után, mert nagyon hamar kiderült, hogy Marokkó szuverénitása nem egyéb diplomáciai fikciónál, vagy egyszerűbben kifejezve: hazugságnál. Folyó hó 2-án Fez, Marokkó fővárosa egyszerre csak arra a hirre ébredt, hogy a szultán az ulemák jóváhagyását kérte ki egy szerződésre, amelyet Franciaországgal kötött. E szerződés értelmében a szultán átengedi Franciaországnak a városi adók kezelését tíz esztendőre. A francziák a kikötővárosokban eddig is uralkodtak, de ott a francia hajóhad szolgált nekik hátvédül. A marokkóiak elfojtott boszúérzessel nézték a francziák elhatalmasodását, de kénytelen-kelletlenül mégis csak eltűrték. De azt már semmi esetre sem akarták eltűrni, hogy a francziák az ország belsejében és különösen a szent fővárosban, véd-szentjük templomának közelében vigyének pénzügyi kormányi szerepet. S képzelték, hogy a marokkói népet mennyire felbőszíthette az az elterjedt hír, hogy Abdul-Azisz szultán meg akarta vesztegetni az ulemákat, hogy jóváhagyják a Franciaországgal kötött szerződést. Gyűlést tartottak ennek folytán január 3. és 4-én templomukban és elhatározták Abdul-Azisz megfosztani trónjától és nyomban ki is hirdették testvérét, Muley-Hafidot szultánná, azzal a feltétellel, hogy ismerje el az algezirászi értekezlet határozmányait az európai rendszetre vonatkozó toldalék nélkül és hogy csatlakozzék Törökországhoz, mint a muzulmánok legnagyobb hatalmasságához. Utóbb kiderült, hogy a trónváltást nem egyedül a marokkói nép elégületlensége akarta, hanem része volt abban magának az új szultánnak is, mert a francia konzul Rabatban elkobozta Muley-Hafidnak leveleit, amelyeket ez Tanagerbe, az ottani európai képviseltekhez küldött és amelyben magára nézve kötelezőnek jelenti ki az algezirászi aktát arra az esetre, hogy ha a nagyhatalmak őt törvényes uralkodónak elismerik.

Az ország belsejében most Muley-Hafid az elismert uralkodó. Franciaország pedig azelőtt a súlyos dilemma előtt áll, hogy vagy ismerje el az új szultánt és azzal egyuttal mondjon le minden előjogról, amit az algezirászi akta számára Marokkóban biztosított, vagy pedig katonai erővel helyezze vissza Abdul-Azisz előbbi uralmába és kellen harciba az egész országgal, amit azonban nem tehet Marokkó szuverénitásának teljes eltiprása nélkül. Ezzel a marokkói kérdés ismét európaivá vált, mert az algezirászi akta átlukasztása az európai diplomáciának bölcsességét mélyen sérti.

Hogy Franciaországnak e súlyos problémával szemben mik a tervei, azt e perczen még nem lehet biztosan tudni. A párisi komoly lapok nagy higgadságra intik a kormányt, mert átlátják, hogy a marokkói kérdés nagyon sikamlós talaj Franciaországra nézve. Legutóbb Pichon francia külügyminiszter Madridba utazott, nyilvánvalóan azért, hogy Spanyolországot megnyerje Franciaország akciója számára. Pichon utazásának sikeréről mindedig hallgat a krónika, ami elég világosan amellett szól, hogy a spanyolok nem nagy lelkesedéssel akarnak beharapni a marokkói savanyu almába, amelylyel Franciaország őket megkínálja. Más kérdés azonban, hogy vajon a spanyolok nem lesznek-e kénytelenek engedni a francziák nyomásának, különösen, ha az angolok is ránehezkednek a spanyolokra Franciaország érdekében, amelylyel most az angolok toronymagas barátságban élnek. Teljes homály borítja az időben még azt a kérdést is, hogy vajon az algezirászi akta többi aláírói feltlenül nézik-e esetleg Marokkó szuverénitásának további megsértését, amely még nagyobb bonyodalomokhoz is vezethet.

KÜLFÖLD.

A lengyel javaslat. A porosz képviselőház megkezdte a lengyel törvényjavaslat vitáját és elsőben az 1. szakasz 1. §-át tárgyalja. A bizottság a kívánt 300 millió helyett csak 200 milliót javasolt engedélyezni, amely utóbbi összegből 75 millió paraszthitok rendezésére legyen fordítandó. Jazdzewski képviselő kijelenti, hogy a lengyelek a velük szemben tanúsított eljárásért a kormányra és a többségi pártokra hártják a felelősséget. Heydebrandt képviselő megjegyzi, hogy pártja kevesek kivételével a bizottság határozataira fogja szavazatát adni. Bülow herceg birodalmi kancellár kifejté, hogy a kormány a konzervatívok, szabad konzervatívok és a nemzeti liberálisok javaslatait teszi magáévá. A kormány a kisajátítás fegyverét kimélettel és csak annyiban fogja használni, amennyiben ez okvetlenül szükséges. Köszöni az illető pártok támogatását. Az állam nemzeti jellegű kell, hogy maradjon. A birodalmi kancellár a bizottság javaslatait elfogadásra ajánlja. Keruch (szabadelvi népperti) támadja a kormány lengyel politikáját és utal a pártja részéről már az eddigiek folyamán is gyakran javaslatba hozott eszközökre. Hobrecht (nemzeti liberális) képviselő hangsúlyozza, hogy az államnak kötelessége minden eszközt felhasználni a lengyel veszedelem elleni védelem érdekében. Ezután a javaslat bevezetését és az első szakaszt a centrum, a szabadgondolkodó néppárt és a lengyelek szavazatai ellen a bizottsági javaslat értelmében fogadják el.

A javaslat 13. §-a a kisajátítandó területet 70.000 hektárban állapítja meg. E javaslatot rövid vita után 198 szavazattal 119 ellenében elfogadták. Ezután elfogadják a többi szakaszokat is, mivel a javaslat második olvasása befejezést nyert. A legközelebbi ülés holnap.

Német birodalmi gyűlés. Az ülés elején Stollberg gróf elnök jelenti, hogy herceg Kniehausen, a porosz uralkodónak elnöke ma reggel meghalt. A képviselők a gyász jeléül felállnak helyeikről. A napirenden a többiek között a lengyelek interpellációjának folytatódó tárgyalása áll, amelynek folyamán Hekschert szabadelvi néppárti képviselő kijelenti, hogy elvtársai nézetei szerint a javaslat ellenkezik az alkotmánnyal. Ledebur szocialdemokrata szerint a javaslat a lengyeleket másodosztályú állampolgárokká teszi. Luszensky nemzeti liberális a javaslat mellett foglal állást.

Az új svéd király trónbeszéde. Gusztáv király ma trónbeszéddel nyitotta meg a birodalmi gyűlést, amelyen megemlékezett arról a súlyos csapásról, amely atyja, Oszkár király halálával sújtotta a királyi családot és a svéd népet. Érzem, ugymond, a felelősséget, mely atyám trónjával jár, de buzgó munkámmal törekedni fogok a haza jóléte és fejlődése érdekében dolgozni s feladatokat teljesíteni. Csak azt kívánom, hogy svéd népem jóban és rosszban velem együtt, közös munkában működjen a haza javára. Ezután utal a külállamokkal való jó viszonyra, mely különösen Oszkár király halálakor tűnt ki. A parlament által már elfogadott választói javaslatot a jelen parlament fogja törvényerőre emelni. A nők politikai jogáról szóló javaslat nem kerül a jelen ülés szak elé. A munkás és munkaadó közötti viszony, a hadsereg, a tengerészet, honvédelem kérdését külön bizottságok fogják tárgyalni. A Poroszországgal való gőzkomp összeköttetés ügyében indult tárgyalások befejezést nyertek és a javaslat a legközelebb a törvényhozás elé kerül.

A marokkói zavar. Pichon külügyminiszter visszaérkezett Párisba és a Matin munkatársa előtt a következő kijelentést tette:

A spanyol külügyminiszterrel folytatott hosszú tanácskozásom, Maura spanyol miniszterelnökkel való süri találkozásom s az a háromnegyed órai kihallgatás, amelyen Alfonz király fogadott, mindez arról tanuskodik, hogy Franciaország és Spanyolország közt a Marokkóban való közös akció dolgában a legkisebb félreértés sincs. Ha az összes lehetőségeket szemünk előtt tartjuk, még akkor is a legjobb egyetértésre van kilátás, amelyet semmiféle félreértés meg nem zavarhat. Ezt Alfonz király maga konstátálta. Spanyolország miként eddig, úgy a jövőben is a legszivesebb közreműködésében fog bennünket részesíteni. Spanyolország és Franciaország szigoruan ragaszkodik az algezirászi megállapodásokhoz és semmiféle hatalom sem szoríthat bennünket a hódítások, vagy kalandok útjára. A mi Jaurés bejelentett interpellációját illeti, annak megválaszolására néhány napi halasztást fog kérni. Különben ismételn fogja, a mit már oly gyakran kijelentett a kamarában, hogy Franciaországnak czélja az, hogy Marokkóban megvédje az európai kolóniákat, a partok vidékén biztosítsa a rendet és nyugalmat és végül, hogy gondoskodjék arról, hogy a rendet az Algir-partok mentén se zavarja semmi sem.

Rabatban e hó 11-ére virradó éjjel lövéseket intéztek a maghzen épületére. A katonák eredménytelenül kutattak a támadók után. Abdul Azisz szultán parancsára a várműben elraktározott összes fegyvereket és lövészerkeket kiosztották a katonáknak és különböző pontokon örök állították föl. A maghzen mindenkit letartóztatott, aki ellen az a gyanu, hogy az Abdul Azisz ellen való mozgalomban részt vett.

Késő éjjel a következőket táviratozzák: Muley, Hafid szultánná való kikiáltása Fezben a Saujah törzs körében csekély benyomást gyakorolt. Hafid tekintélye nagy csorbát szenvedett, mert az ő meghallása Medünából elmenekült. A békítési akció Kazablankában halad. A kereskedők újból megnyitották üzleteiket. A rabati ünnepek minden incidens nélkül multak el. Mindenütt nagy csend uralkodik.

A helyzet Perzsiában. Forman herceg kiszabadítására, akit a határon török irreguláris csapatok fogságban tartanak, négy száz lovaskatonát küldtek. A sah és a parlament között szent a béke, mert a törvényhozás felemelte a sah civillistáját és elállott attól a követeléstől, hogy a diplomáciai testület tagjainak jelenlétében újból megesküdjék az alkotmányra.

Az angol flotta szaporítása. Sir Edvárd Gray külügyi államtitkár tegnap Allevikben beszédet intézett választóihoz. Foglalkozott beszéde során a haditengerészet kérdésével és lehetetlennek mondotta, hogy Angolország tovább is csökkentse tengerészeti hadi erejét, ha a külföldi államok a már eddig föllállított flottaterveiket meg is valósítják. Nincs jogunk — mondotta Gray — tiltakozni amaz összegek ellen, amelyeket más államok haditengerészeti czélokra szavaznak meg és adnak ki, kötelességünk azonban, hogy kereskedelmünket és jogainkat megvédelmezzük. Angolország függetlensége, Angolország élete függ tengerészetünk erejének föntartásától. Ha bizonyos államok flottaépítő terveiket teljesen megvalósítják, Angolország föltétlenül kénytelen lesz arra, hogy flottáját megnagyobbítsa.

Csak szerelemből.

Q

Gondolják csak el, hogy egy budapesti hírlapíró bekopogtat olyan völegény bátyjához, ki éppen feleségül készül venni egy milliárdos leányát. A hírlapíró néhány bevezető szó után ezt kéri a völegény bátyjától:

— Kérem, legyen szives, mondja meg, mennyi hozományt kap a kedves öcsce?

Hát ezt nem gondolhatja el senki, mert Budapesten ilyesmi aligha történhetik meg. S éppen azért kár lenne paralellát vonni a budapesti erkölcsi fölfogás és a new-yorki erkölcsi fölfogás között. Mert hiszen az a jelenet, természetesen New-yorkban játszódott le. Ott kérdezte egy újságíró gróf Széchényi László bátyjától, mennyi hozományt kap az öcsce. A gróf, ugy lát-szik, természetesen találta a kérdést, mert válaszolt rá. Azt felelte, hogy az öcsce csak szerelemből házasodik.

Senkise kételkedjék ebben; mert ha egy milliárdos kisasszonyt egy milliomos gróf vesz feleségül, ez a házasság csak szerelmi házasság lehet. Talán nem lehet ezt apodiktikus általánosságban állítani, de ebben az esetben bizonyos.

Különb az újságíró és gróf között lepergett párbeszéd világosságát vet a mai házasságok és szerelmek átlagára. Szinte megdöbbentő módon igazolja azoknak jóslatát, kik a most főnnálló társadalom sirásóinak nevezik magukat büszkén. Azt mondták ezek a jósök — akkor, mikor a burgeois-társadalomra még csak pirkadat a hainál — hogy ez a társadalom a szerelmet és a házasságot is üzleti alapra fogja helyezni. Az idealizmus nem talál előtte kegyelmet, ki fogja pusztítani kérélehetetlenül. Az emberek természetes kiválasztását az érdek le fogja csökkenteni a normáról.

Szinte szóról-szóra bebizonyosodtak ezek a profécziák. Alig kell bizonyítani, hogy az igazi hajlandóság alig hajt egymás felé két embert. Az anyagi érdek nyomban közbeszól és durva kézzel fojtja meg a születni akaró szimpátiát. Nem emberek házasodnak ma össze, hanem summák. A kis összeg ritkán találkozik a nagygyal; a pénz-halmaz csak a hozzája hasonló aranydombra vet égő pillantásokat.

Az az amerikai újságíró tehát olyan természetes kérdést intézett a völegény öcscséhez, mintha csak azt kérdezte volna: „mondja meg, hány óra van, miután látom, hogy önnek van zsebórája.” A gróf válaszából pedig kicsendül a hangsúly: „kérem szépen, ez kivételes eset, bizony isten nem beszéltek hozományról, hanem csak szerelemből.” Mind a ketten ösmerik korukat és egyik sem értette félre e kor egyik legsajátosabb tünetét.

TÁVIRATOK.

Az angol miniszterelnök Párisban.

Páris, január 16. (Saját tudósítónktól.) Ma este érkezik meg Campbell-Bannerman miniszterelnök és három napot fog itt tölteni. Nyilvánvaló, hogy az angol miniszterelnök tanácskoznia fog Pichon külügyminiszterrel.

A Panama-csatorna.

New-York, január 16. (Saját tudósítónktól.) Az egész amerikai sajtó felháborodással ír a Panama-csatorna építésének botrányáról. Taradhatatlan tény, hogy az a 120 millió dollár, amelyet ez évben az építésbe ölték, elveszett pénz és maga a munka egy csöppet sem haladt előre. Eredetileg 70 millió dollárra irányozták elő a csatorna költségeit, aztán 120 millió dollárról volt szó s most ismét 40 millió dollár megszavazását fogják kérni a kongresszusiól. A gátak építését még meg sem kezdték, a masszív alépitmény konstrukciójához

még hozzá sem fogtak. Belföldi, de idegen mérnökök is figyelmeztették az illetékes köröket a technikai hibákra, amelyek milliókat emésztettek föl. Goethals ezredes, a hírneves mérnök, akit a kormány szakértőül hívott meg, nyíltan kijelentette, hogy az építés eredeti tervei kivihetetlenek s alapos módosításra van szükség. Az amerikai sajtó Goethals mérnököt oly embernek tartja, aki képes megépíteni a csatornát, de mindenestre új tervek és új eszmék szerint. Most hát valószínűleg Goethals ezredesre fogja bízni a kormány a Panama csatorna kiépítését, de az eddigi elköltött 120 millió dollár menthetetlenül elveszett.

A szenátus elnöke.

Páris, január 16. A szenátus mai ülésén 233 szavazattal Dubost szenátort elnökké választotta. Az elnökség megalakítása után az ülést be-rekesztették.

Közgazdasági táviratok.

New-York, jan. 16. Terményárak. Gyap. New-Yorkban —, jan.-ra —, apr.-ra —. New-Orleansban —, Petroleum stand withe New-Yorkban 8.75, Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit-balances of oil City 173.—. Zsír Western Steam 8.30, Rohe testvérek 8.50. On —, Rész —.

Csikagó, jan. 16. Gabonárak. Zsír. Buza iranyzata engedő, májusra 1350—10475 K., júliusra 9825—99.— K. Lengeri állandó, máj.-ra 6.12—6062.

Csikagó, jan. 16. Terményárak. Zsír januárja 7.75, tegnap 7.87, májusra 8.02, tegnap 8.12 Szalonna short clear, 6.99 tegnap 7.18. Sertéshus májusra 12.42, tegnap 12.62.

Mozgó képek.

Ella ferjhez megy.

(A folyosóra lassan hull a hó. Két tuéska, két kis öreg szomorúan áll és nezi a fehér pelyheket.)

PISTA: Nálunk máma eljegyzés lesz. Az Ella férjhez megy.

LAJKÓ: Ahhoz a prémkabátos emberhez, aki mindennap jön?

PISTA: Ahhoz. Terebesinek hívják és egy gyapjúkereskedésben csal. Mindig azzal henczeg, hogy ha ő egy vevőre ránéz, akkor négy meg hét az huszonegy.

LAJKÓ: Nálunk azt mondták, hogy egy egészen jó párti. A papám azt mesélte, hogy az Ella megérdemli, mert az Ella egy kitünő nő.

PISTA (sóhajtván): A te papádat még nem kapta az Ella cigarettázáson.

LAJKÓ (félve föltekint): Pofoz?

PISTA: Csip. Kicsip, becsip, elcsip husokat... Egy komisz nő...

LAJKÓ: Most kimegy töletek ezzel a Terebesivel. Most fog járni az Orfeumba, mint a mi Bóskénk. Ezek a nők direkt az orfeumért mennek férjhez.

PISTA: Még nem megy ki. Ez a Terebesi is egy csirkefogó. A multkor azt mondta a papámnak: ja oder nein? — akkor a papám szomorú volt és mikor elment a Terebesi, mondta az Ellának: a guta üssön ebbe a rongy emberbe, ezt jól csinálta az anyád és mikor visszajött a Terebesi, az Ella azt mondta: így szeret maga engem, hogy nem akar engedni ötezer koronát? — akkor Terebesi dühös lett és leengedett kétezeröt százat, aztán lejöttek mind és örültek és csókolóztak és a Terebesi mondta, hogy neki olyan nagy szive van, hogy egyáltalában nem néz a pénzre és akkor az Ella úgy nézett rá, mintha kancliczkrot szopogatna.

LAJKÓ: Te is örültél?

PISTA: Én nem. Nekem a kezemet a nagy csókolózásban odacsípték az angol diván és a karosszék közé és amikor kiabáltam, a papa azt mondta: ez a kis gyermek is hogy örül, pedig örültem fenét, mert az a csirkefogó Terebesi látta, hogy én be vagyok csipve, még direkt is rátamaszkodott a srácz és nyomta, mindig nyomta. Ma este ugy beszurok a lábába, hogy lenyel egyszerre egy egész rostélyost, majd adok én neki.

LAJKÓ: Akkor kidobnak

PISTA (dacosan): Azt lehet. Akkor kiszökök és kadét leszek. Összespórolok tizenöt forintot, azért adnak ruhát, ugy-e?

LAJKÓ: És lesz bajonetted? Én is szeretnék beszurni annak a Terebesinek a lábába.

(Sóvarogva nézi Pistát, aki kadét lesz. Pista elgondolkozik a sópri le a havat a folyosó vasrácsáról.)

(—Ray.)

UJDONSÁGOK.

A boyertowni legények.

A közönség már egészen betelhetett a legújabb színházéges borzalmaival. Boyertownban is beigazolódott az a kegyetlen tény, hogy édes mindnyájunkban ott lappang az ősi állat, a csak nagy ösztönöket ismerő, amely minden tömegkatasztrófánál és tömegpániknál kibújik belőlünk, lefújja a kultura mázát s átgázol a gyöngébb és gyámoltalanabban menekülő állatokon. Az erősebb hímek itt is elgázolták, leteperték és belefojtották a halálba a gyöngébb nőket és gyerekeket, késel, ököllel vágta utat a menekülés felé s nem igen látszott meg a hatása sem Krisztus magasztos felebaráti szeretet-tanának, sem az erősek és gyengék kölcsönös kultur-kötelezettségének. Ezen a téren már ugyis megesett minden elképzelhető borzalom, amely félelmünket, sajnálatunkat és megbotránkozásunkat váltja ki a hétköznapi napokba beleszűrkiült agyunkból és meglassudott veresü szívünkben, de amely parancsoló szükségességét vájja belénk, mihelyt mi is csak megközelítőleg is hasonló helyzetek közé kerülünk.

A boyertowni katasztrófánál nem is ez az új momentum. De beállításánál fogva merész és meglepő az a körülmény, hogy a tüzoltók, akik pedig csak hozzászókhattak a tűz pusztító hatásához, akik aligha látták akkor először a ropogó gerendák, átüszkösödött emeletek összeomlását, akik bizonyára már átélték a füsttől fuldokló menekülő levegő után való kapkodását és láttak eltiporni nőket és kisdedeket és elszenesedett hullákat is kiemeltek már a romok alól — ezek a megkeményedett szívű boyertowni legények a nagy színházégesnél annyira a rettenet és a legázó rémület hatása alatt álltak, annyira elfogták a félelem, hogy megszótktek a fecskendők mellől, leszaladtak a tolólétrákról és alig néhány perc alatt holt részegre itták magukat a „jöjjön, aminek jönnie kell” kitaposott elvénél fogva. Idegen város tüzoltóságának kellett megérkeznie, hogy fegyverrel kényszerítse a boyertowni legényeket, hogy ismét vissza térjenek a fecskendőkhez.

A boyertowni legények tűzálló sisakja alatt megszűnt a munka. Elpihentek a gondolatok, a számítás és következtetés. Nagy, nagy sötét éj költözött helyébe. S ez a sötét ür egyszerre megteltborzalmas kísértettel. Kikandikáltak a szemeken és kiültek az arcokra. S a boyertowni legények csillogó vértete alatt megszorult a szív. Összeszorult s aztán félelmében ugrálni kezdett. Nem volt rá más mód, csak hogy leigják magukat. Lerészegedni s lerázni minden kötelességet, lelkiismeretet és minden magasztos hivatást. Szegények, most minden bizonynyal keményen meg fogják büntetni őket. S talán éppen azok lesznek a bírások, akik a katasztrófánál a legtöbbször vágta az öklüket megriadt nők arcába s csak eltiport, vonagló gyermekeken át tudtak megszabadulni, hogy most ítélkezzenek.

Mik—

Napirend. Napár. Péntek, január 17. — Római katolikus: Antal remeté. — Protestáns: Antal. — Görög-ország: Január 4. 70 apost. — Zsidó: Teb. 14. — A nap két reggel 7 óra 44 perczkor, nyuszrik délután 4 óra 35 perczkor. — A hold két délután 3 óra 40 perczkor, nyuszrik reggel 6 óra 47 perczkor. — A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor. — A belügyminiszter fogad délután 3 órakor. — A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor. — A belügyi államtitár fogad délután 4 órakor. — A közoktatásügyi államtitár fogad délután 4 órakor. — A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. — A Magyar Iskolák Egyesület igazgató-tanácsi ülése est 7 órakor Kisbud-utca 5. szám alatt. — Sauer Emil hangversenye a Vigadóban. — Straegemann Helén előestéje. — A főrendiség egyesült pénzügyi, közgazdasági, és közlekedési bizottságának ülése délelőtt 11 órakor. — A Tullipán-szövetség Magyar Védő-Egyesület felolvasó ülése délután 4 órakor Főherceg Sándor-utca 8. szám alatt. — A Katolikus Népszövetség díszgyűlését előkészítő bizottságának ülése est 8 órakor a Szent István Tárulathatban. — A fővárosi pénzügyi bizottság ülése délelőtt 10 órakor a központi városi háznál. — A Magyar Képzőművészek Egyesületének ülése délután 5 órakor a Múcsarnokban. — A Múcsarnok rendezés miatt zárva. — A M. I. E. N. K. kiállítása a Nemzeti Szalóban nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Zombory Labs

nyitányes kiállítás a Könyves Kálmán-múzeumban (Nagy-mező-utca 37-39.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3. szám alatt) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása és a bölcsész-ből legyvező-kiállítás az Uránia Kigő-téri szalonjában nyitva 9-8-ig. — Belépődíj 40 fillér. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-től fél 12-ig. — A Földtani intézet Múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchényi-Múzeum zárva. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-8-ig. A Fővárosi Könyvtár nyitva 9-2-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig és 6-8-ig. — A Pedagógiai Könyvtár és tanszerkiállítás zárva.

— **Személyi hír.** Dr. Török Aurél, a tudományegyetem rektora pár nap óta gyöngékedik. Rendes fogadását azonban a második félévben is a szokott időben, délelőtt 11-12 óra közt tartja meg.

— **Királyi kihallgatások.** A király ma délelőtt az általános kihallgatások előtt a Hofburgban Letich Jenő újonnan kinevezett szerajevói görög-keleti szerb érsek és metropolita esküjét fogadta. A király ezután az általános kihallgatások során többek között mörkensteini Mörk tábornagy, hadtestparancsnokot és Letich Jenő szerajevói görög-keleti szerb érseket és metropolitát fogadta.

— **Az olasz királyság jubileuma.** Tegnap este a római és turini polgármesterek aláírásával közzétették ama felhívást, amely az olaszokat és valamennyi civilizált népet meghívja azon ünnepségekre, amelyeket Róma és Turin 1911-ben az olasz királyság kikiáltásának jubileuma alkalmából rendeznek.

— **Lipót király állapota.** Sourel párisi orvos forró levező kurálja nem sokat használt Lipót királynak, sőt sebe a sarkán üszkösödni kezdett és félt, hogy az eddigi gyógykezelés folytatása esetén üszkös hólyagok fognak támadni. A konzultáló orvosok kikerülhetlennek tartják az operációt az üszkösödésbe ment beteg testrészt eltávolítása céljából.

— **Emlékirat a miniszterelnökhöz.** Az ország területén alkalmazott királyi adóhivatali tisztviselők dr. Wekerle Sándor miniszterelnökhöz emlékiratot intéztek fizetésük és előléptetési viszonyaik rendezése tárgyában. Az adóhivatali tisztviselők e hó 19-én délután 3 órakor a vármegyeház dísztermében országos értekezletet tartanak.

— **A Széchényi-Vanderbilt-nász.** A „Daily Mail” jelenti New-Yorkból: A Széchényi-család hat tagja, öt gróf és egy grófnő, tegnap este Vanderbiltknél ebédelt. Az esketést a római katolikus templomban fogják megtartani és ez alkalommal megteszik a szokásos nyilatkozatot, hogy a házasságból születendő gyermekeket katolikus vallásban kell felnevelni. A Széchényi-családot tegnap reggel óta, amikor Amerikában partraszálltak, harminczsor leányképezték. A vőlegény legidősebb fivére, gróf Széchényi Dénes, egy újságírónak, aki a hozomány felől tudakozódott, nyomtatékkal azt felelte, hogy hozományt nem kötöttek ki.

— **Fivérem — tette hozzá a gróf — szerelemből nőszül, csakis szerelemből!**

— **A delegátusok kirándulása.** A magyar delegáció tagjai ma délelőtt megtekintették a pólai arzenált és dokkot, ahol a Babenberg hadihajó javítás alatt áll. Megtekintették továbbá az épülőfélben levő „6.” számú czirkálóhajót, valamint a medencét, amelyben 20,000 tonnás acéldokkot építenek. Az arzenál muzeumban a Tienczin és Daku erődökön elfoglalt kínai ágyuk, valamint számos felirásokkal ékesített kínai ezredzászló élénk érdeklődést keltenek. A Ferdinand Max hajó megtekintésénél a magyar delegátusok konstátálták, hogy a dinamó-gépek, a gőzkormány és hadihajó darugépei a magyar iparnak készítményei, valamint megállapították azt, hogy az új póthajó 16 tonnás öntött acélzúzói Resiczában készültek.

A delegátusokat kísérő hajóraj — mint a fumei révhivatalnak jelentik — holnap, pénteken délelőtt tizenegy órakor érkezik Fiuméba. A Lacona hadijacht, amelyen gróf Montecuccoli Rudolf, haditengerészetünk parancsnoka tartózkodik, az Adamich-móló tövében fog horgonyt vetni. A delegátusokat hozó Thália-gőzösnek a Szapáry-riván, az Adria-palota előtt jelölték meg kikötése helyét. Töle két oldal foglalnak helyet a torpedóhajók, amelyekkel a delegátusok a Danubius-hajógyár és a torpedógyár megtekintésére fognak indulni. A hajóraj két torpedózúzból és hat torpedónaszádból álló flotillája jön Fiuméba. A nagy csatahajók: a St. Georg, az Erzherzog Friedrich, az Erzherzog Karl (zászlós hajó) és a Ferdinand Max, a

Mária Terézia hullámát mellett, a kikötőn kívül fognak horgonyt vetni.

— **Lueger beteg.** Lueger, Bécs polgármesterének állapota megint súlyosabbra fordult. Eleinte azt hitték a kezelő orvosok, hogy Lueger influenzában szenved, de most konstatálták, hogy régi baja ujult ki. Látása jelentékenyen meggyengült és szívműködése annyira rendetlen, hogy orvosai komolyan aggódnak. Lueger legutóbbi betegsége idején nem követte az orvosi tanácsot s ennek tudható be, hogy recidív lett.

— **Az egyetemi beírások.** A budapesti tudományegyetemen a második félévi rendes beiratkozások e hó 18-án, szombaton érnek véget. A rektori hivatal figyelmezteti az ifjúságot, hogy a még hátralevő két napon okvetlenül jelentkeznek, mert az utólagos beiratkozás sok utánjárással és nehézséggel jár. A második félévi előadások mind a négy karon e hó 23-án kezdődnek.

— **Leontjev Tatjana megőrült.** A boldogtalan Leontjev Tatjana, aki Interlakenben tévedésből Müller Károly tőkepénzest agyonlőtte, mert az orosz pénzügyminiszternek nézte, a berni fogházban megőrült. A szerencsétlent átszállították a berni tébolydába.

— **Derült hangulat a Thaw-pör tárgyalásán.** Az összes Newyorkból érkezett tudósítások egybehangzóan azt jelentik, hogy a Thaw-pör folytatódó tárgyalása oly hatást tesz a közönségre, mintha valamely szindarab játszódna le a színpadon. A vádlott mentőtanuinak kihallgatása bővelkedik mulatságos jelenetekben. Így az egyik, a milliomosok klubjának főpinczére, akit tegnap hallgattak ki, harsogó hahota közben beszélt el, milyen különcz módra viselkedett a fiatal Thaw.

— **A gyilkosság napján** — mondotta a főpinczér — egy kis csomagot adott át nekem és komolyan intett, hogy jól őrizzem meg, zárom el a Wertheim-szekrényben, mert tartalma életbevágóan fontos rá nézve. Ezt a csomagot később felbontottuk és három cigarettát találtunk benne.

A tegnapi tanuk mind azt vallották, hogy Thaw excentrikus volt világlátásban, mind egyiküknek feltűnt bamba nézése. Mély benyomást tett az esküdtekre, mikor Littleton védő éles hangon kelt ki Thawé ellen, aki most már el sem jön a tárgyalásokra, nem törődik férje sorsával, pedig a boldogtalan vádlott ő érte áldozta fel magát.

— **Alagut a tenger alatt.** A „Times” kopenhágai tudósítója jelenti, hogy egy Ohrt nevű dán mérnök egy nagy tengeralatti alagut tervezetét terjesztette a kormány és a parlament elé. Ohrt mérnök a Fünnes és a Seeland-szigetek között levő Nagy-Belt tengerszoros két partját akarja az alagutal összekötni s az alagut egyik végét Nyborgnál, a másikat a Seeland-szigeten levő Korsörnél tervezi. Ohrt az alagut hosszát 27 kilométerre tervezi és ebből 18 kilométer hosszúságban haladna az alagut a tenger alatt.

— **A borzalmak a német gyarmatokon.** A Peters-pör tárgyalása közben egyre borzalmasabb részletek kerülnek nyilvánosságra. Hogy a civilizáció terjesztésének szent nevében micsoda szörnyűségeket követtek el a német gyarmatokon, az kitűnik a mai folytatódó tárgyalásból is, amelyet Kölnből érkezett tudósítások alapján az alábbiakban közlünk:

A mai tárgyaláson felolvasták a jegyzőkönyvet báró Soden Gyula württembergi miniszterelnöknek hétéfn Stuttgartban, a kiküldött vizsgáló-bizottság előtt tett vallomásáról. Báró Soden, aki évek előtt a kelet-afrikai német gyarmatok kormányzója volt, többek közt a következőket mondta jegyzőkönyvbe: A néger leány kivégzése semmivel sem menthető kegyetlenség, barbárság volt. A védőcsapatok legénysége is fel volt miatta háborodva. Báró Soden akkoriban jelentést küldött gróf Caprivi birodalmi kancellárhoz:

— Nem tartom helyesnek — így szólt a jelentés — hogy egy ilyen legényke továbbra is ilyen felelősséges állásban maradjon.

Egy későbbi jelentésben így írt báró Soden: — Az ország egy törzsiönök egy néger leányt küldött át Afrikául, de a leány irított tőle és haza akart menni. Peters előbb bezáratta a leányt s mikor egyszer szökésen érték, felakasztatta. Ez a tény nem szorul további kommentárra. Petersnek az a mentegőzése, hogy a leány konspir. és veszé-

lyeztette az állomás német lakosságának életét, badar beszéd. Keptelenség, hogy egy néger leány miatt veszedelemben lehetett volna a németek élete. Peters maga is érezte ezt s annyira szégyelte a dolgot, hogy jelentésében a kivégzésről szót sem tett. Kérek utasítást, vajjon nem kell-e eljárni Peters ellen s egyáltalán megfontolandónak tartom, szükségünk van-e ilyen emberre?

Egy régebbi pörben Peters ellen báró Soden így nyilatkozott:

— Én is fel vagyok háborodva Peters ellen, nemcsak a védőcsapatok legénysége. Elgondolni is borzalom, hogy kivégeztetett egy leányt, akivel benső viszonya volt.

— **Hajsza Magyarország ellen.** Óváry Lipót országos főlevéltárostól „Hajsza Magyarország ellen” (La caccia all'Ungheria) címen olasznyelvű röpirat jelent meg, melyet szerzője az olasz közvélemény felvilágosítása céljából Itália szabadelvű sajtójának ajánl. A bevezetésben Óváry az osztrák parlamentnek Magyarország iránt való ellenséges magatartását veszi kemény bírálat alá, majd a magyarországi nemzetiségek elnyomatásáról szóló vádakkal foglalkozik és kimutatja, hogy Magyarországon minden, bármily nemzetiségű polgár egyenlő jogokban részesül s a magyar polgár semminemű külön kiváltságot nem élvez. Végül a magyar kormányt a nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspontjának ismertetése céljából közli dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknek, gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternek és Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek a Daily Telegraph levelezője előtt tett ismeretes nyilatkozatait.

— **Egy újságról úzelmel.** A véletlen, meg a rendőri ötletesség hurokra juttatta tegnap a hírlapírásnak egy olyan elősdiót, aki az újságról tisztesség leple alatt a legcsunyább büntényeket követte el nap-nap után nemcsak a maga, de főleg a vele együtt dolgozó kollégáinak rovására. Tarián Vilmos a neve ennek az embernek, egy fővárosi napilap munkatársa volt és esztendőkn át élt pazarló jómódban olyan pénzekből, amiket a rendőrséggel összeköttetésbe jutott emberektől zsarolt ki. Zsarolásainál azonban nemcsak a maga részére csikart ki pénzeket a hajba került emberektől, hanem mindig más lapoknál lévő kollégái nevében is, azzal az ürügyel, hogy azokat is el kell hallgattatnia. Most véletlenül hurokra került. A rendőrség pár héttel ezelőtt arról értesült, hogy két obskurus zuglaposcska sorra megrevolverezte a főváros prostituált világát. A lap emberei rendre meglátogatják a találka-helyek és a nyilvános házak tulajdonosait, sőt a nagyobb lábon élő kokottokat is, akiket aztán mindenféle fenyegetésekkel arra kényszerítenek, hogy lapjukra öt-hat esztendőre előfizessenek. Ebben az ügyben a rendőrség széleskörű nyomozást indított s a vizsgálat vezetője, Nagy Károly rendőrfogalmazó az érdekelteket részletesen kihallgatta. Három nappal ezelőtt egy Magyar-utcai nyilvánosház tulajdonosnőjének kihallgatása volt soron, akitől Nagy Károly fogalmazó, véletlenül-e, vagy valamelyes gyanu alapján, egyszerre azt kérdezte, hogy:

— Hát Tarián Vilmos mennyit kapott magától?

Erre az odavetett kérdésre pedig az asszony azt felelte, hogy egyszer négyezer koronát, egyszer pedig hater ezer koronát. Ezek után Nagy Károly fogalmazó jegyzőkönyvet vett fel a dologról és az asszony részletesen elmondta, hogy 1906 július havában Spiegel Adolf vendéglős közbenjárására 4000 koronát s ugyancsak ilyen uton, valamivel később 6000 koronát adott Tariánnak az újságról részére, hogy két kényelmetlen ügyet elhallgassanak. Ezenkívül még egy kísérletet tett Tarián a zsarolásra, akkor azonban nem adott neki több pénzt. A rendőrségen tegnap kihallgatták az ügy összes tanuit. Így Östreicher Józsefet, a nyilvános ház üzletvezetőjét, Spiegel Adolfot, az Erdélyi Borozó tulajdonosát és másokat, akik mind egyértelműen vallották, hogy Tarián csakugyan kapott pénzt s hogy ilyenformán pumpolta a főváros számos éjjeli kávéházát és mulatóhelyét is. Ezekután kihallgatták Tariánt is, aki első szóra beismerte az ellene felhozott vádakot, de azt vallotta, hogy őt mások bírták rá a zsarolásra. Tariánt a lap, amelynek munkatársa volt, mielőtt úzelmeiről értesült, természetesen azonnal elbocsátotta.

— **Az aradi tragédia.** Lapunk legutóbbi számában adtunk röviden hírt arról a megrázó tragédiáról, mely tegnap Aradon játszódott le. A mai nap folyamán a szomorú és bonyodalmas ügyről részletes tudósítás érkezett. Még tavaly kezdődött a szomorú ügy. Mezei Vilmos gázdári munkafelügyelő feleségét egy lelketlen szülész nő álmopporral elaltatta, azután az eszméletlen asszonyt kiszolgáltatta Duma Lázó gazdag földbirtokosnak, aki az asszonyon erőszakot követett el. A házastársak közt azóta folytonos viszály volt, mert az elcsábított asszony mindent elmondott a férjének. Mezei egy ízben fegyverét rástította a bábára, amiért a törvényszék előtt kellett volna néhány nap múlva felelnie. Ezek után történt az a fordulat, hogy a házaspár a bábaasszony és Duma Lázó ellen merényleteket követett el. Este hat óra tájban Mezei a vasúti állomás táján, miután egy ideig együtt ment az urával, tőle elválva szembe került Siposnéval. kétszer rálőtt, a nyakán és a mellén súlyosan megsebesítve. Aztán önként jelentkezett a rendőrségen, átadva a revolverét s elmondva a gyászos történetet. A bábaasszony ezzel szemben, mikor magához tért, azt vallotta, hogy azért forraltak boszút ellene Mezeiék, mert az embert lopás miatt följelentette. A rendőrség még javában foglalkozott a tragédiának ezzel a részével, amikor híre lőtt, hogy Mezei este Duma Lázóra, amikor otthon felesége és egy barátja társaságában vacsorált, háromszor rálőtt és megsebesítette. Duma elájult, a szomszédok összefutottak, óriási riadalom támadt. Mezei revolverével fenvegetődzve, szintén a rendőrségre sietett és bevallotta tettét. A letartóztatott házaspárt ma délelőtt újra kihallgatták, Berecz Ferencz alkaptány vallatta őket. A szerencsétlen asszony nem tért el tegnapi kijelentéseitől, ismételtlen hangoztatta:

— Ez az asszony megrontotta az életemet, meg kellett bűnhődnie. Nem tagadom; előre megfontoltam, amit tettem!

A férje is teljes beismerésben volt újra. Nem titkolja, hogy meg akarta ölni a birtokost.

— Tönkretette a családi békémet, feldulta a boldogságomat és csak azt sajnálom, hogy nem úgy sikerült, ahogy akartam — ezt jelentette ki az elkeseredett ember.

Siposné nem lehetett kihallgatni, mert eszméletlen állapotban fekszik. Duma Lázó, akinek sérülése nem veszélyes s nem kellett kórházba vinni, teljesen ártatlannak mondja magát ebben a drámában.

— Mezeiék nem ismerem, az asszonyt nem csábítottam el, soha nem is láttam!

Egyébként igen dőlczeg ember, aki csak öt hónappal ezelőtt házasodott, szép, fiatal felesége van, s éppen azért nagyon méltatlankodik, amiért belekeverik ebbe a históriába. Azt mondja, hogy csak belekevertek ok nélkül, mások arról tudnak, hogy sok kalandja volt nők körül és számos sikeréről beszélnek.

— **Házasság.** Olivo István, konstantinápolyi háztulajdonos és földbirtokos ma délben a VI. kerületi anvakönyvvezető előtt Stern Mária urhölgygel házasságot kötött.

— **Cseneyi Vuchetich István** m. kir. honvédszáz százados eljegyezte özv. Fáy Béláné Friaidszky Paulina leányát, Szerafint.

— **A nagy színházegés.** Boyertownból a múlt heti színházegésről újabb borzalmas részleteket jelentenek. Be van bizonyítva, hogy az áldozatok majdnem kivétel nélkül asszonyok és gyermekek, mert a férfiak irgalmatlanul letaposták őket, csakhogy maguk menekülhessenek. Súlyos váddal illetik a boyertowni tüzoltóságot is. Míg a szomszédos Pottstownban megelőző napon a tüzoltóság bámulatos önfelelőzással dolgozott egy sok emeletes kinyuladásakor, addig a boyertowni tüzoltók a színház égésekor hallatlanul viselkedtek. A gőzfecskendőnél tűz közben egy lezuhanó gerenda megölte egyik társukat s erre a többiek elvesztették bátorságukat, abbahagyták a munkát, sőt hirtelen leitták magukat és mikor a szomszédos Pottstown tüzoltósága megérkezett a veszedelem színhelyére, a boyertowni tüzoltók beléjük kötöttek s akadályozták őket munkájukban. Rendőrök revolverrel kényszerítették azokat a boyertowni tüzoltókat, akik még nem voltak egészen részegek, hogy segítsenek a pottstowniaknak, a teljesen ittas tüzoltókat pedig erőszakkal kellett eltávolítani.

— **A bakui bombavető.** Bakuból érkezett tudósítások szerint a Fekete-tenger-Kaspi társaság üzleti helyiségeibe tegnap bombát vetettek, minek következtében az épület főbb helyisége elpusztult, az illető városrészben pedig számos épület ablakai összetörték. A tetteseknek, akik elmenekültek, rablási szándékuk nem sikerült.

— **A gyógyszerészek zsarolója.** Földes aradi gyógyszerész patikájában sajtóságos módon próbált szerencsét egy zsaroló, akinek nem sikerült ugyan a zsarolás, de sikerült neki kerekét oldani. Tegnap délelőtt állított be a nevezett a gyógyszerészbe. Azt állította, hogy neve Kalmár László, a debreczeni vegyiskerleti állomás vezetője és belügyminiszteri főtisztviselő.

— **Értesitem —** szolt a gyógyszerész tulajdonoshoz — hogy gyógyszerészre ellen feljelentést adtak be hozzánk a belügyminisztériumba. A dolog fontos, de azért el lehet intézni békésen, nyugodtan, én, ha okosan viselkedik, elsímitom az egész ügyet!

A gyógyszerész öcsése jelen volt a beszélgetésnél s mivel sejtette, hogy szélhámosmal van dolga, délután öt órára újra a patikába rendelte a belügyminiszteri kiküldöttet. Közben elment a rendőrségre, közölte a dolgot a főkapitánnyal, aki Ripp István rendőrfelügyelő és két detektív társaságában elrejtőzött egy mellékhelyiségbe, hogy a zsarolót rajtérje a gazságon. De a szélhámos megérezte a bajt és nem jelentkezett; hanem ehelyett egy másik zsarolást próbált elkövetni. Megjelent Hajós Árpád gyógyszerésznél, de ez a kirándulás sem végződött eredményesen, itt sem tudott zsarolni. Az aradi rendőrség nagyban nyomozott a szélhámos után, amikor Szegedről távirat érkezett, hogy az állítólagos Kalmár László ott is megjelent szerencsét próbálni, sőt igen eredményesen, három szegedi patikárustól nagyobb összeg pénzeket zsarolt, azon a czímen, hogy ő Andrássynak jó embere, bizalmasa s a belügyminisztériumban az történik, amit ő akar. Szegeden leveleket, sőt álfeljelentéseket is mutatott a zsaroló, egyik levélben egy igen magas állású ur azt írta Kalmárnak, hogy menjen el ehhez és ehhez a patikához, kérjen tőle három ezer koronát, ennek ellenében nem veszik majd észre, hogy mérgeket tartalmaz némelyik gyógyszer, vagy piperetárgy. Az aradi rendőrség nyomozza a vakmerő szélhámost.

— **Szolgálati jubileum.** Propper Sándor, a Budapesti Közut Vaspálya Társaság egyenruházati osztályának főnöke, tegnap ünnepelte hivatalba lépésének 30-ik évfordulóját. A jubileum az alkalomból úgy az igazgatóság, mint hivatalnoktársai szíves ovációkkal részesítették és értékes emléktárggyal lepték meg.

— **Orosz költőnek lenni jó.** Oroszországban a czári kormány mindenkit egyforma zsarnoksággal üldöz, aki gyanus. Már pedig ott az a jelszó járja, hogy mindenki gyanus, aki él. A jóból kijutott Andrussov kiváló poctának, akinek alighanem életébe kerül az, hogy az orosz kormány rossz szemmel nézte. Andrussovot a minap a finnországi pályaudvaron váratlanul letartóztatták és egy erődbe szállították. A fiatal és teljesen ártatlan költőre az a tartóztatás oly fájdalmasan hatott, hogy szélhűdés érte. Most szabadlábra helyezték, de testének baloldala egészen megbénult és elméje elborult. A letartóztatás okáról semmiféle felvilágosítást nem adnak.

— **Halálozás.** Bacher Ede, a Neue Freie Presse főszerkesztője, ma reggel szívbaj következtében, mely már évek óta kínozza, meghalt Bécsben. Bacher Ede 1846. márczius 7-én Postelberghen, Csehországban született és így 61 éves volt. Prágában az ottani német egyetemet látogatta és később Bécsben folytatta tanulmányait, hol megszerezte a doktorátust. A hatvanas évek vége felé gyorsiró volt a Reichsrathban és mint ilyen belépett a Neue Freie Presse szerkesztőségébe, hol működését mint parlamenti tudósító kezdte. Amikor Etienne főszerkesztő 1873-ban meghalt, őt nevezték ki erre az állásra és azóta a lapot Benedicettel együtt vezette.

Inn- und Knyphausen herceg, a porosz felsőház elnöke, ma reggel 7 órakor meghalt.

Zorkóczy Zorkóczy Lajos, állami polgári fiúiskolai igazgató január 12-én 50-ik évében meghalt Újvidéken.

Frank Emilt, a Magyar Általános Hitelbank czégvezető titkárát ma délután helyezték örök nyugalomra a rákoskeresztúri temetőben nagy részvét mellett. A gyászoló közönség soraiban ott volt a többi közt: Ballai Lajos miniszteri tanácsos, a szabaddalmi hivata. elnöke, Horváth Elemér miniszteri tanácsos, a hitelbank igazgatója, dr. Stettner László, Jármay Gyula, Bróza Alajos, dr. Stein Emil, Róna Zsigmond és Gárdos Alfréd igazgatók és más pénzügyintézetek tisztviselői és küldöttei.

— **Nagy földrengés.** Haiti-szigetről, Port-Au-Princeből érkezett tudósítások szerint az onnan hatvanöt mérföldnyire északkeletre levő Gonaives községben erős földrengés több házat elpusztított és megromgált. A közlekedés Gonaivessel lehetetlenné vált. A földrengések még mindig tartanak.

— **Egy postafőnök szerencsétlensége.** A Kassáról Eperjesre tegnap reggel hat órakor elindított személyvonat Tabány állomásnál Krusotzky Károly nyugalmazott posta- és távirófőtisztet elgázolta. A gép kereke összezsuzta a fejét az öreg urnak, aki szörnyet halt. A vonaton lévők a sűrű reggeli köd következtében nem vették észre a szerencsétlenséget. A vizsgálat kiderítette, hogy Krusotzkyt ideges levegőszomj gyötörte és séta közben érte a szerencsétlenség.

— **Az ózdi rablógyilkos merénylet.** A nagy feltűnést kellett ózdi rablómerénylet dolgában a vizsgálat kiderítette, hogy a rablók ketten voltak, a kik a hid alól egyszerre lőttek a vasgyári tisztviselő kocsijára. Az egyik golyó, a mely szétzsuzta a csendőr fejét, lankaszterből eredt. A rablók még többször is lőttek. A csendőr a szívébe is kapott golyót. Nagy Albert hivatalnok és Nagy István kocsis a hátukon sebesültek meg. A mikor Zsarnay hivatalnok, aki nem sebesült meg, az agyonlőtt csendőr fegyverét ráfogta a rablókra, elmenekültek. Egy erdész az erdőben, egy óra járásnyira követte a nyomukat. A kutatás Ózd, Sálóvárkony, Sáta és Kaput községekre terjed ki. Két gyanus vasgyári munkást és két földművelőt letartóztattak.

— **Életunt urleány.** Egy viruló szépségű fiatal leány fegyvert emelt magára ma reggel, mert boldogtalan szerelem marczangolta a szívét. A gulár Dávid ismert fővárosi cipőgyáros husz esztendő Olga leánya már két év óta jegyben járt egy fiatal ügyvéddel. A jegyesek nagyon szerették egymást, de házasságuk elé nagy akadály gördült. A leány zsidó vallású, a vőlegény keresztény. A fiatalember szülei e miatt mindent elkövettek, hogy elválasszák a szerelmeseket. A minap rávették fiukat, hogy utazzék el hosszabb időre. Tegnap levelet kapott A gulár Olga valakitől, aki tudatta vele, hogy vőlegénye elutazott s három hónapig nem is jön vissza. A boldogtalan leány, aki most már azt hitte, hogy szerelmese cserben hagyta, csalódásában halálra szánta magát. Ma reggel, amikor szülei nem voltak odahaza, a József-körút 19. számú házában levő lakásán föbelötte magát. A mentők veszedelmes sebével a Réczey-klinikára vitték.

— **Rendőri hírek.** Elfogott kabáttolvaj. A rendőrség letartóztatta Horváth Dániel tizenéves borfiút. A gyerek az utcán megállította az iskolába menő gyerekeket, lehuzta róluk a télikabátot és a zsebárus piaczon eladta. A fiu apia Amerikában van, az anyja pedig cseléd és nem törődik vele. A fiu hajléktalanul, munkanélkül csavargott az utcákon és lopásból élt. — **Villamos összejutkozás.** A Salgótarjáni-ut és Köztemető-ut sarkán ma délelőtt a 155-ös számú és a 220-as számú városi villamos vasúti kocsik összeütközött. Az összejutkozás következtében a kocsik eleje összezsuzódott s az összetört füveg szilánkjaitól megsérült Benyovszky János kocsivezető. Az utasok közül könnyebben két napszámosnó megsérült. Sebeiket bekötötték. — **Ugyancsak összeütközött** ma délelőtt a 241. számú és 92. számú városi villamos kocsik. A kocsik megrongálódtak. Sérülés nem történt.

— **Fratelli Deisinger** fiúmei czég Budapestén a királyi bérpalatóban árulja a létező legjobb kávét 3 korona 90 fillérért.

x **Folies Caprice.** Wass Männer iesselt czimnel új német bohózat kerül színre a Révay-utcai mulatóban. Ez a darab lényegesen elít a Folies-ben megszokott sikamlós bohóságoktól. Mégis rendkívül élvezetes és mulattató. A kezdő ügyvédek nehéz küzdelmét, sőt helyzetét mutatja be humoros jelenetekben. Csakhogy a gazdag após olyan ügyvédnek adja a leányát, s a hozományt, kinek már jól menő irodája van. Fölvonulnak a mű-kliensek, akik mozgalmassá teszik az irodát a jövendőbeli após előtt. Az egész darabban egészséges, finom humor ömlik végig, mely nagy derűtséget vált ki a közönségből. Rott, Trebitsch, Werner, Türk Berta, Weissné, Schindlerné, Sipos, Beliczay, Nordn, Földi, Echten ismét helyes szerephez jutottak.

x **Zászlók,** czimerek, minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII. Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Fodor-léle vivóterem** a Koronaherzeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermektorna és vivásra.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.
 x Védőpajzs a különféle bajok ellen a legjobb, a legnagyobb erőt rejtő Alföldi fehérkeresztes Sósorszesz, melyet az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. készít Kecskeméten.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Fehér Olga legújabb sikere. A debreczeni színházban a „Czigánybáró” előadása fényes sikert hozott Fehér Olgának, a színház csengő hangú fiatal énekesnőjének. A művész Szaffit énekelte és úgy játszott, mint énekekben meglepő haladást áruolt el. Belépőjét és a Pichler Elemérrel énekelte kettőst a közönség zajos tapsaira meg is kellett ismételnie. Itt említjük meg, hogy Fehér Olga a debreczeniek kabaret-szerű „Vigestélyén”, e hó 21-én, szintén közreműködik, még pedig nemcsak énekelni fog, hanem a fütty-kuplét, a saját zongorakisérére mellett, el is füttyöli.

(*) A bán operája. Báró Rauch Pál, a horvátok új bájja, tudvalevőleg nyugodtabb időben hódolt a muzsáknak is. „Gudrun” című ötfelvonásos operáját most készülnek valamelyik bécsi színházban előadni. Az érdekes opera librettóját is a bán írta, még pedig németül.

(*) Nyugat. A Nyugat második száma a magas irodalmi kritikával megválogatott közlemények, novellák, versek és bírálatok rendkívül változatos sokaságával jelent meg. Ez a szám, amely nivójával az egyre tökéletesebb fejlődést mutatja, a következő farsalonnal jelent meg: Cholnoky Viktor: Neomongolizmus; — Gellért Oszkár és Ady Endre: Versek; — Hatvany Lajos: H. Taine levelei; — Lengyel Géza: Száz jó kép; — Biró Lajos: Ilka (novella); — Balázs Béla: A tragédiának metafizikus teóriája és Hebbel Frigyes; — Ady Endre: A magyar Pimodan; — Fenyő Miksa: Utí jegyzeteimből; — Hatvany Lajos és Pásztor Árpád: Versek. A figyelő rovatba kritikát és megbeszélést az irodalmi és művészeti aktualitásokról: Ignotus, Lengyel Géza, Gellért Oszkár, Fenyő Miksa és Nagy Endre írtak. A Nyugat főszerkesztője Ignotus, szerkesztője Fenyő Miksa és Osvát Ernő. Előfizetési ára egy évre 20 korona. A kiadóhivatal II., Tudor-utca 6. szám alatt van.

(*) A „Kinematográf” január 15-iki száma nagy szenzációval szolgál, mely nemcsak a mozgó-színház tulajdonosokat, de a nagyközönséget is rendkívül érdekelheti. Beszámol ugyanis egy Kino nevű új találmányról, melynek segítségével bárki felvehet mozgóképeket. Minden nagyobb közérdekű eseményt 2 órával annak megtörténte után már előképben láthat a közönség. A gép csak 300 korona s nagy kihatással van a mozgókép jövőjére. A lap egyéb tartalma is rendkívül változatos s bő, tanulságos anyagot ad a Kinematográf, amatőr-fotográfia és gramafon kedvelőinek. Az egész Európában egyedülálló lap félévre 6 korona. Kiadóhivatal VIII., Baross-utca. Szerkesztő: Lenkei Zsigmond.

DR. HÖNIG IZSO

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
 Telefon 102-39.

- Gyógytényezők:**
- Elektromágneses gyógyítás.
  - Röntgen sugarakkal való kezelés.
  - Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
  - Kék fényvel való kezelés.
  - Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
  - Villamos fényfürdők.
  - Villamos masszázs (Vibratio).
  - Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
  - Villamos vízfürdők.
  - Szénsavas fürdők.
- Főbb javallatok:**
- Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
  - Idégyengeségi állapotok
  - Almatlanság.
  - Hűdés (Paralysis).
  - Idégyfájdalmak idegrendszerében (Neuralgiák, Ischias).
  - Gerincvelő-sorvadás (Tabes).
  - Szívbetegségek.
  - Véredényelmeszesedés.
  - Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
  - Székrekedés.
  - Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, verszegénység).
  - Bőrbajok. Bőrvizketeg.)
  - Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
  - Aranyeres csomók.
- Rendelés d. e. 9-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
 Kezelés egész napon át. — Kiváncra üdvözlünk!

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltésként nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Uj! Folyékony Uj!
Somatose
 a legkiválóbb étvágyjavító, Idegerősítő
tápláló szer
 mindennemű gyengességi állapotokban.
 Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban.
 26306

WIKUS TÁTRA
 NYERS ÉVESRE
 a legjobb tejcsokoládé
 BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

«Vasárnapi Ujság»
 Szerkesztő: **Hoitsy Pál.** Főszerkesztő: **Mikszáth Kálmán**
 Munkatársai: A magyar irodalom legjelesebb művelői

A folyó (55-k) évfolyamában közli **Rákosi Vik** tornak «Kisrendelt urak» című szenzációs új rovatát, továbbá: «Közönség»-t, a díszes kiállítású «Kisemberek régi világa» cz. fordítását. **Bezeregd Istva** főispán tollából. — **Mikszáth Kálmán** nagy népszerűségének és immár világhírű nevének nagybeszű szépirodalmi közleményeit kizárlag a «Vasárnapi Ujság»-ba írta, m. p. valami új alakban, mint ő maga írja «V. U.» hoz intézett levelében: «Szeretnék valami újat kihozni a «Vasárnapi Ujság»-nak, ha nem is új genret, de legalább új formát...»

Az előfizetők azok is, kik után lépnek az előfizetők sorába) a «Közönség»-t, a díszes kiállítású gazdagon illusztrált, értékes szemes mellékletekkel bővített s kiváló irodalmi becsű albumot ingyen kapják. A «Vasárnapi Ujság» előfizetési ára negyven 4 korona. Munkatársainak szívesen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV. ker. Egyetem utca 4.

FŐVÁROS.

(*) A főváros és az adóreform. Gazdasági életünknek jelenleg alig van érdekesebb témája az állami adóreformnál. A tanács pénzügyi osztálya most értékes tanulmányt adott ki erről a kérdéstről, melyet két szempontból tárgyalt. Azt kutatja elsősorban, hogy a reformnak minő hatása lesz a főváros háztartására. Azután azt keresi, hogyan alakul a jövőben a polgárság adója. Számol ugyanis azzal az eshetőséggel, hogy a főváros fokozódó szükségleteinek kielégítésére esetleg apellálnia kell a polgárságra. Azért vizsgálja az adóreformot az adófizetők teherviselés szempontjából is.

(*) Rendkívül közgyűlés. Fülepp Kálmán főpolgármester hétfőn délután négy órára tüzte ki a rendkívüli közgyűlést, az adóreform dolgában beadott indítvány tárgyalására.

(*) Tüdőbeteg gondozó intézet. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter minden tényezőt felkarol, hogy a tüdővész elleni harcot minél sikeresebbé tegye. A külföld mintájára tüdőbeteg gondozó intézet címen fényes hajlékot emelt a VIII. ker. Kistemplom-utca 6. sz. alatt, amelynek célja, hogy ott minden jelentkezőnél megállapítsák, vajjon tüdőbeteg-e vagy sem, s hogy a betegségnek milyen foka van nála jelen. — de az intézet gondoskodása alkalmazottjai révén kiterjed egyszersmind a betegeknek otthonára is és a beteget nemcsak tanácsokkal látja el, hanem szükséghez képest anyagi segítyezésben is részesíti. Az intézet vezetését a belügyminiszter a Bu-

dapesti Szegénysorsu Tüdőbetegek Szanatorium Egyesületére bízta. A Budapesti Szanatorium Egyesület a tüdőbeteg gondozó intézet vezetésére végrehajtó-bizottságot küldött ki, amelynek elnöke dr. Korányi Sándor, titkára dr. Tauszk Ferencz. Az intézet vezető főorvosa dr. Kovács József.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Szerelmi dráma. A budapesti büntető törvényszék esküdtbirósága Sárkány Lajos bíró elnöklete alatt ma vonta felelősségre Ujhelyi József mézárósegédet szándékos emberölés kísérletének büntetéseért. Ujhelyi József a múlt év nyarán megismerkedett Czigány Mari cselédeánnyal, aki a Lendvay-utczában szolgált. A csinos leány annyira meghódította a szerelmes mézárósegédet, hogy az módfelett féltékeny lett reá s minden áron reá akarta bérni a leányt arra, hogy térjen vele együtt falujába, nehogy a nagyvárosban csábításoknak legyen kitéve. A leány azonban hallani sem akart erről. November 2-án este, mikor a Lendvay-utczában találkoztak, Ujhelyi József megismételte kérését, de a leány most is elutasította. Ujhelyit a leány viselkedése annyira felingerelte, hogy revolvért rántott s háromszor rálőtt a lányra, akit súlyosan sérülve szállítottak a mentők a kórházba. A mérénlyő szerelmes a mai esküdtszéki tárgyaláson beismerde, hogy ijesztesül elslította a revolvért, azt azonban tagadta, hogy ölési szándékból lőtt volna a leányra.

Az esküdtek dr. Bródy Ernő védelme után a vádlottat erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés kísérletében mondták ki bűnösnek, mire a bíróság másfél évi börtönt szabott ki rá. Az ítélet jogerős.

§ A sikkasztó bankszolga. A múlt év augusztus 29-én délelőtt rémült arccal állított be a főkepitánysághoz Várbogyai Ferencz, a Kossuth Lajos-utczai Gaedicke-bankház iródszolgája s elpanaszolta, hogy a bank 13.500 koronás készpénzét, amelyet egy check beváltására küldtek a postatakarékpénztárhoz, a Szabadság-téren egy fekete börtáskával együtt ellopják tőle azalatt, amíg ő egy padon elszundikált. A rendőrségen mindjárt gyanusnak találták a szolga előadását, de azért megindították a nyomozást, amelynek során néhány nap múlva érdekes fordulat állott be. Az alkotmány-utczai törvényszéki palota egyik első emeleti tárgyalótermének előszobájában a pad alatt megtalálták azt a fekete börtáskát, amelyben az elűnt 13.500 korona volt. Várbogyait, akivel szemben mindinkább megerősödött a rendőrség gyanúja, hogy ő sikkasztotta el a pénzt s feljelentésével csak félre akarta vezetni a hatóságot, letartóztatták, de mivel állhatatosan megmaradt amellett, hogy a pénzt ellopták tőle s ezen állításának valótlanágát a nyomozás addigi adatai megcáfolni nem tudták, a vizsgálóbíró szabadlábra helyezte s az ügyészség megszüntette a további eljárást. Alig hogy kiszabadult Várbogyai a fogházból, mindjárt urilábon kezdett élni. Albertfalvai lakásáról naponta bejárt feleségével a fővárosba vásárolni ékszereket, ruhákat, fehérneműket. Rövid idő alatt a megfigyelésével megbízott Varga Sándor detektív, aki Lajos bácsi néven ismeretséget kötött Várbogyaiékkal, konstátálta, hogy Várbogyaiék 10 darab 50 koronás és egy darab 10 koronás bankjegyet adtak ki. Erre aztán a rendőrség váratlanul házkutatást tartott Várbogyaiék albertfalvai lakásán s az egyik szobában a padló deszkái alá elrejtve, csakugyan megtaláltak az eltűnt pénzből 10.490 koronát. Várbogyait és feleségét erre újból letartóztatták s ügyüket ma tárgyalta a büntető törvényszék dr. Tholt bíró elnöklete alatt. A tárgyaláson Várbogyai ismét tagadott mindent s azzal védekezett, hogy részint megkeresett, részint pedig kölcsönvett pénzből takarította meg a nála talált összeget. A bíróság dr. Skerlát Aladár védelme után Várbogyai Ferencz sikkasztás büntetéseért két évi börtönrre, feleségét pedig orgazdaság büntetéseért hat havi börtönrre ítélte. Az ítéletben az ügyészség megnyugodott, a vádlottak felebbezték.

VITA FORRÁS
SÓSKÚT VASMEGYE
ALKALIKUS NATRON-LITHION GYOGYVIZ
 (Kiváló ajánlja: húgysavas diathesis, köszvény, onkológus betegség, gyomor-, vese- és húgyhólyagbetegségeknek.)
Mint üdítő és borvíz páratlan.
 Bővebb felvilágosítással szolgál a
Központi iroda: Budapest, V., Váci-körút 54
 Főraktár: Edecskúty L. urak! Epest. Erzsébet-tér 8

KÖZGAZDASÁG.

A nemzetközi fizetési mérleg és alakulása Magyarországon.

(A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából írta: Dr. Fellner Frigyes.)

Budapest, január 16.

Egy minden ízében nagyszabású munka jelent meg a könyvpiacon, mely bizonyára egyike lesz gazdasági irodalmunk legjelentékenyebb alkotásainak. Amint a címből is kitetszik, írója olyan nagyfontosságú problémába világít be, amely megérdemli, hogy ne a sablonos könyvkritika formájában foglalkozunk munkájával. A mű szerzője: dr. Fellner Frigyes egyetemi magántanár, a Magyar Agrár- és Járulékbank igazgató-helyettese nem új egyéniség azoknak a keveseknek a sorában, akik gazdasági irodalmunkat tudományos alapon művelik. A Magyar Tudományos Akadémia 1906 május 28-án tartott rendkívüli nagygyűlésén adta azt a megbízást Fellner Frigyesnek, hogy fejtsse ki, illetve ismertesse a nálunk folyamatban lévő valutarendezés és különösen a készpénzfizetés felvételének és fenntartásának feltételeit és milyen összefüggésben vannak a nemzetközi fizetési mérleggel. E megbízás eredménye gyanánt szerző most teszi közzé fenti művét, amelyet követni fog a valutareformot, különösen a készfizetések megkezdését és jegybankügyünk problémáit részletesen tárgyaló második kötet.

Dr. Fellner Frigyes nemrégiben felolvasást tartott a fizetési mérlegről, melylyel annak idején magunk is foglalkoztunk. Ez a felolvasás akkor nagy hatást keltett nemcsak nagy és a felolvasó kiváló szakismeretét és tudását igazoló tudományos értékénél fogva, hanem abból az okból is, hogy maga az adatszerezés és a földolgozás nagy fáradságot igényel s mindazoknál, akik gazdasági irodalmunkat figyelemmel kísérik, fokozott érdeklődésre tarthat számot a most megjelent munka.

A fizetési mérleg egyike a gazdasági tudomány legbonyolultabb kérdéseinek. A kérdés fokiról-fokra nyert jelentőségében. Míg korábban a kereskedelmi mérleg alapján következtettek, ma már minden kétségen felül áll, hogy a fizetési mérleg megbízhatóbb fokmérője a nemzetek vagyonosodásának és az egyes országok egymás közötti tartozás-követelési viszonyának. A külkereskedelmi mérleg a kivitt és behozott áruk értéke közötti viszony. Magyarország 1900—1905-ig átlag évenként 116.3 millió koronával több árut adott el a külföldnek, mint amennyit attól vásárolt. Ebből azonban nem következik, hogy ugyanennyi a nemesércz-behozatala, mert az átlag évenként csak 23.567 millió korona volt. Franciaország árubehozatali többlete évi 386 millió frank, ennek dacára nemesércz-állománya évenként 229 millióval gyarapodott. Az árukiviteli többlet tehát nem jár szükségképp nemesércz-behozattal, sem pedig a behozatali többlet nemesércz-kivittel.

A külkereskedelmi mérleg tehát nem tárja föl teljesen a helyzetet, mert a gazdasági forgalom csak egy részletéről ad képet. A modern gazdasági irodalom inkább a fizetési mérlegről következtet, amelynek lényegét a szerző a következőképpen világítja meg: A nemzetközi fizetési mérleg valamely országnak a külfölddel szemben fennálló összes követelése és tartozása közötti viszony. Ha az egyenleg tartozást mutat, úgy az ország a külföldnek adósa, ha követéssel zárul a mérleg, úgy hitelezője. Magyarország nemzetközi fizetési mérlege tehát felvilágosítást nyújt az ország és a külföld között fennálló kölcsönös kötelezettségek és követelések mibenlétéről és mérvéről, amint ezek egy bizonyos időben számszerű kifejezésre jutnak. A fizetési mérleg, mely a legkülönbözőbb tételekből áll, az áruforgalomból, a nemesérczforgalomból, az értékpapírok (állami kötvények, záloglevelek, községi kötvények, mindennemű részvények, sorsjegyek, váltók stb.) után teljesítendő fizetések forgalmából, a kivándorlási mozgalom és idegenforgalomból, a nemzetközi fuvarozási üzletről, vagonkölcsönzés- és hajóépítésből, az országon kívül folytatott kereseti tevékenységből, az idegen kéz birtokából, az Ausztriával közös érdekű ügyek költségeinek fedezéséhez való hozzájárulásból

stb. folyó kölcsönös követelések és tartozások egyenlege.

Ha ez az egyenleg a külföld javára követelést mutat, úgy azt az adós országnak ki kell egyenlítenie, illetve rendezni. Szerző ezt a bonyolult kérdést behatóan és nagy tudásról tanuskodó módon fejtegeti, mert elsőrendű fontossága a fizetési mérleg jelentősége szempontjából. Részletesen ismerteti továbbá a szerző, mi módon egyenlíthető ki a fizetési mérleg tartozási egyenlege.

Ha — mint például Magyarország fizetési mérlegénél — nagy tartozási egyenlegről, 176.515 millió koronáról van szó, hogyan tehet eleget az adós ország fizetési kötelezettségének. Nem készfizetéssel, hanem fizetési kötelezettségének prolongálásával, tartozásának állandósításával. Régi adósságát új adósságok kontrahálásával rendezi. Ennek módját szerző behatóan tárgyalja és kimutatja, hogy a fizetési mérleg tartozási egyenlegének ilyen rendezése miért nem lehet a végtelékig és mily káros következményekkel jár. Érdekesekek azok a fejtegetések is, amelyek a tartósan passzív fizetési mérleg gazdasági, pénzügyi és politikai hátrányait világítják meg a legapróbb részletekig, különösen tekintettel Magyarországon viszonyaira.

Szerző ezek után rátér a passzív fizetési mérleg javításának kérdésére. A munka első részét statisztikai adatok zárják be, kiegészítve külföldi államokban történt statisztikai kísérletek ösmeretével. Gruber uttörő munkáiban az osztrák-magyar monarchia, R. Giffen Anglia, van der Borgh a német birodalom, A. S. von Waltershausen, Koefoed, Sax stb. több állam fizetési mérlegének egyes főbb tételeit állapították meg. Szerző munkája azonban az első, mely egy ország fizetési mérlegét szerves és egységes egészben állapítja meg és a megoldásra váró bank- és valutakérdés szempontjából fokozott gyakorlati jelentősége van.

A munka tulajdonképpeni feladata a magyar szent korona országai fizetési mérlegének kipuhatólása volt, amelynek eredményeképpen fizetési mérlegünk összes elemeit a legrészletesebben tárja fel.

A magyar korona országainak fizetési mérlege a külfölddel szemben, szerző munkája szerint, több mint 176 millió koronával passzív. Fizetési mérlegünk fő jellemvonása a nagy kamattartozás. A 350 milliónyi évi kamattartozást részint árukivittel törleszti az ország, amennyiben az árukiviteli többlet erejéig külföldi váltóink, behajtható követeléseink származnak, amelyekkel kiegyenlíthetjük a kamattartozások egyharmad részét. A kamattartozások kétötöd részét pedig a kivándorlók által remittált pénzüsszegek fedezik. Fizetési mérlegünk kizárólag Ausztriával szemben tekintve sokkal kedvezőtlenebb, amennyiben Magyarország évi tartozása Ausztriával szemben 316,238.630 korona, míg követelésünk Ausztriától 11,013.339 korona, úgy, hogy Magyarország fizetési mérlegének egyenlege Ausztriával szemben 305,225.291 korona tartozást mutat.

Ezek a kiemelkedőbb részletei a munkának, melyre alkalmaslag még vissza fogunk térni, tekintettel a kérdés nagy jelentőségére.

A mű két részből áll; az első a nemzetközi fizetési mérleg elméletét foglalja magában, a másodikban Magyarország fizetési mérlegét állapítja meg és olyan, eddig ösmeretlen anyagot tár fel, amely alkalmas arra, hogy az ország nemzetközi gazdasági helyzetét teljesen megvilágítsa, aminek ösmerete nélkül az önálló jegybank kérdésében álláspontot foglalni nem is lehet. E munka tehát a jegybank-ügy problémájának megoldásához is lényeges anyagot szolgáltat.

A nemzetközi fizetési mérleg szövevényes kérdésének világos, könnyen érthető és minden oldalát feltáró magyarázatát találjuk e könyvben, amely hézagpótló és fölötte becses alkotása marad gazdasági irodalmunknak.

A könyv a Magyar Közgazdasági Könyvtár kiadásában (az Akadémia kiadványai) jelent meg, bolti ára 3 korona.

Az Angol Bank kamatlábleszállítása. Az Angol Bank újabb kamatlábleszállítása, melyet mai számunkban küszöbönállónak jelezünk, ma bekövetkezett. Londonból táviratozzák ugyanis, hogy az Angol Bank a kamatlábat hat százalékról leszállította öt százalékra. A kamatlábleszállítást az tette indokoltá, hogy a legutóbbi napokban sok arany gyűlt

össze a bank pénztáiraiban s a magánkamatláb, amely már néhány nap óta 4 és fél százalékon állt, egy százalékkal volt alacsonyabb, mint a bankkamatláb, tegnap a magánkamatláb 4¹/₂ százalékos volt, ilyen körülmények között a bankkamatláb újabb leszállítása sokáig nem késhetett.

Magyar papírok adómentessége Ausztriában. Az osztrák hivatalos lap tegnapi számában megjelentek a magyar értékpapíroknak az osztrák járadékadó alól való mentesítésére vonatkozó rendeletek, amelyek megfelelnek a kiegyezési tárgyalások alkalmával a két pénzügyminiszter közt létrejött megállapodásnak. Az új pénzügyminiszteri rendelet értelmében azoknak a magyar értékpapíroknak a kamatai, amelyek részére a kiegyezési megállapodások értelmében a járadékadómentesség biztosított, a járadékadóra vonatkozó vallomásokba többé nem veendőek fel. E papírok: a magyar járadékok, a Vaskapukölcsön, a Tisza-sorsjegyek, a földtehermentesítési és regálemegváltási kötvények, valamint a kincstári utalványok, azonkívül a Magyar Földhitelintézet, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete és a Nagyszabasi földhitelintézet záloglevelei a felszámolásos járadékadó kedvezésében részesülnek. Egy másik rendelet a monarchia mindkét államában üzletet fenntartó vállalatok kettős megadóztatásának elkerülésére vonatkozik; ugyanez a rendelet a közvetett adózás néhány ügyét is szabályozza.

A Tengerentúli Forgalmi r.-t. válsága. A Magyar Tengerentúli Forgalmi r.-t.-től már hosszabb idő óta olyan hírek terjedtek el, melyek nagyon bizonytalannak tüntetik fel a társaság jövőjét. A társaság kezdetől fogva rosszul prosperált, üzletei éppenséggel nem jövedelmeztek s későbbben egy igazgató-válság is zavarosabbá tette a helyzetet. A hátvédet képező bank kezdetben, amikor a vállalat már nem igen boldogult, arra törekedett, hogy a felszámolást — melynek híre ment — elhárítsák. Ezt annak idején mi is regisztráltuk s köztöltük azt, hogy a társaság veszteségei és siralmas helyzete daczára is fennmarad. Most arról értesülünk hitelesen, hogy a társaság sorsa végképpen meg van pecsételve s ez nem lesz más, mint a felszámolás, amelyet a legközelebb tartandó közgyűlésen fognak kimondani. Az a tanulsága mindenesetre meg van az alapítás sorsának, hogy a kiviteli érdekek istápolását ezentul helyesebb üzleti politikát folytató vállalatokra kell bízni.

Czukorrépa-termesztők szervezkedése. A múlt nyáron a czukorrépa-termesztő gazdák országos értekezletet tartottak Budapesten s egy országos szövetség megalakítását veték tervbe. Az e célra kiküldött végrehajtó bizottság ma tartott ülésén előkészítette az országos szövetség alakulását, tudomásul vette, hogy a lefolyt évben az országban több vidéki szövetség alakult. A bizottság kimondotta, hogy a holnapi ülésen az országos szövetséget megalakítja s egyúttal felkérte a vidéki szövetségek képviselőit, hogy a czukorgyárakkal fennálló szerződéses viszonyról tájékoztassák a nagygyűlést, mely egy bizottságot küld ki a minimális répaárak megállapítására is.

Saxlehner-czég — részvénytársaság lesz. A Saxlehner András budapesti keserűvízforrás-tulajdonos — mint értesülünk — a czéget részvénytársasággá alakítja át. Az új társaság „Hunyadi Mátyás Keserűvízforrás Részvénytársaság” czég alatt alakul meg, angol tőkések közreműködésével.

Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10.000	koronát nyert:	26147
3000	koronát nyert:	43552
2000	koronát nyertek:	1937 9481 73413
1000	koronát nyert:	119606
500	koronát nyertek:	6363 11926 12556 18236
21836	28908 33875 35546 39332 39344 42836 45103	
49872	50071 51851 52333 57867 63513 67853 75061	
77086	78800 79008 80755 90078 91322 98475 99763	
101302	110649 112694 119845 122102 122105 122588.	

Az új porosz kölcsön. Mai számunkban a táviratok között már jelentettük, hogy az új kölcsönre 181 millió márkát jegyeztek, mi lényegesen alatta marad annak az összegnek, amennyire a berlini tőzsdén a jegyzések összegét becsülték. Berlini hírek szerint a jegyzést a hivatalos körök kielégítőnek találják, mert a porosz kincstárnak csak 50 millió márkára van sürgősen szüksége és 80—100 millió márkányi jegyzést vártak. Ezt azonban bajos elképzelni, mert ha 50 millió márká kölcsön kell csak az államnak, nem igen szokott állandósított adósságot kötni, hanem függő adósságból fedezi szükségleteit s még száz millióért sem kísérletezik magasabb kamatozású czimletekkel s rontja az alacsonyabb kamatozásnak áralakulását inkább a tavaly kezdeményezett kincstári jegyekkel fordul a piacához. Annak, hogy a kincs-

tár közvetlenül a tőkésekhez fordult, mindenestre meg volt az a jó oldala, hogy a tisztára spekulatív, u. n. koncert-jegyzések nem fordultak elő s nem következett be az, hogy 20—30-szoros tuljegyzés áll elő, melyek a valóságban a kölcsön fiaszkóját takarják, mint az az elmúlt években Németországban megeseett.

Berlinből jelentik éjjel. A 4 százalékos új porosz kölcsönre 11.000 egyes jegyzés történt. A legnagyobb összeggel a Deutsche Bank szerepel, amely üzletfelei számára 19.000.000 márkát jelentett be. A kölcsön jegyzéseinek eredménye hamarosan a pénzpiacra fog kerülni.

Ankét a földművelésügyi miniszteriumban. Darányi földművelésügyi miniszter január hó 25-ére ankétet hívott egybe a zöldségtermelés és bogárkártevés elmozdítására tárgyában. Az ankét elé megvitátás végett a miniszter részletes kérdőpontokat terjeszt, amelyek vonatkoznak az ország egyes vidékein létesítendő mintazöldségtelepekre, valamint a termelés és értékesítés kérdéseinek egyéb részleteire.

Új angol-magyar társaságok. A „Frki. Ztg.” értesülései szerint egy angol-magyar részvénytársaság alakult Londonban, amely Dél-Magyarország területén lévő rézbányák kiaknázása céljából létesül. Ennek a részvénytársaságnak alaptőkéjét 100.000 sterlingre tervezik. A társaság czéje Danube Copper Mining Co. Ltd. s a majdani rézbányákat szándékozik kiaknázni, melyek a jaszenova-aninai vonal mellett fekszenek. Egy másik társaság, melyről a nevezett lap hírt ad, Csegez Consolidated Mines Co Ltd. czég alatt 80.000 font sterling tőkével alakult és a budapest-kolozsvári vonalon fekvő csegezi rézérczek kibányászására létesült. Ezek az érczek — állítólag — átlag 10% rezet tartalmaznak s a társaság magyar, osztrák és német rézműveknek akarja eladni a bányatermékeket. A rézen kívül 40—42%-ot tartalmazó mangánérczek is találhatóak a társaság tulajdonában lévő bányákban, amelyeket szintén kitermelnek.

A szerb kereskedelmi szerződés. Belgrádból ma vett távirati értesülésünk szerint a szerb kereskedői körökben biztosra veszik, hogy a kereskedelmi szerződést még e hónap vége előtt a kormányok nyelvébe ítik. A szerbiai kereskedők tartózkodnak is már az áruk megrendelésétől, mert arra számítanak, hogy a kereskedelmi szerződés megkötésével a vámok nagy mértékben le fognak szállítani. A vámmérséklés reménye az oka annak, hogy az utóbbi hetekben alig szállítottak árukat Bécsből és Magyarországból Szerbiába. A szerb szerződés tárgyalások előbbreviteléhez nagymértékben járult hozzá az a tanácskozás, mely a legutóbb volt Pasics miniszter és gróf Forgách között. A szerb részről támasztott igények a védővámokra vonatkozólag a tárgyalások során nagy mértékben redukálódtak, így a cukor váma 40 koronáról 25 koronára szállítottatott le s jelentősen csökkentették a sör-, üveg- és a különböző vasárak védővámjait is. A Magyarországi- és Ausztriába szállítható leölt sertések számát 40 ezer darabban állapították meg és így remény van arra, hogy a husdrágaság is enyhülni nálunk is.

A Kereskedelmi Múzeum új igazgatója. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter Bálint Imre miniszteri titkár, szakudósítót a M. Kir. Kereskedelmi Múzeumhoz igazgatóvá nevezte ki.

Új gazdasági tudósítók. A földművelésügyi miniszter Fejér vármegye moóri járására Ilosvay Ferencz fehérvárcsurgói lakost, Háromszék vármegye miklósvári járására Halter Ottó hidvégi lakost, Hunvadi vármegye hátszegi járására Szalkay Vilmos hátszegi lakost, Kolozs vármegye szab. kir. város területére Jászberényi András kolozsvári lakost, Trencsén vármegye trencsényi járására Bucsó István diósfalui és Zsolnay Pál vágszállási lakost, Zala vármegye csáktornyai járására Mesterich Aladár csáktornyai lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Szerbiai állatcsempészet. A múlt ősszel nagy port vert fel a szerbiai állatoknak Bosznián keresztül való átcsempészése. Ugy a bécsi, mint a budapesti marhavásárok konstataáltak a kiküldött szakértők a szerb származású vágóökrök behozatalát; a szt. marxi vásáron nagyobb mennyiségű szerb marhát koboztak el az ellen a kereskedők ellen, kik a szerb állatokat vásárra hozták, a hatóság a kihágási eljárást megindította. Ugy az osztrák, mint

a magyar pénzügyminiszter a legszigorubb vizsgálatot rendelték el a csempészet mibenvoltának felderítése végett s kilátásba helyezték a megtorló lépések foganatba vételét. Azóta a szerbiai állatcsempészet ügyének mibenállásáról csak arról értesült a közönség, hogy kártérítési per folyik a bécsi állatvásáron elkobzott állatok miatt. Most újabb állatcsempészet híre érkezik. A belgrádi lapok, ezek között a rendszeren jól értesült „Stampa” megállapítja, hogy a legutóbbi gragujeváci nagy állatvásáron bosnyák kereskedők nagy mennyiségben vásárolták az ökröket azzal a szándékkal, hogy Bosznián át részben Magyarországon, részben Ausztriában értékesítsék. Az ökröket csakugyan el is hajtották Bosznia felé. Miután az osztrák agrárius Centralstelle abban újabb szerbiai állatcsempészet előkészületeit látja, előterjesztést tett az osztrák földművelésügyi miniszternek.

Sorsolás. Bécsben a szerb 1881. évi kötelezvények mai 120-ik kisorsolása alkalmával többek között 80.000 frankot nyert az 5752/50 és 8000 frankot a 1354/45 szám.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Baustik Pál kereskedő Módos; Schwarz Márkus Kaproncza; Stern Bernát uriszabó Miskolcz; Sperling Manonó kereskedő Homonna.

Az Adria hajói. Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül szerdán a Szapary Marseilléből, a Szent László Valenciából Fiuméba indult.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTŐZSDE

Gabonatózsde.

Az amerikai tőzsdék 1/4 cent olesőbbodást jelentettek. Berlin erre 2 márka visszaeséssel reagált. A külföld ezen lanyha irányzata nálunk teljesen hatás nélkül maradt, sőt egy-két malomnak jobb vételkedve folytán az üzlet szállár irányzatba csapott át. Különösen az áprilisi buza iránt nagy volt az érdeklődés és 12.65-ről hamarosan 12.78-ig emelkedett. A többi terminusok nem igen találtak vevőre. Októberi buza tegnaphoz képest változatlan maradt, áprilisi és októberi rozs, valamint zab és tengeri csak 2—3 fillérrel drágultak. A készáru piacdon 8000 métermázsza kelt el 5—6 fillérrel drágább áron és pedig csak a legjobb fajtaú buzákra volt vevő. Gyengébb minőségű buzák iránt ma még nem mutatkozott érdeklődés.

Adatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78 kg. 25.60 kor., 100 mm. 78 kg., 150 mm. 78 kg., 150 mm. 78 kg. mind 25 kor., 1000 mm. 77 kg. 25.75 kor., 500 mm. 77 kg. 25.60 kor., 100 mm. 77 kg. 25.50 kor., 100 mm. 76 kg. 200 mm. 76.5 kg., 200 mm. 76.5 kg. mind 25.10 kor., 1400 mm. 76 kg. 25.55 kor.
Pestvidéki: 300 mm. 78 kg. 25.50 kor.
Mezőtúr: 1000 mm. 77 kg. 25.60 kor.
Fejérmegyei: 300 mm. 77 kg. 25.50 kor., 100 mm. 76.5 kg. 25 korona.
Raktári: 800 mm. 75 kg. 24.80 kor.
Felsőmagyarországi: 300 mm. 78 kg. 25.20 kor.
Rozs: 200 mm. 21.50 kor., paritás.
Tengeri: 300 mm. 15.50 kg., paritás.
Az árak 100 kg.-ként, koronaértékben értendők.

Budaesü gabonatorgalom.

1908. január 14 től január 15-ig.

Erkezett: — Elszállított:

Buza	3919	182
Rozs	—	200
Árpa	796	—
Zab	411	152
Tengeri	711	152
Liszt	120	6239
Körpa	—	4147

A határidőpiacdon kötetett:

Elélelt:

Előfordult kötések (50 kg.-ként):
Buza 1908. áprilisra 12.64, 12.67.
Buza 1908. októberre 10.65 10.63, 10.69.
Rozs 1908. áprilisra 11.19, 11.29.

Rozs 1908. októberre 9.27, 9.30.
Zab 1908. áprilisra 8.31, 8.32.
Tengeri 1908. májusra 6.98, 6.96, 7.—.

1 óra 30 perczerk zárulnak:

áprilisi buza	12.77	12.78
októberi buza	10.68	10.69
áprilisi rozs	11.27	11.28
októberi rozs	9.32	9.33
áprilisi zab	8.32	8.33
májusi tengeri	6.98	6.99

Délutáni forgalom.

Délután a meteorológiai intézet jelzésére, hogy assu hőemelkedés várható, az irány csendesebb lett.

4 óra 30 perczerk zárulnak

Buza 1908. áprilisra	—	—	12.75	12.76
Buza új októberi	—	—	10.65	10.66
Rozs 1908. áprilisra	—	—	11.22	11.23
Rozs új októberi	—	—	9.27	9.28
Zab 1908. áprilisra	—	—	8.29	8.30
Tengeri 1908. májusra	—	—	6.97	6.98

Értéktőzsde.

Az angol bank kamatlábleszállításának híre nem idézett elő semmiféle különös változást, mert az értéktőzsdén ma meglehetősen kedvtelen volt a hangulat s különösen a két hitelrészvényre nézve állandóan túlsúlyban tartotta magát a kínálat, minek folytán ezek csökkenő irányt követtek. Amint látszik, a spekuláció a javult pénzügyi viszonyok dacára sem tud felmelegedni a nemzetközi értékek iránt és nem hogy javult vételkedvet mutatna, hanem ellenkezőleg, a meglévő érdekeltségéin is tudadni igyeckszik. Amíg a legtöbb érték iránt igen közömbösen viselkedik a spekuláció, addig a Közuti iránt egyre jobban kezd érdeklődni és ennek a révén ma emez érték körül igen élénk mozgalom fejlődött ki, melynek folyamán a Közuti árfolyama hamarosan 5 koronával emelkedett. A déli tőzsdén nyugodt irányzat mellett csak lényegtelen forgalom fejlődött ki, mi mellett igen szűk keretben ingadoztak az árfolyamok. Az Osztrák hitel 639 koronáról 637-re, a Magyar hitel 770-ről 768-ra, az Államvasuti 678.50-ről 677.75-re gyöngült.

Előzőzsde.

Előzőzsde gyengült.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 639.——337.50.
Magyar hitelrészvény 770.——767.50. Osztrák-magyar államvasut 677.75 678.50. Rimamurányi vasmű 530.75—53.—
Magyar leszámitoló bank 492.——490.50. Jelzálogbank 422.50—421.75. Közuti vaspálya 556.25—561.—
Városi villamos vasut 277.——278.50. Salgótarjáni közszénbánya r-t. 594.——594.50. Orosz járadék 93.10. Adria hajózási részvénytársaság 417.75.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde kedvtelen.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 637.——636.25.
Magyar hitelrészv. 768.25—767.25. Osztrák-magyar államvasut 677.50. Rimamurányi vasmű 530.5—530.—
Magyar leszámitoló bank 491.——49.—. Jelzálogbank 423.50 422.50. Közuti vaspálya 559.25—561.50. Városi villamos vasut 279.——277.75. Hazai bank 286.—.
Hazai sorsjegy 104.50. Magyar kereskedelmi részv-t. 585.—. Hermes 360.—. Magyar aszfalt r-t. 169.—
170.—. Salgótarjáni közszénbánya 593.——596.—.
Ujlaki téglagyár 293.——294.—. Brassói cellulose-gyár 49.—. Közuti vasut élvezeti jegy 330.——336.—. Magyar helyi érdekű vasut 230.—.
Primum-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekér holnapra 4.——5.—. K, 8 napra 10.——12.—. K, 1908. január végére 16.——18.—. K.

Utózsde.

Az utózsde irányzata az angol bank egy százalékos kamatláb leszállítására némileg megszilárdult. A forgalom mérsékelt maradt. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 637.50—637.75 Magyar hitelrészvény 768.50—769.75. Leszámitoló bank 491.—. Közuti vasut 561.50—562.50. Salgótarjáni közszénbánya r-t. 596.—. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 637.50. Magyar hitelrészvény 668.50. Közuti vasut 562.50.

BECSI GABONATŐZSDE.

Bécs, január 16. (Az Egyetértés távirata.)
A külföldi piacok jelentései nem gyakoroltak észrevehetőbb hatást az itteni tőzsdére, gabonaművekben változatlanul szünetelt a forgalom és az urfolyamok csak névlegesek, mert a konzum teljesen tartózkodott a vásárlástól. Egyébként is felette csendes volt a forgalom, tengeri ára változatlan, zab ellenben még 5 fillérrel drágult.
jegyeztetelt buza: tiszavidéki 13.05—13.50 korona, mosoni 12.10 12.45 korona, tótfelvidéki 12.10 12.55 kor., déli vasuti 12.00—12.35 korona, marcheldi 11.80 12.10.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle Igmándi keserűvíz

Hasonlóvá valódi áldás gyomorbetegségeknek és székelyorulásban szenvedőknek

25 c centott gyomrot 2-8 ora alatt tel. jezen rendbe hozza. His üveg 40 fillér. Many üveg 60 fillér.

Uj-rozs: tótfelvidéki 11.40-11.65 korona, csepeli 11.40-11.60 kor., pestmegyei 11.40-11.65 korona, külföldi magyar 11.30-11.65 kor., osztrák 11.10-11.35 korona.

Arpa: morvaországi 9.40-9.90 kor., marchfeldi 8.90-9.40 kor., bácsvidéki 8.90-9.50 kor., tótfelvidéki 8.15-9.50 kor., csepeli 8.40-9.75, győri 8.30-9.25 kor., déli vasuti 8.10-9.75 kor., tiszavidéki 7.20-8.25 korona.

Magyar tengeri: régi 7.75-7.95, új 7.45-7.60 korona, cinquantin 8.75-8.95, új 8.40-8.70 korona.

Magyar zab: selejtes 8.35-8.45 kor., közepes 8.45-8.70 korona, elsőrendű 8.70-8.95 kor., válogatott 8.95-9.20 korona

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, január 16. Daczára a külföldi tőzsdék kedvező irányzatának, a mai előtőzsde is kedvetlen és lanyha irányzattal nyílt meg. Az üzleti tevékenység az összes értékekben szűk körre szorítkozott.

A déli tőzsde ugyancsak lanyha irányzattal nyílt meg, Berlinből szintén lanyha irányzatról jött hír.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 636.75, Magyar hitel. 766. —, Länderbank —, —, Államvasut 677.75 —, —, Elbavölgyi vasut —, —, Déli vasut 151. —, —, Alpési bányatársulat 600.75, Rimamurányi 529. —, Májusi járadék 96.80, Magyar koronajár. 93.45, Orosz érték 90. —, Török sorsjegy 185.25, Német márka 117.65.

A déli tőzsde változatlanul nyílt meg.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 636.50, Magyar hitel 766. —, Länderbank 409.50, Unio-bank 541. —, Államvasut 677.50, Angol-bank —, —, Bankverein —, —, Déli vasut 150.50, Gőzhajó —, —, Alpési bányarészvény 601.50, Májusi járadék 96.80, Magyar koronajár. 93.45, Török sorsjegy 185.25, Német márka 117.65, Elbavölgyi vasut —, —, Rimamurányi 529. —, Orosz járadék —, —, Keleti vasutak —, —, Skoda —, Magyar jelz. —, —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, január 16. (Osztrák értékek zárlata.)

4-2 százalékos papír-járadék 96.80, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.35, 1860-as sorsjegy 150.50, Osztrák hitelsorsjegy 449. —, Angol osztrák bankrészvény 293.50, Bécsi Bankverein 521.15, Osztrák-magyar bank 17.74, Déli vasut 150.50, Dunagőzhajózási társaság 1010. —, Dohány részvény 405. —, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.75, Osztrák Lloyd 421. —, 4.2 százal. ezüst járadék 96.80-98.65, Osztrák koronajár. 96.80, 1864-es sorsjegy 256. —, Osztrák hitelintézeti részvény 636. —, Union-Bank 540. —, Osztrák Länderbank 409.50, Osztrák-magyar államvasut 675.75, Elbavölgyi vasut 422. —, Alpési részvény 601.25, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 241.22 Lipitkóhó 426. —, Töröksorsjegy 185. —, Nyugodt.

Bécs, január 16. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járadék 111.65, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 145. —, Magyar hitelbank részvény 765. —, Magyar leszámítoló és váltó részvény 490. —, Rimamurányi 528.60, Magyar cukoripar —, —, Adria hajózási részvénytársaság 428. —, Magyar koronajár. 93.45, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.15, Magyar nyer.-k. sorsjegy 191. —, Kassa-Oderberg vasutársaság —, Magyar jelz. 421.50, Magyar keresk. bank — kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, január 16. (Saját tudóstonktól.) Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.90, osztrák hitelrészvény 200.25, Déli vasut 27.90, orosz bankjegyek 214.30, 4 százalékos új orosz kölcsön 74.50, Disconto Commandit 172.10, Dinamit-truszt 160.40, Harpeni 203.30, Unifikált török járadék 95.25, 4-2 százalékos ezüst-járadék —, —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 96.90, Magyar koronajár. 93.60, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 84.85, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 200.90, Gelsenkirchen 198.30, Laurakohó 218.90 Ingadozó.

Frankfurt, (Zárlat.) január 16. 4-2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.90, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.70, Osztrák hitelintézeti részvény 200.20, Osztrák-magyar államvasut 144.50, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.75, Bécsi Bankverein 131.90, Villamos részvény 147. —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 16.50, 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.75, Osztrák koronajár. 96.70, Magyar koronajár. 93.20, Osztrák-magyar bank 127.90, Déli vasut részvény 27.90, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.90 Párisi váltóár 81.40, Union bank részvény —, Alpési bányarészvény 300. — Szilárdabb.

Hamburg, (Zárlat) január 16. 4-2 százalékos papír-járadék 98. —, 1860. sorsjegy 151.25, Déli vasut

27.50, 4 százalékos Aranyjáradék 97.40, Osztrák hitelrészvény 200.20, Osztrák-magyar államvasut 144.25, Olasz járadék 103.20, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.50 Nyugodt.

London, január 16. Angol consol 83¹⁵/₁₆.

Páris, január 16. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.67, Osztr. aranyjáradék 97.65, Magyar aranyjáradék 93.75, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, —, 4 százalékos Olasz járadék —, —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 313. —, 5 százalékos marokkói járadék 502. —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90. —, —, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. —, —, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 95.57, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 504. —, —, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, —, 4 százalékos spanyol járadék 93.60, 4 százalékos unifikált török jár. 95.65, Török sorsjegy 171.75, Török dohányrészvény 433. —, Osztrák föld-hitelintézeti 11.15, Osztr. Länderbank 450. —, Magyar jelz. bank 457. —, Banque de Paris 14.46, Banque Ottomane 697. —, Osztr. magyar államvasut —, —, Déli vasut —, —, Meridional vasut 688, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 589. —, Rio Tinto 17.28, Sucerie d'Egyipte 35. —, Tula 375, Thomson Houston 156. —, Uríkányi község —, Chartered 22.25, De Beers 255. —, East Rand 97. —, Jagersfontein 89.75, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 50.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12 Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.25, Váltó Belgiumra (rövid) ¹/₁₆, Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (rövid) ¹/₄, Csek Londonra 251.75, Magánkamatláb 3¹/₈, Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vágómarhavásár.

Budapest, január 16. Felhajtott: 2153 darab Vágómarha és pedig: 1527 darab magyar és tarka ökör, 454 darab magyar és tarka tehén, — darab bosnyák ökör, — darab bosnyák tehén, 136 darab magyar és tarka bika, — darab bosnyák bika, 36 darab magyar bivaly és — darab bosnyák bivaly. Származási hely szerint: — magyar marha, — darab bosnyák marha.

Mivel a husszükséglet még mindig gyenge, ennél fogva az üzlet irányzata a multheihez hasonlóan nagyon lanyha volt. — Az egyéni árak változatlanok maradtak. — Körülbelül 60 darab eladatlanul maradt.

Következő árak jegyeztettek métermázsanként élőszuliban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 72. — 80. — koronáig, kivételesen — — — koronáig, középminőségű 62. — 70. — koronáig, silány minőségű 54. — 60. — K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 80-92 koronáig, kivételesen — fill, középminőségű 62-78 koronáig, silány 52. — 60. — koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű — — — koronáig, középminőségű 60. — 68. — koronáig, silány 48. — 58. — koronáig. — Boszniai ökör, legjobb minőségű — — — koronáig, középminőségű — — — koronáig, silányabb minőségű — — — koronáig, kivételesen — — koronáig, magyar tehén legjobb minőségű 60. — 66. — koronáig, kivételesen — — koronáig, közép minőségű 52. — 56. — koronáig, silányabb minőségű 46. — 50. — koronáig. Tarka tehén legjobb minőségű 66. — 72. — koronáig, kivételesen — — koronáig, közép minőségű 58. — 64. — koronáig, silányabb minőségű 48. — 52. — koronáig. Bika legjobb minőségű 64. — 72. — koronáig, kivételesen — — koronáig, közép minőségű 60. — 64. — koronáig, silányabb minőség 48. — 58. — koronáig. Bivaly legjobb minőségű — — — koronáig, kivételesen — — koronáig, közép minőségű 46. — 49. — koronáig, silányabb minőségű 38. — 42. — koronáig. Kicsontozni való marha — — — koronáig. Boszniai ökör legjobb minőségű — — — koronáig, közép minőségű — — — koronáig, silányabb minőségű — — — koronáig. Növendékmарha — — — koronáig. Mind 100 kilónként élőszuliban.

Sertés-kereskedelmi csarnok.

Budapest Kőbánya.

Budapest, január 16-án. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 116-118 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 120-122 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 120-126 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg felüli sulyban) — fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi január 14. napján volt készlet 22497 drb., 1908 január hó 15-én felhajtott 52 darab, 1908 január 15. napján elszállított 130 darab, 1908 január 16. napjára maradt készletben 22419 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertés-konzumvásár.

Budapest, jan. 16. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 768 darab sertés, 57 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő, — malacz. Mai napi felhajtás 1526 darab sertés, 38 darab süldő, — darab malacz, összesen 2294 darab sertés, 95 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1459 darab sertés, 46 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 836 drb sertés, 49 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 94-96 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 90 — 94 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 114-122 fillérig, ételsulylevonással — fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig 110-118 korona, ételsulylevonással — fillérig, könnyű 220 kg.-ig 110-118 korona, ételsulylevonással — fillérig. Belföldi süldő — 104 korona. Horvát süldő 70-96 korona. Malacz — korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élőszuliban értendők.) A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Heti lóvásár.

Budapest, január 16. (Hiv. tud.) A Tattersallban ma tartott heti lóvásárra felhajtottak 223 darab I., 426 darab II. oszt. Összesen 649 darab volta. Elkelt 290 darab ló.

Borjuvásár.

Budapest, január 16. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 98 darab élő borjut (közte 21 rugott), 5 darab leölt borjut. Fizettek elsőrendű élő borjukért 90-98 fillért, kivételesen 100 fillért. Középmínőségű élő borjukért 80-88 fillért, leölt borjukért 100 fillért, silány és rugott borjukért 44-68 fillért kilogrammonként levonás nélkül. Az irányzat általánosságban lanyha volt.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központ intézet távirati jelentése 1908. január 16-án reggel 7 órákor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánk időjárásában lényeges változás tegnap sem történt. A hőmérséklet maximuma: Cirkveniczán 11 C° és minimuma: Árvaváralján 22 C° volt.

Tegnap délután 2 és fél 5 óra között erős távoli földrengést jeleztek a budapesti műszerek.

Prognózis a következő 24 órára:

Tulnyomóan száraz idő várható nyugat felől lassu hőemelkedéssel.

Allomás	Legerősebb irány	A hőmérséklet Celsius skálán	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
Budapest	77.1	-6.2	N	2	4	2	6	
Békéscsaba	75.3	-8.4	E	1	—	1	4	
Debrecen	70.0	-10.4	—	—	—	5	10	
Győr	71.0	-11.2	—	—	—	7	1	
Körmend	74.9	-12.6	—	4	—	1	14	
Lécs	75.1	-8.0	N	1	0	0	0	
Miskolc	74.6	-8.7	—	—	—	0	1	
Nagykanizsa	71.6	-7.2	—	0	0	0	2	
Pécs	75.2	-7.0	—	—	—	2	1	
Szeged	74.8	-7.1	—	0	0	0	0	
Tatabánya	70.5	-1.3	—	0	0	10	7	
Veszprém	75.2	-6.8	N	1	0	2	2	
Zalaegerszeg	75.0	-8.8	SS	1	4	8	0	
Zalaegerszeg	74.8	-8.4	N	3	—	0	0	
Zalaegerszeg	74.4	-3.6	—	—	—	2	2	
Zalaegerszeg	74.3	-1.8	E	1	0	0	2	
Zalaegerszeg	—	-4.5	E	1	4	0	2	
Zalaegerszeg	—	-8.4	N	1	4	6	1	
Zalaegerszeg	—	-10.0	N	1	—	6	2	
Zalaegerszeg	—	-8.8	N	1	0	4	11	
Zalaegerszeg	—	-11.0	E	1	0	5	1	
Zalaegerszeg	—	-9.8	N	1	0	6	14	
Zalaegerszeg	—	-9.2	—	—	—	2	1	
Zalaegerszeg	—	-6.2	—	—	—	11	1	
Zalaegerszeg	—	-5.5	—	—	—	8	1	
Zalaegerszeg	—	8.5	—	—	—	1	9	
Zalaegerszeg	—	-2.9	W	2	4	2	2	
Zalaegerszeg	—	-2.0	E	2	4	1	2	
Zalaegerszeg	—	-7.0	—	—	—	2	2	
Zalaegerszeg	—	-2.8	—	—	—	2	2	
Zalaegerszeg	—	-4.3	WS	1	8	2	2	

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkialdo Beszvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMANV

Kivonat a hivatalos lapból.

Január 16.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gyimóthy Jenő tanárt a gyöngyi ref. algimnáziumhoz a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárrá nevezte ki, illetve az államilag kinevezett tanárok létszámába vette át, Budeusz Sándor, Schurka Antal és Schweitzer Leopoldina okleveles tanítókat, illetve tanítónőt a kovácsi új állami elemi népisóláéhoz rendes tanítókká, illetve tanítónővé, Révai Ida okleveles tanítónőt a dombóvi állami elemi népisóláéhoz rendes tanítónővé; a földművelésügyi miniszter Illésy Zoltán fizetéstelen segédmérnököt végleges minőségű fizetéses segédmérnöké; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Szabó Ferenc díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas, Friedel József tordai lakost pedig ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a tordai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédséghez, Húgyecz Ede díjtalan pénzügyi számgyakornokot és Steller Géza garamnemetfalvi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a beszercebányai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédséghez, Nemes Ernő nyiregyházi díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a nyiregyházi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédséghez; a kassai itélőtábla elnöke dr. Gömör Vilmos (jog- és államtudor) jelenleg felsőnovaji lakos, ügyvédjelöltet a kassai itélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká; a kolozsvári itélőtábla elnöke dr. Bielz Gyula nagygyezbeni lakos, végzett joghallgatót a kolozsvári itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a nagykarolyi pénzügyigazgatóság Cseli Gyula szatmári lakost a szatmári adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bodnár Margit dombóvi állami elemi iskolai tanítónőt az ógyalai állami elemi iskolához helyezte át.

Pályázatok. A budapesti törvénytörvényeknél egy állandó német tolmácsi, az élesdi adóhivatalnál díjas, a nagyvárad, tenkei, margittai és székelyhidi adóhivataloknál pedig díjtalan gyakornok állásra 2 hét; Pazon községben (Szabolcs vármegye) és Somlyó-utakon (Szilgyvármegye) postai ügynöki állásra 3 hét alatt lehet beadni a pályázati kértényeket.

VIZALLAS.

	Jan. 16. Jan. 15.		Jan. 16. Jan. 15.
	m e t e r		m e t e r
Duna	Sharding 138 155	Isza	M.-Szeged 0.14 0.13
	Passau 0.64 0.61		Tokaj 0.15 0.17
	Linz 1.83 1.82		V.-Nemény 9.15 9.17
	Bécs 1.73 1.74		Tokaj 0.58 0.50
	Pozsony 0.08 0.06		Tiszafüred 0.97 1.00
	Komárom 1.19 1.23		Szolnok 0.63 0.65
	Budapest 0.66 0.79		Csongrád 0.30 0.28
	Paks 1.84 1.78		Szeged 0.93 0.78
	Mohács 2.02 1.99		T.-Bocsa 0.59 0.61
	Gyomrós 1.34 2.02		Titl 0.55 0.43
	Dyvidék 0.18 0.12	Ódava	Hoór 0.48 0.43
	Pancsova 0.50 1.85		Bartfa 0.14 0.14
	Órosva 1.20 1.36		Ladócz 1.25 1.46
	Zsolna 0.52 0.52		Salis 1.64 1.62
	Troncsón 0.22 0.23		H.-Nemeth 0.20 0.28
	Szard 0.21 0.23		Margitta 0.20 0.24
	Szt.-Gothárd 0.20 0.27		R.-Újfalva 0.20 0.00
	Sárvár 0.08 0.07		Csincs 0.26 0.00
	Bör 1.76 1.76		N.-Várud 0.13 0.12
	Vasud 1.14 1.10		Bolonyos 0.22 0.22
	Zákány 0.60 0.62		Tenke 0.16 0.14
	Bács 0.40 0.33		Gurabonc 0.26 0.00
	Pázd 1.78 1.80		Borosjenő 0.20 0.20
	M.-Szerdán 0.18 0.20		Lékes 0.32 0.46
	Zágráb 0.08 0.08		Gyoma 0.24 0.24
	Sziszek 0.18 0.20		Gy.-Fehérvár 0.23 0.24
	Mitrovicza 1.64 1.71		Branyicska 0.00 0.00
	Bécs 0.43 0.43		Soborsin 0.00 0.00
	Szalmár 0.72 0.71		Arad 0.62 0.64
	N.-Maltény 0.03 0.68		Máko 0.26 0.24
	Munkács 0.00 0.24		R.-Kostély 0.62 0.61
	Homonna 0.10 0.10		Kiszé 0.82 0.82
	Pereszény 0.30 0.00		Temesvár 0.82 0.82
			Becskerek 0.28 0.24

DELI S.

csemege-különlegességek

BUDAPEST,

Ferencz József-tér

CRESHAM-PALOTA.

Dr. Kapitány Kálmán

utikönyvei:

AZ OSZTRÁK CSÁZÁRSÁG.

11 térképpel és 6 városi tervrajzzal.

Kötve 6 K

BÉCS.

Bécs város tervrajzával. 80 f.

KARLSBAD.

Három térképpel. 80 f.

MERÁN ÉS ARCO.

Két térképpel. 80 f.

Kaphatók:

Lampel R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest, VI., Andrásy-út 21. sz.

és minden könyvkereskedésben.

MAGYAR TEXTILIPAR

Felyóirat.

A gyapjú-, gyapot-, len-, kender-, seiyem-, juta-lyai és kereskedelem közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Ujvidéken. Megjelenik havonta kétszer. Előfizetési ára egy évre 12 kor.

CIMBALMOK,

Legjobb szabadalmazott acél belsejű szerkezettel, melynek hangja, hangterjedése rendkívül jónak bizonyult, részletfizetésre is legmegszébbmő jóállással kaphatók. Fonografok, gramofonok, hegedők, fuvókák, sziterek, oktarinak stb. olcsón legjobbak. Kiküldetésre is elfogadott munkáért.

Arjegyzéketingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalmazott hangszergyáros
Budapest, VIII., Rákóczi-út 71
Telefon 58-20.

Titkos betegségek

gyógyításra legjobban ajánlható 25 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztést, hólyagbajokat, bújakort (syphilis), lórbajokat, egyenztelt fertőző dőcebbeknél is, önterőzést és annak utóhatait, ideg- és hárgennobait, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre váaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyíster.

BIZTOS gyógyulást keresőknek

akik bármily

nemi betegségben szenvednek

mint húgyvesztés és hólyagbajok, húgyvesztéskültekek, vizelet szagok, éjjeli magömlések, sebek és bújakortok bántalmak (syphilis), az önterőzés utóhatáiként fellépő idegbajok, korai fertőző elgyengülés, bármily börtületesek stb. nőknél fehérvulva, méh bajok alapos, gyors és gyökéres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógykezeléssel fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. osztály főorvos országos híré és a legújabb 33 éve fennálló rendelt intézetét

Budapest, V. ker., Andrásy-út 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvesztés hólyag bajok vizsgálatára villamos húgyvesztéskör segélyével. Vidékiek levelekre kiméri ó vázlatot és szabványos tanácsot nyújtok, gyógyszeréről gondoskodik lez. Titoktartás biztosított.

Köszönettel váróterem.

Ongyöngéd férj?

Hajgen, akkor vigyen haza a feleségének egy üveg MENYECSKE LIKORT.

Gyártja az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. Kecskemeten.

Mindenütt kapható a legfinomabb Weider tejszín és Zsolna csokoládé Csokoládé dessert bonbonok. Weider Ármin és Béla csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Szives figyelmébe! Mindenféle hitelügyben, jogtanácsosánk útján mérsékelt díjért pontosan és lelkiismeretesen járunk el. Szerzünk: Készpénz kölcsönt heti vagy havi esekély összegű törlesztésre, törvényes kamat mellett, keres vagy andkúl is, gyengébb hitelképesség esetén csoportos viszontkozéseket szerzünk külön díj nélkül. Közvetítünk üzleteket, házakat, földbirtokot, lakásokat és mindenféle ingó és ingatlanokat. Ne hirdessen sehoh addig amíg előbb velünk nem érintkezik. Eladók és vevők minden szakmából nyilvántartva úgy helyben mint vidéken. Pontos címünk: Általános Hitelszerző Vállalat kereskedelmi- és váltó-törvényesszékilög bejegyzett cég Budapest, VII., Dohány-utca 90. Telefon 85-63.

Pente
Remze
Orök
Szimú 8 tel
Báró Apot T
Hlanka, neje
Gróf Hódery
Gróf Tatár B
Osv. Willon
Osv. Sándor
Gróf Sándor
Gróf Verne
Molnár Ist
Zrínszky
Adám
Jóska
Kezde
M. Kir
Szent Erzs
Oratorium ne
játékban, 4 k
ette Liszt
iria Roquet
Abu
Hermann, ö
Zsófia, neje
Erzsébet
Magyar főr
Lajos, gróf
Erzsébet ne
Udvarmester
I.
II.
III.
IV.
Kezde
Vár
Nepszín
Paras
Zenénám, é
után E. és
olta V
Turridu
banuzza
Lay
Alfo
Nunzia
A fuvaros
E.
A té
Zenénám V
Óreg Pierro
Felszög
Flafat Pierro
Pnyrneti
A háro
Kezde
Vig
PAT
Vicjáték nég
Hennquin
dította
Tilloy gróf
A gróne
Lucienne, a
Kovay Róbe
De Gergy
Leptois-Me
La Verdiero
Colombe
Kardat
Va
BUDAP
Socu
HARR
20
Uj!
Vigjalen
Z
degedüs C
Vasár és
18
19

Meghívó.

Az »Ercsi és vidéke takarékpénztára« évi rendes közgyűlését

1908. évi február hó 9-én délelőtt 11 órakor tartja az intézet helyiségében, a mely közgyűlésre a t. részvényeseket ezennel meghívja az igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése.
  2. A mérleg előterjesztése.
  3. Az osztalék megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása.
  4. Az 1908. évi tiszta nyereség felosztására határozathozatal.
  5. Négy igazgatósági tagnak 6 évre, egy felügyelőbizottsági tagnak 3 évre, egy pótfelügyelőnek egy évre leendő megválasztása.
  6. Netoni indítványok.
- Figyelmeztetés.** Minden részvényes, a ki a közgyűlésen jogát gyakorolni óhajtja, részvényeit szelvényekkel együtt a közgyűlés előtt elismervény mellett az intézet pénztárába tartozkoltatni.
Megjegyezzük, hogy az igazgatósági, felügyelőbizottsági jelentések, a mérleg, a nyereség- és veszteségszámla az intézet helyiségében közszemlére ki van téve és a t. részvényesek által hivatalos óra alatt betekintheők.
Ercsi, 1908. évi január hó 10-én. **Az igazgatóság.**

1907. évi összforgalom.

Bevétel		Kiadás	
K	F	K	F
Fénztár maradvány	7245.21	Betét	940480.51
Betét	222507.82	Betétkamat	1188.91
Váltó	129952.32	Váltó	1308771.02
Jelzálog	5541.-	Jelzálog	1400.-
Előleg	350.-	Előleg	180.-
Váltó kamat	29672.51	Kezelés	1370.79
Jelzálog kamat	5772.97	Önségelv	8969.98
Előleg kamat	28.14	Házra költség	2717.41
Késedelmi kamat	90.78	Heti törlesztő tőke	12411.-
Kezelés	394.27	Visszlezárolás	200884.-
Heti törlesztő tőke	9409.34	10% tőke kamatadó	44749.8
Heti törlesztőkamat	1424.31	Bélyegdíj és illeték	1857.26
Önségelvező betét	830.60	Osztalék	39.4.-
Visszlezárolás	215860.-	Visszlezárolási kamat	31.94
Folyószámla	43284.86	Jutalom	120.-
Elhelyezett tőkekamat	7.38	Jutalék	1338.79
Tartalék alap	142.15	Tiszti fizetés	4449.75
Értékpapír kamat	12.-	Jóteknyczél	11.-
Hivatali díj	20344.10	Állami és egyéb adók	183.86
Bélyegdíj	70	Lakbér	500.-
		Leírás	8250.38
		Törlesztés kölcsön tőke	1742.50
		Törlesztés kölcsönkamat	7348.30
		Kamat visszatérítés	75
		Pénztár maradvány	15439.8
Összesen	18828.22	Összesen	18683.26

Ercsi, 1907. december hó 31-én.

Varga Sándor pénztárnok.	Dr. Dömötör József vezérigazgató	Sztipány József könyvelő.
Vagyon	Mérleg 1907. évi december hó 31-én	Teher
Pénztár készlet	15439.38	Alap tőke
Váltó kölcsön	424209.02	Tartalék alap
Jelzálogkölcsön	76242.13	Külön tartalék alap
Előlegkölcsön	349.-	Nugdíj alap
Kötevénykölcsön	18093.78	Betét tőkésített kamattal
Értékpapírok	39259.78	Önségelvező betét tőkésített kamattal
Átmeneti kamatok	275.05	Törlesztés kölcsön
Folyószámlán	2305.6	Visszlezárolás
Intézeti ház	12500.-	Fel nem vett osztalék
Ingatlan	540000.-	Nyeresvény
Egyéb követelés	60.-	
Összesen	700000.9	Összesen

Ercsi, 1907. évi december hó 31-én.

Varga Sándor pénztárnok.	Dr. Dömötör József vezérigazgató,	Sztipány József könyvelő.
Veszteség.	Veszteség és nyereség számla	Nyereség.
Tőkésített betétkamat	17470.28	Nyeresvény arhozatal
Kifizetett betétkamat	1188.91	Kamatok
Tiszti fizetés és lakbér	4497.7	Hazber jövedelem
Kezelési költség	977.52	Értékpapír kamat osztalék
Alapok kamata	111.74	Elhelyezett tőkekamat (70 százalék adómentes)
10 százalékos tőke kamatadó	1857.6	
Ingatlanból leírás	1410.56	
Házra költség	2717.41	
Visszlezárolási kamat	8028.51	
Törlesztés kölcsön kamata	7348.30	
Állami és egyéb adók	1873.66	
Jóteknyczél	11.-	
Jutalom	120.-	
Bélyegdíj és illeték	37.20	
Nyeresvény	7323.15	
Összesen	168.35	Összesen

Ercsi, 1907. december hó 31-én.

Varga Sándor pénztárnok.	Dr. Dömötör József vezérigazgató.	Sztipány József könyvelő.
Hemmen Mátyás felügy. biz. tag.	Sedlák Viktor felügy. biz. tag.	Haidekker Jenő felügy. biz. tag.
A felügyelő bizottság:		

PARFÜM
CORDIAL No. 4711
Erős, utólagos
érhetetlenül kellemes és ma-
radandó illat.
Kapható minden finom üzletben.
Ferd. Mühlens
Köln a Rhein
Fikálat Boos, i/V.L. Neumühlgasse 2. sz.

Titkos betegségek
biztos és leküzdhető meggyógyítására óriási tapasztalat
leltárunk legjobban ajánljuk
Dr. CZINCZÁR
egyetemi orvosudvar speciálállását.
Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a neml szerven,
heveny vagy idült naturáját, vizeletl nehézségeket, hólyag-
bajt, fekélyeket, syphilist, ideg- és hátsérincsbajt és bármily
női betegségeket.
Budapest, 10., Karoly-körut 10. I. emele
Rendel d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.
Videókatot levél útján is biztos eredményre gyógykeze-
sés és gyógyászati gondoskodás. - Nőknek külön váróterem
kölön kijárattal.

Hol kell Erényi-Ichtiol- Salicilt használni?

1. Ahol a viszketegségek bőrbaj ellen nem lehet találni más megbízható szert.
2. Ahol a sömörös viszketegségtől nem tudnak megszabadulni.
3. Ahol a sebek vagy kisebesedések sok bajt és kellemetlenséget okoznak.
4. Ahol az aranyeres fájdalmak napirenden vannak.
5. Ahol végbél-bántalmak óriási fájdalmakat okoznak.
6. Ahol az excema gyakran mutatkozik.
7. Ahol a feldörzsölés és kisebesedés égetési fájdalmakat okoz.
8. Ahol a test bármely része vagy a lábak izzadnak.
9. Ahol a viszkető fájdalmak jelentkeznek.
10. Ahol az ótvár nem volt eddig gyógyítható teljesen.

Az eredeti „Erényi-Ichtiol-Salicil” 8 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható:

Erényi Béla DIANA-
gyógyszertár
Budapest, Karoly-körut 5.

(Postai megrendelések utánvétel mellett aznap szállítatnak.)

Több mint egy millió köszönőlevél és keszt be a világ minden részéből.

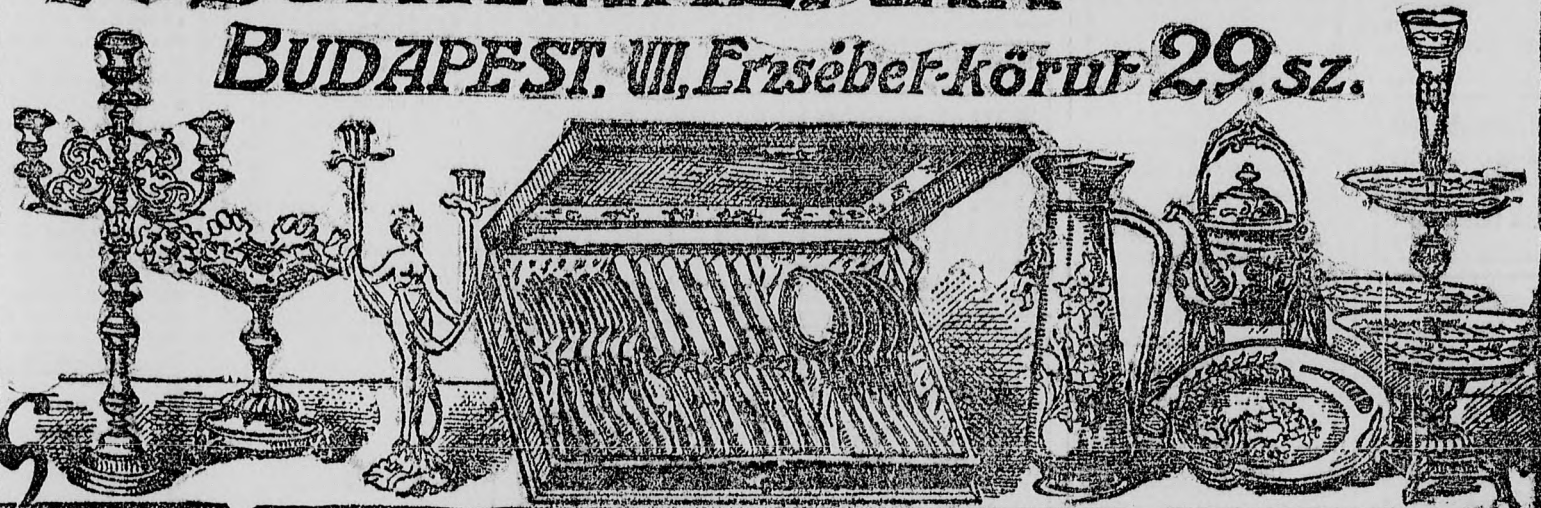
Péntek
Eliogad biztos...
Magyarországi...
Képviselet...
Gréban...
nagyobb város...
Az egész országban mindenütt kapható

ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPEN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

THE GRESHAM

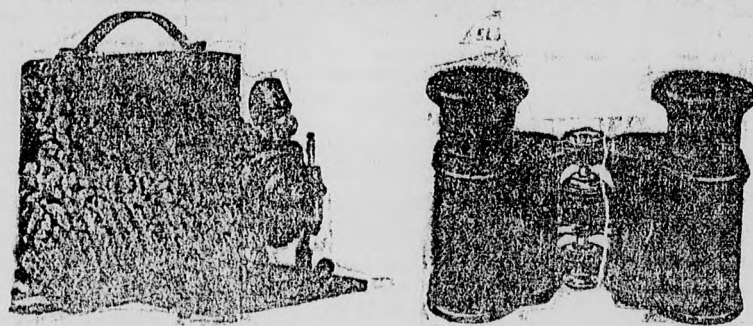
ÉLETBIZTOSÍTÓ TARSASÁG LONDONBAN,
Alapítva 1848-ban.

Magyarország Fiók Igazgatósága Budapesten
V. Ferenc-József-tér 5-6. (saját palotájában)

Előleg biztosításokat az ember életére a legkülönbözőbb kombinációk szerint, u. m. haláleseti biztosításokat, nemi- és elérés esérére szóló biztosításokat, két személyre szóló kölcsönös biztosításokat, gyermekbiztosításokat és járadék biztosításokat. A „The Gresham” az általa elfogadott biztosítási ajánlások alapján a legliberálisabb biztosítást fel ajánl, mellette nyugdíj biztosítást, ugyanígy a legnagyobb előzetes pénzt tanúsítja kötvényekre kivált kölcsönök, kötvények tőkésítése és visszaváltása esetén. A háború pártai, öngyilkosság, külföldi utazás és tartózkodás a „The Gresham” biztosítási feltételeiben mind szabályozva vannak, ugyanígy a kötvények megtámadhatatlansága is kifejezetten (háttér vagy előtér esetében) a lehető leggyorsabban teljesül. Az 1906. év végéig biztosított felekek kifizetett a „The Gresham” 571,800,000 koronát. Magyarországi üzletének magyar értékben elhelyezett díjtartaléka 25,940,908.20 korona. Képviseletet (vezér és főgynökök) Budapesten a Gresham palotában, valamint az ország minden nagyobb városában készséggel szolgáltatnak további felvilágosítással.

Beckett A. Reginald

The Gresham magyarországi fiókjának igazgatója

Grammofonok, hangszerek, fegyverek,

látcsövek és fényképező-gépek

részlet fizetés
mellett
árfelemelés
nélkül
kaphatók

Aufrecht és Goldschmied
áruházában

BUDAPEST,
VII., Rakóczi-út 26. sz.

Képes árjegyzék ingyen
és bérmentve!

Az egész országban mindenütt kapható.

A MÜLLER J. L.-féle

Kalipthos

LEGJOBB FOGPÉP

Leállíthatatlan, a fogakat fehéretől és sötétetől. Kis tubus 50 fillér, nagy 1 korona.

MÜLLER J. L.
1000. Károlyi-utca 3. sz.
Budapest

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók...

Parketagyár
Gyöngyösön alapítja gyártmányait.

Vigyázzon,
ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukor...

Üzletvételt
és átadást minden irányban ingyen közvetít Huszár...

Veresafonyabefőt
BARTA-féle, 5 kilós postakosárúval...

Izlésesen
butorozott különbejárati utcai szoba egy vagy két intelligens ur részére...

Mérnöki műszerek
vesz, elad, cserél, lejtérők, Planiméter, Teleskop...

A Falkogen
füdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt...

Szerelmeire vágyó.
Levélkéje igazán meghat, csak az a hiba, hogy apróhirdetések útján én nem levelezek.

Magyar
regényeket, gyűjteményes könyvtári munkákat vásárolok...

„Anyukanak”
Aranyos soraidat hálás szívvel köszönöm. Vigasztaló leveled, lelki egyensúlyomat ismét helyre állította...

Jóka!
összes munkáit, Pallaslexikont, Egyetemes Regénytárt, Athenaeum olvasótárat és legjobb könyveket keresek megvételre.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyes tárgyakból is)...

Állást
mindenkinek minden irányban ingyen közvetít Huszár...

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire...

Kanári malacok
kiképzett előneveléseknél daravial 6-8 rit. fonyés-nőstényeket 1 fennjával...

Csemegeszlöt
fagymentesen csomagolva, 5 kilónként 5 koronaért, leginomabb táblaalmát...

Aczélsodrony-
ágybetétek a legjobb kivitelben kaphatók, fetelettel 3.50 ft, vaskerettel 5.50 ft...

Polgári iskolai
reáliskolai, gimnáziumi kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra...

Zálogcédulákat,
brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban veszek...

Fénykép-készüléket
objectiveit vesz, elad, cserél híres Appolo lemezek egyedül elarusító helye.

Házak,
villák, telkek, gyáriraktarak, gyáriépületek a főváros minden részéből eladásra vagy kiberlésre...

Modern
urasági butorok
alkalmi vétele és eladása

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. szelött Gyár-utca Telefon 14-09.

Fenyőborovicska
(Jantperus) BARTA-féle. 3 liter 4 7.50, 4 liter 9. - bérmentve...

Ki a YES-OUI-SI
csizmü lapot megrendeli, játsza minden megértetés nélkül és önállóan az...

Szepeességi csemegék
BARTA-féle veresafonya befőt, malna, szamócska, csipkebogyóval...

Csemegealma
téli nemes fajalma és óriás birsalma postakosaránként 3 kor. 25 kilo ára 12 kor...

Saját gyártmányu vas és rézbutorok
Rézagy 45.- (rt) Vaságy matracczal 8 50 Gyermekágy 11.50 Sodronyagy-betét 3,50

WEISZ LIPOT
Király-utca 99 szám TELEFON 57-01

Magyar Lányok
Képes hetilap fiatal lányok számára.

Szerkeszti: Tutsek Anna
Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Mutatványszám kérésre ingyen.

Kiadóhival: Bpest. Andrássy ut 10.

Magán építő iparos
iskola előkészítő, kőműves és kőfaragó vizsgálóhoz biztos sikerrel Szerény díjazás mellett...

Építkezéseket:
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen vállalkoz...

Magánkutató iroda
Rákóczi-t 75. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal...

STENOGRÁFIA
Ha élet pályáján boldogni akar, tanuljon gyorsírást, gépirást, konvíviumot, német nyelvet a Stenográfia országos Gabelberger gyorsíró- és gépiró iskolában...

BUTOR
árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garzon szobák Szalon bőrtöltés, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B. VII, Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Lakast,
butorozott szobát, bármely célra, berendezéssel is, mindenféle berhelviselet gyorsan, csekély díjért közvetít a lakásbörhelyiség közvetítő csak V., Gresham-palota Merleg-utca 2. sz. Telefon 81-08.

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szötyegek, kényesített körülmények miatt eladók; mahagoni hálószoba 180 ft, íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 ft nagy perzsaszőnyegek, lam-pák, 3 Águ villany 14 ft Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utcai sarokpince 26816

Urasági butor
Eladók és veszek; mahagoni hálószobákat, ebéd-löket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsaszőnyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz taragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia
Állandó nagy lakberendezési kiállítás! IV., Semmelweis-(Ujváros) utca 21., kapubejárati As egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincs n. 26619

Egy egészen új
téli bunda, téli kabát és angol gyanpu férfi ruhák olcsón eladók. Csepregi-utca 2, 1. emelet 9. ajtó.

Ajtók ablakok,
FASBUDÓNYOK, FASRACSKOK,
rapuk használ-tak és újak olcsón kaphatók!

Lefkovits Jakabnál
Bpest, V., Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipót körút közelében

Villamos
v. lágitás
saját dynamóval, lakóházak gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek Árjegyzéke ingyen. Arájanlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

3 szó...
Egyenruha
Tiller
Budapest.

Polgári árak!
Pontos kiszolgálás!!
Kitünő szabás!
Zeliszka János
Andrássy-ut 56. I. em.

Bőrszékkipar
bőrsajtolás és bőriaragás

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2
ez evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszék-ekben, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Nagy és Fia
Állandó nagy lakberendezési kiállítás! IV., Semmelweis-(Ujváros) utca 21., kapubejárati As egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincs n. 26619

Kolozsvári
jogtudományi és állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapszűkére igen alaposan és lelkiismeretesen készítettük elő a legrövidebb idő alatt kipróbált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikertét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Valtozójából speciális tanfolyam melyre korlátolt számban választunk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere utáni igen csekély díjazás al. Levél-beli érdeklődésekre ki-mertően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u 2

Baromfi-tenyésztők
és gazdálkodók figyelembe vevője a téli időben a Prom-rszky-féle fűthető baromfi háló, melyben a víz a legnagyobb hőmérsékleten sem fagy meg, s az egész napig kellemes langyosan tartható. Használata mellett tyúk-jánk egészségét óvuk és sokkal korábban kezdik meg a toást. Tojások mesterséges kiköltése Predmerszky-féle szob költőreppel bármely időszokban a legkiszámítottan keresetforrás. Árjegyzékét ingyen küld. telefon 26-74.

Predmerszky József
ipja telepe 27007 BUDAPEST. VI., Völvösná-ty-u. 33A.

Gyorsírás
(Gabelsberger)
Gereben
gyorsíró nőiskolája kiképzés után állást garantál. Németül tudóknak tandíjkezelmény. Irógyekek-tatásnövendékeknek díjmentes.

Urasági butorokat, szőnyegeket, csillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleket is) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond
VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pliszander vagy másfajta háló, ebédlo, ariszoba és szalonbutorokban. Bőrhálószobák, bőrgarnitúrák és kárpitosításokban Perzsa, smyrna és más szőnyegokban és függönyökben, modern bronzcsillárokkal, gáz, villamos stb.-hez.